

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

V I D A R M É N

SAMT

FLYGVAPNET

Å R 1936

STOCKHOLM 1937
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
372292

INLEDNING TILL

**Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse.
– Stockholm, 1912-1970. - (Sveriges officiella statistik).**

Täckningsår: 1911-1969.

1911-1913: Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses underdåniga berättelse.

1914-1930: Hälso- och sjukvård vid armén.

**1931-1936: Hälso- och sjukvård vid armén samt flygvapnet /
Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ; Flygstyrelsen.**

**1937-1942: Hälso- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård
vid armén / Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ;
Flygförvaltningen ; Överfältveterinären.**

**1943-1944: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén /
Försvarets sjukvårdsförvaltning; Överfältveterinären.**

**Från 1943 ingår även Hälso- och sjukvård vid marinen, som utkom 1911-
1942, i denna serie.**

1911-1936 ingår veterinärvård vid armén i ett särskilt avsnitt i denna serie.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1,
Sundhetskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt,
1864-1912. - Sundhetskollegium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse. – Stockholm :
1973–1975. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1970/72-1973/74.

Veterinärvård vid armén /Överfältveterinären. – Stockholm : 1946-1957. –
(Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1945-1955.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II
publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960.
S. 163: Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvård vid armén samt flygvapnet. År 1936. – (Sveriges
officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

V I D A R M É N

SAMT

FLYGVAPNET

Å R 1936

STOCKHOLM 1937
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
372292

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL

A L'ARMÉE

ET

AUX FORCES AERIENNES

EN 1936

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID ARMÉN ÅR 1936

AV

KUNGL. ARMÉFÖRVALTNINGENS
SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1937

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
372292

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL

A L'ARMÉE EN 1936

PUBLIÉ PAR

LA DIRECTION
DE L'ADMINISTRATION MÉDICALE
DE L'ARMÉE

TILL KONUNGEN.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse får härmed avgiva underdånig berättelse över sin verksamhet samt över hälso- och sjukvården ävensom veterinärvården vid armén under år 1936.

Jämlikt Eders K. Maj:ts medgivande den 9. sept. 1932 offentliggöres samtidigt härmed av flygstyrelsen avgiven berättelse rörande hälso- och sjukvården vid flygvapnet.

Stockholm i aug. 1937.

Underdånigst

Richard Erhardt

Oskar Nordlander

Axel Morén

Karl G. Redin.

D. Nr 653.

INNEHÅLL.

[Medieval stil (1, 2, 3 . . .) betecknar, att siffrorna endast äro approximativa.]

TEXTAVDELNING.

	Sid.
A. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelsens verksamhet	1
a. Fältläkarbyrån	1
Verksamheten vid sjukvårdsstyrelsens glasögondepå	4
Tab. A. Inom armén rekviderade och levererade glasögon samt glasens beskaffenhet	4
» B. Inom olika vapenslag levererade glas med angivande av glasens styrka	5
Sjukvårdsstyrelsens åtgärder beträffande skyddskoppsympningen vid armén	6
Tab. C. 1. Skyddskoppsympning av manskap vid armén	6
Tab. C. 2. Sjuklighet på grund av ympning	6
Blodgruppsbestämningar å manlig sjukvårdspersonal	7
b. Fältveterinärbyrån	7
B. Fältläkarkåren	8
C. Utdrag ur läkarnas årsberättelser	9
D. Besiktningen av värnpliktiga	25
E. Sjukligheten och sjukvården bland manskapet	28
Tab. D. Platser, intagna, vårdagar m. m. för civila sjuka å garnisonssjukhusen	29
F. Fältveterinärkåren	30
G. Utdrag av veterinärernas årsberättelser	31
H. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar	45
Tab. E. Fall av vissa sjukdomar bland hästarna vid arméns beridna truppförband pr 100 hästar	46
» F. Till direkta olyckshändelser hänförliga sjukdomsfall bland arméns hästar	47
» G. Översikt av olycksfall bland arméns hästar med hänsyn till dels skadans art, dels skadans påföljd	48

TABELLBILAGOR.

Tab. 1. Utgifter för truppsjukvården	50
» 2. Sammandrag av rapporterna öfver besiktningarna å värnpliktiga	52
» 3 a, 3 b. Kassationsorsaker hos värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna	53
» 3 c. Sjukdomar hos värnpliktiga, grupp H, vid besiktningarna	55
» 4 a, 4 b. Sjukdomar och bildningsfel hos värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna	56
» 5. D:o d:o d:o grupp D, d:o	58
» 6 a. Översikt av ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförh. inom olika inskrivningsomr.	59
» 6 b. Kassationsorsaker hos förut inskrivna värnpliktiga (grupp A)	60
» 6 c. Sjukdomar och bildningsfel hos förut inskrivna värnpliktiga (grupp B och C)	61
» 7. Sjukligheten bland manskapet vid arméns truppförband	62
» 8. Sjukdomar bland manskapet vid arméns truppförband	66
» 9. Vissa epidemiska sjukdomar månadsvis	82
» 10. Smittsamma könsjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom armén	86
» 11. Avlidna efter dödsorsak bland arméns manskap inom olika områden och efter ålder	87
» 12 a. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade sjuka	88
» 12 b. Å garnisonssjukhusen vårdade sjuka från armén och flottan	88
» 13. Å garnisonssjukhusen intagna militära sjukdomsfall	89
» 14—18. Å garnisonssjukhusen operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å intagna militära patienter	93
» 19. Utgifter för truppveterinärvården	106
» 20. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar	108
» 21. Sammandrag av hästjukbesked	109
» 22. Självdöda hästar	113
» 23. Avlivade hästar	114
» 24. Kasserade hästar	115

TABLE DES MATIÈRES.

	Page
A. Activité du bureau médical de la Direction de l'Administration médicale de l'armée	1
Activité du bureau de lunettes	4
Demarches faites par la Direction concernant la revaccination	6
Fixation de groupes de sang parmi le personnel médical	7
B. Corps des médecins militaires	8
C. Extraits des rapports annuels des médecins militaires	9
D. Examens des conscriptionnaires	25
E. Morbidité chez les conscrits	28
F. Corps des vétérinaires militaires	30
G. Extraits des rapports annuels des vétérinaires militaires	31
H. Morbidité chez les chevaux	45

Tableaux.

Tabl. 1. Dépenses pour le service sanitaire des troupes	50
<i>Col. 1: Régiments ou détachements. Col. 2: Nombre de jours de service. Col. 3: Dépenses (cour.). Col. 4—13: Dépenses par soldat et par jour en fr. Col. 4: Matériaux. Col. 5: Entretien des matériaux. Col. 6: Fournitures. Col. 7: Séjour à l'hôpital. Col. 8: Médicaments. Col. 9: Soins aux dents. Col. 10: Transferts. Col. 11: Pour épidémies. Col. 12: Dépenses diverses. Col. 13: Totaux.</i>	
2. Résumé des rapports sur les inspections médicales des conscriptionnaires	52
<i>Col. 2: Totaux des examinés. Col. 3—5: Non conscrits. Col. 6—12: Conscrits. Col. 13: Non conscrits en %. Col. 14: Conscrits en %. Col. 15: En tout.</i>	
3 a, 3 b. Résumé des causes de réformation des conscriptionnaires, groupe A, de 20 ans, resp. de ceux au-dessus de 20 ans	53
3 c. Maladies des conscriptionnaires, groupe H.	55
4 a, 4 b. Vices de formation et maladies des conscriptionnaires, groupes B et C.	56
5. Idem, groupe D	58
6 a. Résumé des rapports sur les modifications des relations de service des conscrits	59
6 b, 6 c. Causes de modifications des relations de service des conscrits	60
7. Morbidité parmi les conscrits	62
<i>Col. 1: Régiments. Col. 2: Total des jours d'exercice. Col. 3: Restés de l'année précédente. Col. 4—6: Malades entrés par âge. Col. 7—18: Malades entrés par mois. Col. 19: Malades (restés et entrés) à la chambre et à l'infirmerie. Col. 20: Malades (restés et entrés) à l'hôpital militaire. Col. 21: Malades (restés et entrés) à l'hôpital civil. Col. 22: Total des malades (restés et entrés). Col. 23: Sortis capables de continuer leur service militaire. Col. 24: Sortis incapables de reprendre leur service militaire. Col. 25: Décédés. Col. 26: Nombre des malades restant à l'année suivante. Col. 27: Nombre des journées de traitement. Col. 28: Journées de malades pour 100 jours d'exercice.</i>	
8. Maladies parmi les conscrits	65
Groupe I: Vices de formation ou de développement. Groupe II: Maladies d'infection aiguës. Groupe III: Maladies zooparasitaires. Groupe IV: Maladies d'infection chroniques. Groupe V: Maladies constitutionnelles. Groupe VI: Maladies d'intoxication chroniques. Groupe VII: Maladies mentales. Groupe VIII: Maladies du système nerveux. Groupe IX: Maladies des yeux. Groupe X: Maladies des oreilles. Groupe XI: Maladies de l'appareil circulatoire. Groupe XII: Maladies de l'appareil respiratoire. Groupe XIII: Maladies de l'appareil digestif. Groupe XIV: Maladies non vénériennes de l'appareil génito-urinaire. Groupe XV: Maladies de l'appareil locomoteur et du système osseux. Groupe XVI: Maladies de la peau et du tissu cellulaire. Groupe XVII: Tumeurs. Groupe XVIII: Cas des lésions corporelles et d'empoisonnements. <i>Col. 150: Ruptures et distensions des muscles et tendons. Col. 151: Distorsions. Col. 152: Luxations, simples, compl. Col. 153: Fractures, simples, compl. Col. 154: Contusions. Col. 155: Blessures d'armes tranchantes ou pointues. Col. 156 a, b, c: Blessures d'armes à feu. Col. 157: Excoriations causées par la chaussure. Col. 158: Excoriations causées par l'équitation. Col. 159 a, b: Brûlures et traumatismes causés par explosion. Col. 160: Engelures. Col. 161: Coups de soleil et coups de chaleur. Col. 162: Intoxications aiguës. Col. 163: Traumatismes d'autres sortes. Col. 164: Suicides, tentatives de suicide. Col. 165: Maladies indéterminées. Col. 166: Cas d'observation. Col. 167: Total des malades entrés.</i>	
9. Certaines maladies épidémiques par mois	82
10. Maladies vénériennes dans l'armée	86
11. Causes de décès parmi les conscrits	87

	Page
Tabl. 12 a. Totaux des malades traités aux hôpitaux de garnison	88
> 12 b. Conscrits malades (de l'armée et de la marine) traités aux hôpitaux de garnison . .	88
> 13. Cas de maladies parmi les conscrits traités aux hôpitaux de garnison	89
> 14—18. Opérations pratiquées aux hôpitaux de garnison	93
> 19. Dépenses pour le service vétérinaire des troupes	106
<i>Col. 1: Régiments etc. Col. 2: Jours de service des chevaux. Col. 3: Dépenses (cour.). Col. 4—12: Dépenses par cheval et par jour en 5re. Col. 4, 5: Matériaux. Col. 6: Entretien des matériaux. Col. 7: Fournitures. Col. 8: Médicaments. Col. 9: Transports. Col. 10: Epizooties. Col. 11: Dépenses diverses. Col. 12: Totaux.</i>	
> 20. Aperçu de la morbidité chez les chevaux de l'armée	108
> 21. Résumé des rapports sur les maladies des chevaux de l'armée	109
> 22—24. Chevaux décédés, tués, réformés resp.	113

Note. Chiffres en types spéciaux (1, 2, 3 . . .) sont à regarder comme approximatifs.

A. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses verksamhet.

a. Fältläkarbyrån.

Under år 1936 hava å fältläkarbyrån och generalfältläkarens expedition handlagts sammanlagt 5 412 ärenden, varav 73 av hemlig natur.

Bland ärenden, som avse arméns *sjukvårdsväsende i allmänhet*, kunna nämnas angående:

- utredning rörande lungtuberkulosen på Gotland;
- standardisering av de militära sjukhusens blanketter;
- förekomst av phimosis hos värnpliktiga;
- utredning rörande övningar vid Norrbottens regemente under influensaepidemi;
- utredning rörande speciella ögonundersökningar vid artilleriet och fortifikationen;
- förslag till bestämmelser rörande läkarbesiktning av eleverna vid officersaspirantskolorna;
- förslag till bestämmelser för utbildning av förare av sjukvårdshundar;
- cirkulärskrivelse till samtliga tjänstgöringsskyldiga militärläkare med bestämmelser om intyg rörande färgsinne;
- röntgenundersökningar av värnpliktigas lungor i ökad utsträckning;
- föreskrifter rörande utförande av resistensprov beträffande senapsgaskänslighet för uttagning av gasmanskap m. fl.;
- förordnande av medlemmar av sjukvårdsstyrelsens vetenskapliga råd;
- utredning rörande tandvården vid armén;
- åtgärder i anledning av utbruten barnförlamningsepidemi;
- beredande av fri sjukvård åt sjuksköterskeelever;
- utredning angående paratyfusepidemi vid I. 2 V och kostnaderna för densamma;
- förvaring, beredning och distribution av läkemedel;
- sjukvårdsstyrelsens hälsovårdsföreskrifter vid 1936 års fälttjänstövningar;
- ny inskrivningsförordning;
- utredning rörande sjukvårdspersonalens arbetsförhållanden vid garnisons- och militärsjukhusen;
- avloppsledning vid I. 12;
- officerares, underofficerares och civilmilitära beställningshavares vid armén förmåner under sjukdom;
- ifrågasatt överflyttning av sjukavdelningen vid Krigsskolan;
- manskapets vid övre Norrlands trupper utrustning och förplägnad m. m.

Beträffande frågor, som *beröra läkarpersonalens tillsättande, tjänstgöring o. s. v.* hava bl. a. följande ärenden förevarit angående:

vissa militärläkares ansökningar i fråga om tjänsteårsberäkning i pensions-hänseende;

förslag till nya bestämmelser rörande tillsättande av läkarbeställningar vid armén;

kompetensvillkor för bataljonsläkare vid T. 3.

*

I vad avser *övrig sjukvårdspersonals utbildning o. s. v.* hava handlagts bl. a. ärenden angående:

revidering av utbildningsbestämmelserna rörande sjukvårdsmanskap av olika kategorier befälslever i sjukvårdstjänst, utvalda till översjukvaktare och sjukvårdskorpraler, samt värnpliktiga i sjukhustjänst, utvalda till sjukvaktare m. fl.;

fackutbildningskurser för värnpliktiga läkare, tandläkare och apotekare.

*

Bland ärenden *rörande verksamheten vid garnisonssjukhusen och beredande av vård å dessa även för civila sjuka* märkas angående:

förteckning å materiel vid garnisonssjukhuset i Stockholm, som kan överflyttas till Karolinska sjukhuset;

överflyttning av personal från garnisonssjukhuset i Stockholm till Karolinska sjukhuset m. fl. ärenden, som beröra garnisonssjukhusets anslutning till detta senare sjukhus;

återbesättand. av apoteksföreståndarebeställningen vid garnisonssjukhuset i Stockholm;

ifrågasatt ombyggnad av garnisonssjukhuset i Linköping jämte tilläggsavtal med Östergötlands läns landsting;

avtal med Kalmar läns norra landsting om upplåtande av platser å garnisonssjukhuset i Linköping;

möbler samt belysningsanordningar vid samma garnisonssjukhus;

ombyggnad av garnisonssjukhuset i Boden;

ombyggnad av köksavdelningen för garnisonssjukhuset å Karlsborg;

ändring av reglementet för samma sjukhus;

utvidgning av militärsjukhuset i Eksjö;

förstärkning av personalen vid garnisonssjukhusen i Skövde och Sollefteå;

användning av förutvarande Upplands artilleriregementes sjukhus;

upplåtande av garnisonssjukhuset å Visborgs slätt för vård av civila;

behovet av sjukhus för garnisonen i Kristianstad.

*

Sjukvårdsstyrelsens verksamhet, avseende *fullständig modernisering, förvaring och nyanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* har medfört handläggning av en mängd detaljärenden, bland vilka må nämnas:

anskaffning och förpackning av gassjukvårdskistor;

inköp av sjukvårdstruppförbandsdukar;

fastställande av ny modell på avpolletteringssedlar;
sjukhustågs sammansättning m. m.;
anskaffning av pulmotorer för garnisonssjukhusen å Karlsborg och Boden;
försök med sjukvårdstält;
komplettering m. m. av gassjukvårdsmateriel;
inköp av cykelbåranordningar;
ambulansbil till infanteriskjutskolan;
medel för anskaffning och underhåll av röntgeninstrumentarier;
tandvårdsmateriel m. m.;
anskaffning av cykelbårar och hästbårar;
iordningställande av utrustningssatser för trängkårerna;
anskaffning av begagnade bussar för sjuktransport;
ändring av förbinderivagnar;
krigsmaterielens benämning och uppdelning i krigsmaterielgrupper;
anskaffning av sjukbårsäckar;
inköp av bägare och matskålar av isolit;
försök med torrbatterier till belysningsmateriel.

*

Det *internationella samarbetet inom militärmedicinen m. m.* har fortsatt och föranlett handläggning av bl. a.:

angående förslag av schweiziska regeringen om sammankallande av Rödakorskonferens i Genève rörande frågan om dels användningen av sanitära luftfartyg i krigstid, dels skyddet av civila personer av fientlig nationalitet, som befinna sig på krigförande makts område och dels skydd av civila sjukhus;

angående Sveriges representerande vid olika kongresser m. m.

*

Bland angivna särskilda yttranden i sådana ärenden, som vissa kungl. remisser, M. O.-ärenden m. fl. kunna följande anföras:

angående fri sjukvård i hemmen för vissa arbetare;

förslag från 1934 års familjepensionsutredning;

försvarsverkens civila personals förbunds besvär över beslut av artilleridepartementet och sjukvårdsstyrelsen (den 9. december 1935) i fråga om ersättning för läkarvård till arbetare;

angående luftsjuktransporter i Norrland och sjuktransportväsendets förbättrande;

angående bestämmelser rörande användning av sjuktransportplan;

angående återanställning vid garnisonssjukhuset i Stockholm av avskedad sjukhusbiträde;

1936 års lönekommittés begäran om uppgifter rörande vissa arvodestagare.

*

Å *generalfältläkarens expedition* handläggas bl. a. ärenden angående tillhandahållande av extra läkare, rullföring och fördelning till tjänstgöring av

värnpliktiga läkare, tandläkare, apotekare och veterinärer, ändring av värnpliktsförhållanden, beviljande av uppskov, utarbetande av planer för mobilisering, utskrivning av krigstjänstgöringsorder m. m. Verksamheten därstädes — motsvarande arbetet inom delar av rullföringsexpedition och truppförbands mobiliseringsavdelning — beröres icke närmare i denna redogörelse.

*

Läkarfältövning har ägt rum inom östra arméfördelningen i trakten av Linköping under tiden 3.—8. augusti under ledning av fältläkaren vid Norra arméfördelningen, P. A. Johanson.

*

Av läkare inom sjukvårdsstyrelsen hava följande arbeten under året publicerats:

Erhardt, R. Referat av Tidskrift i militär hälsovård. Nordisk medicinsk tidskrift.

Nordlander, O. Undersökning angående ändringar i studenternas värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden efter inryckningen till första tjänstgöring år 1935. Tidskrift i militär hälsovård.

Verksamheten vid sjukvårdsstyrelsens glasögondepå.

Sedan 1922 erhåller manskap vid armén, om detta är för tjänstens fullgörande nödvändigt eller om besvär från ögonen så kräva, glas på statens bekostnad från en gemensam central, den s. k. glasögondepån. Glasen bliva bärarens egendom.

Tab. A. Inom armén under år 1936 rekvirerade och levererade glasögon samt glasens beskaffenhet.

Truppförband	Antal glasögon (par)					Glasens beskaffenhet, antal glas						
	Rekvi- rerade av		Levererade			Sfer. ÷ glas	Sfer. + glas	Cyl. glas	Skydds- glas		Andra glas	Sum- ma leve- rerade glas
	specia- list	ej spec.	trupp- läkare,	gasmask- brillor	skjut- glasögon				färgade rök-	Hallen- ner		
Södra arméfördelningen .	5	73	—	72	6	116	17	18	—	—	4	155
Västra „	30	28	—	57	1	60	4	47	—	—	5	116
Östra „	120	130	—	227	23	280	70	124	2	—	24	500
Norra „	11	75	1	78	7	125	20	24	—	—	3	172
Övre Norrlands trupper .	25	—	—	25	—	21	3	25	—	—	1	50
Bodens besättningstrupper	58	—	—	56	2	59	17	37	—	—	3	116
Gotlands trupper	—	3	1	2	—	6	—	—	—	—	—	6
Summa	249	309	2	517	39	667	131	275	2	—	40	1115
På 100 i varje grupp	45	55	—	93	7	60	12	24	—	—	4	1000

Tab. A lämnar en översikt av antalet till armén levererade glasögon samt av glasens beskaffenhet. Under året hava 558 par glasögon levererats. Motsvarande siffra år 1935 var 548.

De av truppläkarna utförda undersökningarna visa ungefärligen samma procentsiffra som under föregående år. Skjutglasögonen utgöra som vanligt drygt $\frac{9}{10}$ av hela antalet utlämnade glasögon. De sfäriska minusglasen (»sfär. — glas»), som förordnas åt närsynta, utgöra som vanligt $\frac{6}{10}$, de sfäriska plusglasen (»sfär. + glas»), som förordnas åt astigmater, omkring $\frac{1}{10}$ och cylinderglasen (»cyl. glas»), som förordnas åt astigmater, mellan $\frac{2}{10}$ och $\frac{3}{10}$ av hela antalet glas.

Gruppen skjutglasögon omfattar sådana glas, vilka medföra för skjutning tillräcklig synskärpa, d. v. s. minst 0.8. Rubriken »Andra glasögon» avser skyddsglas och glas, som utdelas till icke vapenföra eller till sådana vapenföra, vilka visserligen ej erhålla »skjutsyn» men dock för tjänstens fullgörande eller till följd av besvär från ögonen behöva ögonglas.

Gruppen »Andra glas» omfattar planglas, mattglas, prismor m. m.

Tab. B. Inom olika vapenslag år 1936 levererade glas med angivande av glasens styrka.

Vapenslag	Sferiska — glas			Sferiska + glas		Cylindriska glas		Skydds- glas		Andra glas	Summa glas	På 100 av samt- liga
	< 3 D	3—6 D	> 6 D	< 3 D	3—6 D	< 3 D	3—6 D	färd- rök- läser	Hal- läser			
Infanteriet	423	147	6	89	26	221	10	—	—	29	951	85
Kavalleriet	—	—	—	2	—	1	—	—	—	1	4	0.5
Artilleriet	15	—	—	9	1	10	2	—	—	1	38	3.5
Fortifikationen	39	13	—	3	—	13	—	2	—	4	74	7
Trängen	10	3	—	—	—	7	—	—	—	—	20	2
Intendenturtrupperna .	9	2	—	1	—	11	—	—	—	5	28	3
Summa	496	165	6	104	27	263	12	2	—	40	1 115	100.0
På 100 i varje grupp	74	25	1	80	20	96	4	—	—	—	—	—
På 100 av alla glas	60			12		24		4		100.0		

Tab. B visar glasens fördelning på de olika vapenslagen och ger därjämte kännedom om glasens styrka. Infanteriets avsevärda övervikt beror dels på detta vapenslags höga numerär, dels på möjligheten att inom detsamma utnyttja även dem som behöva glaskorrektion. Vid kavalleriet och fältartilleriet äro ögonglas ej tillåtna för de vapenföra värnpliktiga.

Sjukvårdsstyrelsens åtgärder beträffande skyddskoppypningen vid armén år 1936.

Enligt sjukvårdsstyrelsens föreskrift göres tillsvidare ympning med 2 snitt, dock med endast 1 snitt, där kraftigare reaktion är att vänta. Besiktning sker som regel endast en gång, nämligen å 4. dygnet. Ytterligare besiktning sker allenast om reaktion då utebliver, och i så fall på 8. dygnet.

En sammanfattning av resultatet återfinnes i **Tab. C: 1.**

Tab. C: 1. Skyddskoppypning av manskap vid armén år 1936.

	Antal ympade	Antal besiktigade	Antal ej besiktigade	Reagerande efter		Ej reagerande		Reagerande i % av besiktigade.
				första	andra	om-ympade	ej om-ympade	
				ympningen				
<i>Primovaccination.</i>								
2 snitt	261	261	—	242	10	9	—	96·6
1 snitt	39	39	—	29	8	2	—	94·9
<i>Revaccination.</i>								
2 snitt	31 177	31 115	62	28 595	990	1 415	115	95·1
1 snitt	75	75	—	75	—	—	—	100·0

I allt kunde 31 490 ympade tillfredsställande besiktigas. Av dessa reagerade 29 949 eller 95·1 % av de ympade.

Av ympningen föranledd inskränkning i tjänstbarheten åskådliggöres i **Tab. C: 2.**

Tab. C: 2. Sjuklighet på grund av ympning vid armén år 1936.

	Antal besiktigade ympade	På grund av ympbesvär föranledd inskränkning i tjänstedugligheten									
		Antal man	% sjuk-skrivna av besiktigade	vårdade å sjukhus		sjukskrivna vid trupp		befrielse från vissa övningar		i allt	
				antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man
Primoympning	300	105	35·0	204	1·9	191	1·8	128	1·2	523	5·0
Revaccination	31 190	1 081	3·5	2 081	1·9	1 300	1·2	972	0·9	4 353	4·0

Nedsatt tjänstbarhet visade 35·0 % av de såsom primovaccinationer angivna fallen, men blott 3·5 % av revaccinationsfallen med 5·0 dagar per man bland de förra och 4·0 dagar per man bland de senare. Olägenheterna av ympningen hava alltså i likhet med föregående år varit helt obetydliga. Däremot hava besvärerna av primoympningen — liksom förut — visat sig vara väsentligt mera svårartade och mera långvariga än av revaccinationen.

Blodgruppsbestämningar å manlig sjukvårdspersonal.

Under år 1936 har vid ett antal truppförband på frivillighetens väg utförts blodgruppsbestämningar å manlig sjukvårdspersonal. Resultatet av dessa undersökningar framgår av nedanstående översikt, som anger antal undersökta å varje truppförband med fördelning på blodgrupperna A, B, AB och O.

Truppförband	Antal undersökta	Blodgrupp				Truppförband	Antal undersökta	Blodgrupp			
		A	B	AB	O			A	B	AB	O
I. 6	6	5	1	—	—	Ing. 2	3	2	—	—	1
I. 7	6	2	1	—	3	I. 5	6	1	1	2	2
I. 11	5	3	—	1	1	I. 13	3	—	2	—	1
K. 2.	4	1	—	—	3	I. 14	14	3	1	1	9
I. 9	6	3	—	—	3	K. 4	3	1	—	—	2
I. 17	6	2	—	2	2	A. 4	8	5	1	—	2
K. 3	4	—	—	—	4	T. 3	12	4	2	2	4
A. 2	4	3	—	—	1	I. 19	17	9	3	—	5
I. 1	6	4	—	1	1	A. 5 }	4	1	—	—	3
I. 3	5	2	2	—	1	K. 4 B }					
I. 4	6	3	—	1	2	A. 8	8	5	2	—	1
I. 10	6	3	—	3	—	Ing. 4	3	2	—	—	1
K. 1	3	1	—	1	1	A. 7	8	3	2	—	3
A. 1	5	—	1	1	3						
A. 6	7	3	—	1	3						
Ing. 1	5	3	—	—	2						
							173	74	19	16	64

Av undersökningarna framgår således, att av 173 undersökta 74 (43 %) visat sig tillhöra blodgrupp A, 19 (11 %) blodgrupp B, 16 (9 %) blodgrupp AB och 64 (37 %) blodgrupp O.

b. Fältveterinärbyrån.

Å fältveterinärbyrån och generalfältläkarens expedition (veterinärärenden) hava under året handlagts 965 ärenden, varav 51 av hemlig natur. I förenämnda antal ärenden äro icke inräknade vissa besked och rapporter, hästkort m. m. till ett sammanlagt antal av omkring 500.

Bland viktigare handlagda ärenden kunna anföras:

Veterinärfältövning;

Kurs för äldre militärveterinärer;

Bestämmelser för utbildning av värnpliktiga hovslagare;

Omarbetning av fälttjänsthandbok;

Bestämmelser för den veterinära underhållstjänsten;

Fältutrustningslistor vid armén;

Krigsmaterielens benämning och uppdelning i krigsmaterielgrupper;

Vissa förslag beträffande den nya försvarsordningen;
1934 års familjepensionsutrednings utlåtande med förslag till familjepensionsreglemente;

Förslag till instruktion för personal vid remontdepå;

Fältslakteriers ställande under offentlig kontroll;

Ny upplaga av Hovbeslagslära för arméns hovslagarmanskap;

Modell å kärrsele;

Inköpspris å ackordhästar;

Minimiåldern vid inköp av hästar för arméns behov;

Ny normalrationsstat;

Utbyte av hästbröd mot havre som reservfurage;

Kvalitetsbestämmelser rörande höleveranser till armén.

Till tjänstgöring å byrån hava jämlikt nådiga brev den 31 maj 1935 och 12 juni 1936 varit inkallade 4 beställningshavare under sammanlagt 2 månader och 18 dagar.

Dessutom har 1 beställningshavare på övergångsstat å byrån fullgjort åliggande minsta tjänstgöring (30 dagar).

Veterinärfältövning har ägt rum under tiden 2—9 mars i trakten av Östersund—Medstugan. 1 övningen deltog 12 bataljonsveterinärer i fältveterinärkårens reserv.

Under året har vidare avhållits *kurs för äldre militärveterinärer* under tiden 26 mars—9 april. Kursen var förlagd till veterinärhögskolan. Nio militärveterinärer å aktiv stat genomgingo kursen.

Överfältveterinären har följt intendenturfältövning.

Fältveterinär Breide har tilldelats resestipendium och varit kommenderad för bedrivande av militärveterinära studier vid den danska hären.

B. Fätläkarkåren.

Beträffande fätläkarkårens personal har kungl. kungörelsen den 17. maj 1935, S. F. nr 168, angående upphävande av gällande grunder för pensionering av bataljonsläkare vid fätläkarkåren och marinläkare av andra graden, medfört den förändringen, att bataljonsläkare vid fätläkarkåren, som utnämns efter den 1. juli 1935, sakna pensionsrätt och äro befriade från pensionsavgifter.

Läkare tillhörande fätläkarkårens reserv äro jämlikt Kungl. Maj:ts förordning den 23. september 1927, nr 364, angående befäl och civilmilitär personal i arméns reserver, fortfarande tillförsäkrade pension utan erläggande av pensionsavgifter.

Fätläkarkårens personal å *aktiv stat* räknade vid årets slut 109 medlemmar, nämligen:

1 generalfätläkare,

1 överfätläkare,

35 regementsläkare,

41 bataljonsläkare,
2 t. f. bataljonsläkare,
25 bataljonsläkare vid fältläkarkåren.

Vid årets början voro å aktiv stat 8 läkartjänster lediga, därav 3 regements- och 5 bataljonsläkarbeställningar vid truppförband. Antalet bataljonsläkartjänster vid fältläkarkåren var i staten 1935/1936 oförändrat upptaget till 25. Samtliga voro besatta.

Under året hava genom transport eller befordran blivit lediga 9 läkartjänster, varav 2 bataljonsläkartjänster vid fältläkarkåren, och genom avsked 6, varav 2 vid fältläkarkåren.

Under året har avlidit t. f. bataljonsläkaren vid kommendantskapet i Boden A. F. A. Brännström.

Dennes tjänst har under året besatts med ny innehavare.

Av 19 beställningar — fränsett bataljonsläkarbeställningar vid fältläkarkåren — som under längre eller kortare tid av året varit lediga, hava 12 blivit besatta med ordinarie innehavare. T. f. innehavaren av en regementsläkarbeställning vid kommendantskapet i Boden har överflyttats på ordinarie stat.

Vid årets slut voro 7 läkartjänster lediga, därav 1 fältläkare-, 2 regements- och 4 bataljonsläkarbeställningar vid truppförband. Av det i staten 1936/1937 bestämda antalet 25 bataljonsläkare vid fältläkarkåren var 1 beställning vakant.

Övergångsstaten har under året minskats med 1 regementsläkare med fältläkares tjänsteställning. Den omfattade vid årets slut 1 bataljonsläkare med regementsläkares tjänsteställning.

Stat för fältläkarkårens reservstat, som för budgetåret 1935/1936 upptagit 2 fältläkar-, 12 regementsläkar- och 6 bataljonsläkarbeställningar har för budgetåret 1936/1937 reducerats till 2 fältläkare. En beställning var besatt vid årets början. Den andra har besatts under året. Vid årets slut hava båda beställningarna innehavare.

Fältläkarkårens reserv har under året ökats med 3 fältläkare, 1 regementsläkare och 4 bataljonsläkare, men minskats med 1 fältläkare, 1 regementsläkare och 7 bataljonsläkare. Den bestod vid årets slut av 7 fältläkare, 14 regementsläkare och 120 bataljonsläkare.

C. Utdrag ur läkarnas årsberättelser.

Södra arméfördelningen.

Hälsotillståndet under 1936 kan i allmänhet betecknas som gott inom fördelningen.

Av epidemiska sjukdomar ha förekommit en del fall av rubeola och parotitis epidemica samt ströfall av scarlatina och morbilli jämte ett fall av dysenteria.

En allmän klagan från alla truppförbanden är bristen på vpl tandläkare. Tandvårdsanslaget är för knappt tilltaget och förslår ej att täcka kostnaderna för tandvården.

(Wistrand.)

Norra skånska infanteriregementet.

Utbildningen i hälso- och samarittjänst har utökats med avseende på gasskador och gasskadades behandling. I anslutning till det allmänna hälsovårdsföredraget har någon av truppförbandsläkarna hållit ett särskilt föredrag, omfattande dels den kliniska bilden av gasskador, dels den första behandlingen av de gasskadade. (Gahrton.)

Södra skånska infanteriregementet.

Under året har vid regementet utbildningen av arméfördelningens samtliga sjukvårdare och sjukbärare bedrivits.

Vid årets inryckningar hava samtliga nyinryckande tuberkulinprövats samt vid uttryckningen alla, som vid inryckningen befunnits tuberkulin-negativa.

Vid regementet har under året inga nämnvärda epidemier förekommit. Under våren uppstod en lindrig påssjukeepidemi med 33 fall. Ett mindre antal fall av röda hund har också konstaterats. (Graff.)

Kronobergs regemente.

Av epidemiska sjukdomar ha förekommit 101 fall av röda hund och 36 fall av påssjuka. Dessa sjukdomar ha samtidigt förefunnits bland den civila befolkningen och hava förts in i kasernerna genom vpl, som återkommit från besök i hemmen.

För att utröna tuberkulosens förekomst gjordes ingående undersökningar å de 310 vpl, som inryckte till tjänstgöring den 26. maj. Mantoux's tuberkulinreaktion jämte sänkningsreaktion utfördes å samtliga. Dessa reaktioner kompletterades med röntgenundersökning av dem, som i sjukhistorien uppgivit hereditet för tuberkulos, eller som vid den kliniska undersökningen företett suspekta lungsymtom. Det visade sig att 78.7 % reagerade positivt för tuberkulin och sålunda genomgått någon tuberkulös infektion, under det att 21.3 % icke alls reagerade. Genom de företagna undersökningarna upptäcktes tuberkulösa affektioner i mycket tidigt stadium hos 4 av de nyinryckta vpl, vilka omedelbart, hemförlovades och hänvisades till dispensären i sin hemort. Under tjänstgöringstiden vid regementet insjuknade av de övriga undersökta ingen i tuberkulös sjukdom. (Grabb.)

Kronobergs regementes detachement i Karlskrona.

I samband med en kraftig rubeolaepidemi i Karlskrona infekterades även detachementet med icke mindre än 67 fall. Ett av fallen erhöill efter 4 dagar hjärtbesvär i form av hjärklappning och smärta i hjärttrakten. Temperaturen föll under ett par veckor lytiskt och låg sedan subfebril. Hjärtat var något förstorat, företedde ett systoliskt blåsljud. P II acc. och en puls som låg uppemot 90. S. R. sjönk från 37 på en månad till normal. Patienten remitterades för specialundersökning (ekg m. m.) till Flottans sjukhus, och vårdades där nära 4 månader under diagnosen myocarditis subacuta. Jag har velat omnämna fallet, då det synes mig vara av intresse ur den synpunkten, att en myocardit uppstår som komplikation till en rubeola, vilket torde vara mindre vanligt. (Kihlstedt.)

Hallands regemente.

Hälsotillståndet vid regementet har under 1936 varit ganska tillfredsställande; på 181 735 tjänstgöringsdagar komma 4 316 sjukdagar eller en sjuklighetsprocent på 2.37. (Kindström.)

Wendes artilleriregemente.

Fr. o. m. den 16. oktober till årets slut har regementsläkaren varit beordrad, att jämte egen tjänst bestrida fördelningsläkartjänsten vid södra arméfördelningen.

Under årets fälttjänstövningar upprepades den redan förut gjorda erfarenheten, att regementet vid dessa tillfällen för en tillfredsställande sjukvård är i behov av 4 à 5 läkare, nämligen en för var och en av dess tre divisioner, en för regementets sjukhus och sjukvården vid hemmavarande styrka samt, för den händelse regementsstab skall uppsättas, en läkare vid denna.

Vid årets fälttjänstövningar kunde extra läkare ej ställas till förfogande, vadan sjukvården ej kunde tillfredsställande upprätthållas. Vid en division måste nämligen under en veckas övningar en värnpliktig läkare ensam bestrida läkarvården och vid en annan division måste under samma tid läkarvården inskränkas till sjukvisitation av läkare en gång dagligen. Men, även om man bortser från fälttjänstövningar, synes mig regementet under största delen av året vara i behov av mera än en läkare. Som förut påvisats äro avsevärda delar av regementet under långa perioder förlagda till Rinkaby skjutfält, där även upprepade skarp-skjutningsövningar pågå. Under dessa perioder och övningar är läkares kommandering dit nödvändig. Ständigt ökade krav på specialundersökningar av för specialtjänst uttaget manskap medför även alltjämt växande behov av läkartjänst. Det stora antalet av allvarliga olycksfall (t. ex. hästspark) kräver ständig och omedelbar tillgång till läkare. Regementet är således i behov av jourhavande läkare under 365 dagar årligen, en enligt mitt förmenande orimlig fordran på en ensam läkare, än mer med hänsyn tagen till hans många övriga uppgifter. Härtill kommer, att efter organisationens genomförande sjukvisitation skall äga rum på två ställen, belägna c:a 1 km från varandra. Beslutet om endast en läkare vid regementet efter omorganisationen synes mig således botten i bristande kännedom eller förståelse för de faktiska förhållandena och torde därför komma att visa sig ohållbart.

Sjuksköterska var under hela året anställd å regementets sjukhus och har hennes medverkan anlitats i stor utsträckning. Under särskilt andra kvartalet, då regementet hemsöktes av ovanligt stor och svårartad sjuklighet, var sjuksköterskans liksom den övriga sjukvårdspersonalens arbete mera ansträngande än vad som kan anses lämpligt.

Två värnpliktiga sjukvårdsmän hava under tiden $\frac{25}{100}$ — $\frac{9}{100}$ utbildats vid A. 9 och därefter under repetitionsövningarna tjänstgjort dels å regementets sjukhus, dels som sjukvårdare vid batteri. Utbildningen av dylikt manskap vid sammandragna skolor synes giva bättre resultat än den föregående vid regementena.

Utbildning av sjukbärare vid regementet ägde rum med 9 värnpliktiga under tiden $\frac{2}{7}$ — $\frac{25}{100}$. För fackutbildning var en tid av 17 timmar per vecka anslagen. Den övriga tjänstgöringstiden ägde rent militär utbildning rum efter uppgjort schema tillsammans med lämpligt truppförband, i möjligaste mån följande den föreskrivna utbildningsplanen. Då utbildningen vid fältartilleriet emellertid under denna tidsperiod redan övergått till mera speciell sådan, torde otvivelaktigt bättre resultat vara att vänta, om den rent militära utbildningen av detta manskap först avslutas och utbildningen för sjukvårdstjänst koncentreras till en även något kortare period före övningarnas slut.

Från T. 4 voro till sjukhusutbildning vid regementet kommanderade dels en värnpliktig underbefälselev under tiden $\frac{4}{5}$ — $\frac{30}{100}$, dels två värnpliktiga ur ersättningsreserven under tiden $\frac{6}{7}$ — $\frac{10}{100}$.

Samtliga visade lofvärt intresse för sjukvårdsarbete och resultatet av utbildningen måste betecknas som förhållandevis gott. Men den anslagna tiden för en så

omfattande och betydelsefull utbildning är otvivelaktigt för dessa båda kategorier av sjukvårdsmanskap allt för kort, för att en varaktig kompetens för avsedda uppgifter skall kunna vinnas.

Som framgår av regementets sjukbesked var det endast under 2:dra och 3:dje kvartalen som någon anmärkningsvärd sjuklighet förefanns. Regimentet hemsöktes då dels av påssjuka och röda hund, dels av en osedvanligt omfattande och svårartad »kaserninfektion». Sättet för epidemiens uppträdande och dess förlopp gävo vid handen, att den till arten ej var skild från de, som så gott som årligen plåga återkomma någon tid efter de värnpliktigas inryckning på våren. Så vitt jag kan finna, vidtogos alla de åtgärder till epidemiens begränsning, som utan allt för störande ingrepp i övningarna kunde komma i fråga, men utan mera skönjbara resultat. Å snart efter epidemiens utslöcknande inryckta värnpliktiga studenter utfördes ympling med vaccin mot influensakomplikationer. I vad mån detta kan hava bidragit till att studenterna så gott som undantagslöst förskonades från »kaserninfektion», undandrager sig mitt bedömande.

Under året har i vaktlokalerna den från hälsovårdssynpunkt ingalunda oviktiga förändringen genomförts, att de gamla britsarna ersatts av sängar, till vilka manskapet har att medföra sina kuddar och filtar. De väsentliga anmärkningar, som nu kunna framställas mot regementets kaserner från hälsovårdssynpunkt, äro otillfredsställande uppvärmningsanordningar, sanitära anläggningar och skulbodar.

(Heijbel.)

Skånska trängkåren.

Hälsotillståndet har under året varit gott; ingen influensaepidemi har förekommit, men däremot en mindre rubeolaepidemi med sammanlagt 34 fall från mitten av maj till början av juli; dessutom två isolerade fall av parotitis epidemica under senare hälften av juni.

(Wifelt.)

Västra arméfördelningen.

Den svårartade och långdragna epidemien av Poliomyelitis acuta lämnade glädjande nog de flesta truppförbanden fria. Endast enstaka fall, 4 vid I. 17, 1 vid I. 22 och 1, med dödlig utgång, vid A. 2, inträffade under året.

Utbildningen av sjukvårdsmanskapet (sjukvårdssoldatskolor) var, gemensamt med Södra arméfördelningen, försöksvis delvis förlagd till I. 17 och som vanligt med sjukhusutbildningen förlagd till de inom Västra arméfördelningen belägna garnisonssjukhusen i Skövde och Karlsborg. Resultatet gott.

Ombyggnaden av köket med bilokaler vid garnisonssjukhuset i Karlsborg var vid årets slut i det närmaste slutförd och synes bli ändamålsenlig och lämplig i alla avseenden.

(Eckman.)

Skaraborgs regemente.

Under 1936 fortsatte påssjukan med endast 38 fall, under det att rubeola, morbilli, scarlatina och diphtheria tillkommo.

De profylaktiska åtgärderna ha varit fullkomligt enahanda under båda åren. Det ena året gör en enda epidemisk sjukdom av lindrig art sex gånger så stor skada som fyra andra tillsammans det följande.

(Blomberg.)

Älvsborgs regemente.

Kroppskonstitutionen hos de till linjetjänst uttagna värnpliktiga har varit påfallande bättre än under föregående år.

Vissa hygieniska förbättringar hava under året utförts. Sålunda hava målnings-

arbeten verkställt på regementssjukhuset samt inom regementets badinrättning. Marketenteriet har utvidgats och dess golv belagts med linoleummattor.

(Andréen.)

Bohusläns regemente.

Den barnförlamningsepidemi, som under sista halvåret av 1936 gick över vårt land och som var särskilt svår i Bohuslän, lämnade ej regementet oberört. Fyra fall av sjukdomen inträffade under hösten trots alla vidtagna åtgärder. Det var två furirer och två värnpliktiga, som insjuknade.

Sjukvårdspersonalen har under året varit fulltalig och skött sina åligganden till belåtenhet.

(Hausson.)

Värmlands regemente.

Man drar sig allmänt för sjukvårdsstaten, där man i befodrings- och löneavseenden blir sämre ställd än sina kamrater på trupp. Här omnämnda förhållanden utgöra ett stöd för den uppfattningen, att en bättre form för uttagning till sjukvårdsstaten måste skapas med klar blick för såväl freds- som krigsbehovet samt att sjukvårdsstaten i befodrings- och lönehänseende bör likställas med truppstaten.

En föryngring av sjukhusförrådet har fortgått även under år 1936 i viss utsträckning.

Det är egentligen de stora delar av år 1936 pågående epidemierna av påssjuka och mässling, som präglat arten av årets sjukvårdande verksamhet. Dessa bägge epidemier hava inverkat mera störande på trupputbildningen än på själva sjukvården.

De sanitära förhållandena hava under året varit goda. Under året har en modern kylanläggning tillkommit. Äldre omoderna sop- och avfallstunnor hava utbytts mot av hälsovårdsnämnd i stad godkända 160 liters uppsamlingskärl av galvaniserad plåt. För uppsamling av sopor inom kasernlokalerna hava överallt de gamla ohygieniska trälådorna fått vika för moderna 100 liters sopkärl av plåt.

Stort intresse ägnas här alla sanitära angelägenheter, vilket kommer tillsynes i vederbörliga rapporter från hälsovårdsinspektionerna.

(Morsing.)

Livregementets husarer.

Under året hava vid regementet en del byggnadsförbättringar tillkommit av vilka i främsta rummet må nämnas sadelmakeri- och skomakeriverkstäderna, vilka helt nybyggts. Gemensamt w. c. för verkstadspersonalen har tillkommit. Hela sjukavdelningen har fått förbättrad belysning.

(Roswall.)

Göta artilleriregemente.

Hälsovårdstillståndet har under året varit tillfredsställande. En tämligen utbredd halsflussepide-mi har dock förekommit, som kulminerade under sommarperioden. Under tredje kvartalet vårdades 65 fall för denna sjukdom.

Genomförandet av 1936 års härordning aktualiserar frågan om utbyggnad av barackerna, så att de kunna taga emot hela regementet.

(Strömberg.)

Göta trängkår.

Kårens sjukavdelning har hitintills väl motsvarat behovet och visat sig ända målsenlig, men torde den med införandet av den nya försvarsorganisationen bliva otillräcklig med hänsyn till den starkt ökade manskapsstyrkan vid kåren och särskilt torde detta bliva fallet under regementsövningarna.

(Bergstrand.)

Östra arméfördelningen.

Hälsotillståndet har i stort sett varit gott. Under hösten inträffade dock åtskilliga fall av barnförlamning under den då över hela landet pågående epidemien, varjämte en begränsad paratyfusepidemi uppträdde vid Göta livgardes fästningsbataljon i Vaxholm i september och oktober.

De hygieniska förhållandena äro på de permanenta förlägningsplatserna i allmänhet goda. Ett undantag utgör i vissa avseenden fortfarande Ing. 3, Frösunda. Vidare kvarstå i tidigare årsberättelser framförda krav på bl. a. varmbadhus vid K. 1 och ny sjukavdelning vid infanteriskjutskolan.

Förläggningen å Laxön är likaledes i så underhålligt skick, att snara och ingripande förbättringar erfordras. Särskild utredning härom har verkställts.

Militärsjukhuset i Eksjö behöver tillbyggnad av eget kök samt bostäder för personal, något som framhölls i min förra årsberättelse och varom förslag tidigare inlämnats. Ävenså vidhåller jag min förut framhållna uppfattning, att en ordinarie underläkare är erforderlig.

Ett önskemål, som jag redan i årsberättelsen för 1935 framhöll, är emellertid, att eleverna vid de till garnisonssjukhuset i Stockholm förlagda skolorna mindre utnyttjades till handräckning, så att mera tid kunde ägnas åt undervisningen. Då de ordinarie underläkarna äro strängt upptagna av sitt sjukhusarbete och ej alltid kunna väntas hava så god tid och så stort intresse för saken, som önskvärt vore, och vidare handräckningspersonalen är för fåtalig, framträder behovet av dels ökade lärarkrafter och dels utökad handräckningspersonal. Vid garnisonssjukhusets förestående införlivande med Karolinska sjukhuset torde det bliva en viktig uppgift att i god tid skapa bättre möjligheter för utbildning av sjukvårdare.

De värnpliktiga sjukvårdarnas och sjukbärarnas utbildning har delvis omlagts till sammandragna skolor under viss period. Resultatet härav synes hava varit gott.

Bortkommandering av fast anställda sjukvårdare från truppförbanden till skolor eller sjukhus under mycket stora delar av året är en kvarstående olägenhet, som av mig påpekats i flera årsberättelser. (Hybbinette.)

Svea livgarde.

Förnyade försök med cykelbårar hava under årets repetitionsövningar gjorts och hava cykelbåarna visat sig fylla ett behov och vara till en otvetydig fördel för sjuktransporten vid truppförbanden.

Till vinnande av fast anställning vid I 1 hava under år 1936 prövats 89 sökande. Av dessa hava 49 vid läkarundersökningen befunnits odugliga och 5 mindre lämpliga, s:a 54 eller 60.6 %. Kassationsorsakerna hava utgjorts av såväl statiska insufficienser med otillfredsställande ben eller fötter eller allmän svaghet, som hjärtakommor m. m. (Weisner.)

Göta livgardes fästningsbataljon.

Under år 1936 har vattenledningsfrågan lösts på ett tillfredsställande sätt. Ny brunn samt reningsverk ha anlagts och tagits i bruk, varigenom tillräcklig mängd vatten av fullgod beskaffenhet numera kan levereras.

Under tiden ²³/₉ t. o. m. ²⁷/₁₀ pågick vid fästningsbataljonen epidemi av paratyfus. I 66 fall konstaterades sjukdomen och patienter vårdades å militärsjukhuset O. F., Epidemisjukhusen i Djursholm och Sundbyberg. Samtidigt insjuknade inom den kvinnliga marketenteri- och kökspersonalen sammanlagt 10 kvinnor, vilka vårdades dels i Södertälje och dels i Djursholm. Missstänkta fall till ett antal av

141 manliga och 12 kvinnliga patienter voro isolerade dels å militärsjukhuset O. F., dels i kompanikvarter, dels i lägenheter inom officersbyggnad. På grund av epidemiens storlek förlängdes tiden för den vid bataljonen anställde extra läkaren och extra sjuksköterskan.

För utrönandet av sjukdomens uppkomst och smittans spridning ställdes av K. medicinalstyrelsen sakkunnig läkare till förfogande.

Framställning att patienter, vilka voro skrivna i Stockholm, måtte få vårdas å epidemisjukhuset i Stockholm bifölls ej.

Samtliga konstaterade fall voro av lindrig art.

(Ekman.)

Livregementets grenadjärer.

Hälsotillståndet vid regementet har under första halvåret varit tillfredsställande, men i september månad fick den över större delen av landet utbredda barnförlamningen hastigt epidemisk utbredning vid regementet. Redan i juli månad hade ett stänkfall av barnförlamning med dödlig utgång inträffat, där smittningsorten med säkerhet kunde fastställas till Grythyttans församling. Något nytt fall inträffade därefter icke under rekrytskolan. Den egentliga epidemien började först i slutet av september med nya sjukdomsfall ända till den 14. oktober, då sista fallet inträffade. Epidemiens kraft syntes bruten, sedan större delen av manskapsstyrkan med regementsövningarnas slut hemförlovats. Inalles inträffade vid regementet under september och oktober 11 sjukdomsfall, varjämte vid studentkompaniet under övningsuppehåll en befälselev avled i Stockholm på grund av barnförlamning.

Det stora flertalet invärtes sjukdomar har liksom föregående år utgjorts av halsfluss, andra svalginfektioner och sjukdomar i respirationsorganen.

De yttre skador som föranlett sjukskrivning hava under året visat en avsevärd minskning (siffrorna inom klammer avse 1935). Av benbrott hava förekommit 6 [6] fall, av ledvridning 3 [2], av ledvrickning 69 [140], av kontusioner och krossår 93 [163], av senskideinflammation 20 [40] och av skav 111 [130], de sistnämnda med 99 fall på 3. kvartalet (regementsmötet).

I de senaste årsberättelserna har framhållits, hurusom de utvärtes skadorna för varje år visat ökad frekvens, och har jag som min åsikt uttalat, att denna ökning icke kunnat förklaras på annat sätt än att utbildningen i olika övningsgrenar allt för mycket forcerats.

Det ligger nära till hands att, då nu under sista året en betydande minskning av de utvärtes skadornas antal föreligger, söka efter en sannolik förklaring till detta förhållande. För nämnda ändamål har jag fått taga del av de utbildningsbestämmelser och iakttagelser, vilka gjorts av nuvarande tf sekundechefen, som var chef för 1936 års övningsbataljon. Redan de allmänna bestämmelserna för utbildningen av nämnda bataljon giva en förklaring till utvärteskadornas minskning.

Följande bestämmelser hade bl. a. utfärdats:

»Uppehåll mellan övningarna under fullt tillräcklig tid skall göras för att truppen med lugn och ordning skall kunna förbereda sig för nästa övningspass (byta om kläder och utrustning, putsa sig m. m.) samt åter samla sig och erhålla erforderlig vila. Efter en viss prestation är ett visst kvantum av vila nödvändigt, för så vitt icke en för utbildningen skadlig reaktion skall inträda.» För marscher hade bl. a. föreskrivits, att övningar i »särskild marschträning» icke skulle äga rum. Erforderlig marschträning vunnos genom förflyttningar i samband med övningar av olika slag.

Särskilda iakttagelser, som efter varje marsch gjorts av bataljonschefen, visa också, att fotskador som uppkommit under marsch i de flesta fall varit av lindrig art och icke föranlett sjukskrivning.

Nybyggnadsarbeten hava icke under året utförts. Däremot hava vissa ändringsarbeten verkställt. Sålunda hava nya avloppsledningar av grövre dimension inlagts, så att avloppet från snyggningsrummen fungerar klanderfritt. I isoleringsrummets snyggningsrum har nytt tvättställ av porslin och bättre belysning inmonterats.

I årsberättelsen för 1935 har regementsläkaren vid I. 22 framhållit de stora olägenheter, som förefinnas vid användningen av de nuvarande ackumulatorerna till fältarbetslampan. Dessa ackumulatorer äro synnerligen svårskötta och kräva ständigt omsorg för att hållas i fäldugligt skick. Ett utbyte av ackumulatorerna mot torrcellsbatterier skulle givetvis lända till stor fördel, om samma eller bättre ljuseffekt samtidigt kan erhållas.

(Winberg.)

Upplands regemente.

En sjukdom, som i år varit rätt vanlig bland manskapet, är impetigo. Efter vad jag kunnat finna har denna sjukdom å landsbygden kring Uppsala varit ovanligt talrikt förekommande bland skolbarn under senare åren. Detta har även avspeglat sig uti en ökning av antalet fall av pemphigus neonatorum. Det synes således föreligga ett praktiskt viktigt samband mellan dessa sjukdomar.

(Kristenson)

Södermanlands regemente.

Utbildning av värnpliktigt sjukvårdsmanskap från arméfördelningens infanteriförband, andra perioden, (go 1600/1935 och 1150/1936) ägde rum vid regementet under tiden 14/7—9/8. Kontingenterna visade sig mycket ojämna. Det huvudsakliga resultatet var övervägande gott. Det är nödvändigt, att för uppnående av bästa möjliga resultat tillräckligt med sjukvårdsunderbefäl ställes till dessa sammandragna skolors förfogande som instruktörer. Sammandragningens ändamål kan sägas vara uppnått.

Sjukvårdssoldatskola för volontärer från arméfördelningens specialtruppförband (go 1244/1934 och 673/1936) ägde rum vid regementet under andra perioden 22/8—9/10. Samma olägenheter som förra året framträdde på grund av omöjligheten av tillgång till specialförbandens sjukvårdsmateriel. Utbildningen borde lämpligen förläggas till egna vapen.

Epidemiska sjukdomar. Av poliomyelit förekom 1 fall med 53 sjukdagar. Poliomyelitfrekvensen i inskrivningsområdet har varit mycket stor, den näst största i riket efter västkusten, men det oaktat har här blott 1 fall inträffat. Det kompani, där fallet inträffade, isolerades i bivack och permissionsförbud beordrades. På grund av poliomyelitfrekvensen inkallades ej värnpliktiga till regementsmöte från de mest drabbade områdena, såsom Eskilstuna stad, Gryts, Björnlunda, Gåsinge, Österåkers och Julita församlingar.

Marschskadorna visa följande siffror:

	Antal fall	Sjuk- dagar	Sjukdagar pr man		Antal fall	Sjuk- dagar	Sjukdagar pr man
Tendovaginit	20	82	4.1	Skoskav	15	58	3.9
Ansträngningsperiostiter	8	30	3.8	Nageltrång	5	17	3.4
Metatarsalinsufficiens	9	177	19.7				
					57	364	6.4

Marschskadorna hava tagit i anspråk 0.18 % av tjänstgöringsdagarna. Fallen utgöra 5.6 % av vårdfallen och sjukdagarna 6 % av samtliga sjukdagar.

Övriga yttre skador te sig på följande sätt:

	Antal fall	Sjuk- dagar	Sjukdagar pr man		Antal fall	Sjuk- dagar	Sjukdagar pr man
Muskelbristning och sensträckning	52	161	3.1	Luxationer	3	52	26.0
Distorsioner	78	305	3.9	Kontusioner	87	336	3.9
				Sår	21	98	4.7
					240	952	4.0

Skadorna hava tagit i anspråk 0.48 % av tjänstgöringsdagarna. De utgöra inemot $\frac{1}{4}$ av de vårdade och sjukdagarna $\frac{1}{6}$ av hela antalet.

Idrottens andel i uppkomsten av dessa skador uppgå till omkring hälften.

(Barre.)

Livgrenadjärregementet.

Under året hava i samtliga logement m. m. insatts nya belysningsanordningar, varigenom risken för ansträngning av ögonen vid läsning nedgått till ett minimum och större trevnad för manskapet ernåtts.

I detta sammanhang anser jag mig böra påpeka de tråkiga verkningarna av föreskriften om, att bl. a. tandvårdsarbete icke bör äga rum under tjänstgöringstid. Härigenom kan den värnpliktige tandläkarens arbete icke börja förrän efter tjänstgöringstidens slut på kvällen, och arbetet fortgå endast några få timmar (högst kl. 17.30—21), med ett ord hans arbete kan icke utnyttjas i den utsträckning, som önskvärt vore. Jag anser mig hava kunnat konstatera, att en del värnpliktiga, vilka äro i verkligt behov av vård vid tandpolikliniken, på grund av trötthet efter dagens övningar ej anmält sig till tandvård. De använda nämnda tid till vila — och försumma sina tänders behöriga skötsel.

(Ståhlberg.)

Jönköpings-Kalmar regemente.

Vid inryckningen till regementsmötet nödgades isolerings- och observationsåtgärder vidtagas beträffande värnpliktiga, komma från orter med färiska fall av barnförlamning. Erforderlig isoleringslokal kunde därvid beredas inom militärsjukhuset. Några fall av denna sjukdom inträffade emellertid dessbättre ej.

Militärsjukhusets civila avdelning har under året hållits öppen i full utsträckning, och i likhet med föregående år hava vårdplatser stått till förfogande för såväl Jönköpings, Östergötlands som Kalmar läns norra landstingsområden.

Allenast en vpl tandläkare har under året fullgjort facktjänstgöring vid militärsjukhusets tandpoliklinik under drygt en månads tid. På grund av avsaknaden av vpl tandläkare under återstoden av året har — såsom av tandpoliklinikföreståndarens årsredogörelse närmare kommer att framgå — verksamheten vid garnisonstandpolikliniken icke ens tillnärmelsevis kunnat bedrivas i eljest önskvärd och erforderlig omfattning.

Efter erhållen 8 månaders utbildning vid militärsjukhuset hava 11 krigsreservsköterskor där utexaminerats.

Den på hemställan av regementschefen sommaren 1935 utav Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse igångsatta utredningen om tillbyggnad till militärsjukhuset av en köks- och personalbyggnad, till vilken förslagsritningar uppgjorts av Arméförvaltningens fortifikationsdepartement, fortgår.

(Hedenberg.)

Svea artilleriregemente.

Hälsotillståndet vid regementet har under år 1936 varit i stort sett gott. Regimentet har visserligen även detta år haft att kämpa med den sedvanliga halsinfek-

tionen med dess komplikationer, som särskilt efter vårinryckningen i april uppträder med ökat antal fall av mera svårartad karaktär. Tack vare det synnerligen intensiva arbete, som huvudsakligen genom bistånd av statens bakteriologiska laboratorium nedlagts på utredande av förekomsten av smittobärare (särskilt av pneumococcer av virulent typ och hämolytiska streptococcer) såväl bland de fast anställda som bland det nyinryckande manskapet, har regementet dock detta år kunnat undslippa fjolårets svåra epidemi och behöver för år 1936 endast redovisa 8 fall av lunginflammation i samband med halsinfektionen — därav 1 dödsfall — en avsevärd minskning jämfört med fjolårets 19 lunginflammationsfall med 3 dödsfall och 2 avförda som odugliga till vidare krigstjänst. Svalgprov på ineliggande manskap utfördes dels i förra hälften av mars, dels omedelbart före inryckningen i mitten av april (312 resp. 203 man) samt på nyinryckande värnpliktiga omedelbart efter ankomsten till regementet ($\frac{20}{4}$ — $\frac{27}{4}$ 393 man). Härigenom erhöles en särdeles detaljerad kunskap om bakteriefloran vid regementet, och med ledning härav och av efteråt utförda svalgprov från å sjukstugan för halsinfektion inlagda patienter verkställdes vaccination av 167 man med pneumococcer typ I och II (53 man 1 gång, 19 man 2 gånger, 95 man 3 gånger). Serologisk kontrollundersökning av 1. batt. nyinryckta företogs d. 25/s. Vid dessa undersökningar anträffades endast ett fåtal bacillbärare av virulenta pneumococcer, däremot avsevärt flera, som voro infekterade med hämolytiska streptococcer. (Sjögren.)

Smålands arméartilleriregemente.

Av sjukdomar, som falla under epidemilagen ha 2 fall av barnförlamning förekommit, varav det ena var abortivt. I det andra fallet kvarstod vid hemförlovingen en tämligen lindrig pares i ena underbenets muskulatur.

Som tidigare framhållits — i årsberättelsen för 1931 — äro legosängsavgifterna för de värnpliktigas lasarettsvård särskilt betungande för truppsjukvårdsanslaget vid A. 6, där i stor utsträckning värnpliktiga från andra län tjänstgöra. Under 1936 voro över två tredjedelar av de på lasarett intagna värnpliktiga från annat län. För dessa utgjorde legosängsavgiften 5 kr. per dag mot 2 kr. för inom länet boende. Med 304 vård dagar blev påkänningen för truppsjukvårdsanslaget på grund av förhöjningen i sjukhusavgifter för utomlänspatienterna sammanlagt 907 kronor. Det är önskvärt, att sådan anordning eller överenskommelse träffas, att samtliga värnpliktiga under sin tjänstetid vid ett regemente erhålla vård vid närmaste läns-lasarett mot samma legosängsavgift som gäller för det län resp. garnisonsort tillhör, eller att, därest detta ej låter sig göra, compensation i form av tillägg till truppsjukvårdsanslaget kommer sådana regementen tillgodo, som i särskilt stor utsträckning mottaga värnpliktiga från främmande län. (Herne.)

Göta ingenjörkår.

Sjukligheten vid kåren har under året varit något större än föregående år på grund av en envis epidemi av såväl rubeola som parotitis epidemica.

De i föregående årsrapport omnämnda utprovningarna av lämpliga örngottsvar för kasernvaktens slutna del har under året slutförts och givit vid handen, att pappersservetter av tjockt och samtidigt mjukt papper visat sig billigast i bruket. Varje man erhåller nu vid pågående vakt en pappersservett i storlek 50 × 60 cm. vilken vikes om huvudkudden och bortkastas efter avslutat vaktdygn.

I det rum i stallet, där den vaktfria delen av stallvakten tillbringar natten, har insatts en elektrisk kamin, som fungerar fullt tillfredsställande. Klagomålen över kyla och fukt i stallvaksrummet hava därefter upphört.

Under året ha tvättrummen i 1.—3. komp. ombyggt, och moderna tvättställ av

rostfritt stål med handdusch hava inmonterats. I kokinrättningen har personalen erhållit ett toaletterum, varmed ett länge närt önskemål tillgodosatts.

Tuberkulinprövningar. Tuberkulinprövning (Mantoux $1/1000$ resp. $1/100$) har under året utförts på alla nyinryckta. Undersökningen har givit följande siffror:

	Värnpliktiga			Volontärer		
	Prövade	Negativa	% negativa	Prövade	Negativa	% negativa
Från städer	92	26	28	16	10	67
” landsbygden	298	152	51	27	16	59

Av dessa 178 neg. vpl visade 2 omslag från negativ till positiv reaktion under tjänstgöringstiden (1 %). I det ena av dessa fall försiggick infektionen fullt symptomfritt och manifesterade sig endast i uppträdande av en stark tuberkulinöverkänslighet (Mantoux $1/1000$ 80×110). Det andra fallet är av ett visst intresse, i det att det visar, att primärinfektionen kan få ödesdigra följder, om den drabbar en organism i ett tillfälligt allergiskt tillstånd. Patienten i fråga, en vpl tillhörande ersättningsreserven, var vid inryckningen den $18/11$ 1935 mantouxneg. ($1/100$) och fri från alla tecken på sjukdom. Han sjuknade den $24/12$ 1935 i mässling och företedde efter ett par dagar tecken på bronchopneumonier på vänster lunga samt avpolleterades då till militärsjukhuset. Där låg han länge med hög remitterande feber, omkring 39° , samt klagade i början av januari i 14 dagars tid över smärtor i ett flertal leder. Obj. konstaterades ävenledes smärta och ömhet vid passiva rörelser i armbågs- och fotlederna. Så småningom försvunno ledbesvären; temp. drog sig i slutet av januari 1936 ned mot det normala, och låg på 37° — 37.6° . Rtg den $20/1$ visade intet anmärkningsvärt, men den $5/2$ fann man tbc i sputum. Rtg den $9/2$ visade en delvis konfluerande småfläckighet, som tillkommit i vänstra spetsfältet. Dessutom företedde pch. uti I_2 — I_3 dx möjligen en lätt förtätad strukturteckning (Utskr. Hedenberg). Vid omprövning av Mantoux $1/1000$ den $12/2$ befanns denna vara 80×110 . Pat. överflyttades till Hässleby sanatorium, där han ännu vårdas.

Sannolikt skulle primärinfektionen, som försiggått efter inryckningen, fått samma diskreta förlopp som i det första fallet, därest ej en allergiserande sjukdom tillstött.

Fördelningen tuberkulinpositiva och negativa bland kårens fast anställda manskap framgår av nedanstående tabell:

Inträde i tjänst	Pos.	Neg.	S:a	Inträde i tjänst	Pos.	Neg.	S:a	Inträde i tjänst	Pos.	Neg.	S:a
1924	2	—	2	1929	4	1	5	1934	10	9	19
1925	—	—	—	1930	1	—	1	1935	22	16	38
1926	1	—	1	1931	4	—	4	1936	17	26	43
1927	1	—	1	1932	5	1	6				
1928	3	—	3	1933	10	6	16				

I intet fall har infektionen under året medfört några subj. eller obj. förändringar i allmänbefinnandet.

Träning och överträning. Såväl efter de värnpliktigas inryckning på våren som efter volontärernas på hösten iakttages under några månader framåt en starkt ökad frekvens av div. kontusioner och ledvrickningar, ansträngningsperiostiter och hälseneinflammationer samt övergående fotinsufficiensbesvär, vilka kunna betecknas som träningsbesvär. Den rikliga förekomsten av dylika insufficienssymtom från senor, ben och ledgångar synes mig tyda på, att utbildningsarbetet forceras för kraftigt i början av tjänstgöringstiden, m. a. o. att träningskurvan stiger för brant med överträning som följd. Mycket talar för, att det speciellt är språngmarschern, under gymnastiklektionerna såväl som i form av terräng- och oriente-

ringslöpningar, som insätts på ett för tidigt utbildningsstadium och sedermera stegras i för hastigt tempo. Obligatoriska tävlingar för otränat folk i fotmarsch och löpningar borde ej anordnas under de båda första utbildningsmånaderna.

Ävenledes synes mig de årligen återkommande s. k. konditionsproven för officerare och underofficerare ej tillräckligt beakta det medicinska såväl som idrottsliga kravet på, att topprestationer ej få uttagas utan en omsorgsfull föregående träning. Speciellt gäller detta terränglöpningen, som med hänsyn till förefintligheten av latent myocarditer m. m., ej förefaller lämplig för personal över 40 års åldern. Då dessutom förträningen till detta prov — 5 km i terräng på 40 min., för de i åldern 36—42 år, resp. på 45 min. för de vilka fyllt 43 år — är helt överlämnad åt den enskildes initiativ, blir det i realiteten så, att mången äldre skrivbordsmänniska startar utan någon som helst förträning. Att allvarligare följder i form av hjärtkollaps eller utlösning av hjärtarytmier ännu ej förekommit är nästan ägnat att förvåna, men torde bero på den »spänst» som en mångårig tidigare trupptjänst medfört. Vid årets prov inträffade dock en hastigt övergående hjärtkollaps hos en äldre officer, som ej på många år tjänstgjort på trupp.

Om terränglöpningsprovet skall fylla sin uppgift, nämligen att utgöra en garanti för att personalen befinner sig i en god fysisk kondition, måste ur medicinsk synpunkt krävas, att en rationell obligatorisk träning föregår detsamma samt att de utgallras från provet, som på grund av sjukdom eller sjukdomsanlag aldrig kunna nå den kondition, som kräves för att provet ej skall bli hälsovådligt. Med hänsyn till den ej ringa frekvensen av latent hjärtsvaghet över 40 årsåldern, synes mig åldersgränsen för obligatoriskt deltagande lämpligen böra sättas till 40 år.

(Lagergren.)

Svea trängkår.

Under år 1934 riktades tränginspektionens uppmärksamhet på den stora kassationsprocenten bland de värnpliktiga studenterna vid trängen, och framhöll jag detta också i min årsberättelse över sjukvården år 1934. Förhållandet har på det hela taget varit likartat under åren 1935 och 1936. Det är att hoppas, att överfältläkaren Nordlanders uttalande angående detta förhållande i Tidskrift i militär hälsovård (3. häft. 1936), att »skäl synes förefinnas att något öka kraven på kropps-konstitutionen hos de värnpliktiga studenterna, som skola tilldelas trängen som befälselever», komme att beaktas och förordning därom utfärdades för att iakttagas vid inskrivningsförrättningarna, som jag också föreslagit i min årsberättelse år 1935.

Likaså har jag förut påpekat, att även en stor del av till sjukvårdstjänst (linjetjänst) uttagna värnpliktiga under flera år visat sig icke fylla de fordringar, som ställas på dem i kroppsligt avseende. Detta förhållande torde bero på, att anvisningarna i besiktningsreglementet icke vederbörligen beaktats vid inskrivningsförrättningarna, nämligen att vid trängtrupperna i sjukvårdstjänst fordras full marschduglighet o. s. v. Kassationsprocenten har därför blivit hög.

(Möller.)

Norra arméfördelningen.

I stort sett kan allmänna hälsotillståndet under hela året vid fördelningen be-tecknas såsom gott, och arbetet med den rena sjukvården har därför icke varit särskilt betungande. Många gånger har det synt mig vara av intresse att åtminstone tillnärmelsevis kunna uppskatta, huru det i detta avseende förhållit sig olika år vid samma truppförband liksom — och kanske ännu mera — under en ej för kort period vid jämförelse truppförbanden emellan. Nöjer man sig med en mycket

approximativ uppskattning, torde man härför kunna använda sig av det absoluta antalet vid truppen och å militärsjukhus vårdade ävensom av förhållandet mellan å dessa båda ställen vårdade, då det torde vara obestriddigt, att ju fler, som vårdas å militärsjukhus mot antalet vid truppen, desto mer ökas arbetet för all sjukvårdspersonal. Vid fördelningens truppförband har under 5-årsperioden 1931—1935 årliga medeltalet av de vid truppen och å militärsjukhus vårdade varit:

I. 13	vid trupp	136.4	man, å mil.-sjukhus	400.2	man = 1: 2.9
I. 21	, ,	391.8	, , ,	650.2	, = 1: 1.7
I. 5	, ,	405.8	, , ,	677.0	, = 1: 1.6
I. 14	, ,	417.8	, , ,	417.2	, = 1: 1.0
K. 4	, ,	32.8	, , ,	387.6	, = 1: 11.8
A. 4	, ,	78.8	, , ,	647.2	, = 1: 8.2
T. 3	, ,	179.4	, , ,	300.0	, = 1: 1.7

Av denna sammanställning framgår bl. a. det anmärkningsvärda, att två infanteriregementen haft relativt obetydligt flera sjuka å militärsjukhus än K. 4 samt att A. 4 i detta avseende endast överträffas av ett infanteriregemente och detta i relativt obetydlig grad, medan ett annat praktiskt taget haft samma antal å militärsjukhus vårdade och de båda övriga väsentligt mindre. Förhållandet vid A. 4 är särskilt värt beaktande med hänsyn därtill, att den nya härordningen endast upptar en läkare vid förd.-artilleriregemente.

Någon gemensam utbildning av till sjukvårdsmanskap vid infanteriet uttagna (utvalda) värnpliktiga, tillhörande sommargruppen, har på grund av befälsbrist och andra omständigheter under året icke förekommit vid fördelningen, vilket däremot blir förhållandet under 1937.

Rörande trängens värnpliktiga underbefäl och sjukvaktare, vilka alltsedan 1931 endast erhållit 6 veckors resp. 18 dagars utbildning å sjukhus, kvarstår alltså önskemålet att få tiden härför ökad till minst 8 resp. 4 veckor och att minst 4 veckors sjukhustjänstgöring måste anses vara minimifordran för de värnpliktiga sjukvårdssoldaterna vid trängen, vilka sedan samma år helt fått avvara utbildningen å sjukhus. Vad detta innebär kanske lättast inses, om man betänker de resultat, man hade att förvänta, om man skulle försöka utbilda sjuksköterskor utan att låta dem få tjänstgöra på sjukhus.

Större eller mindre arbeten, innebärande hygieniska förbättringar hava under året kommit till utförande inom samtliga kasernetablissemang med undantag för K. 4. Bl. a. hava nya torkrum anordnats och gamla förbättrats samt toalettrum och tvättrum moderniserats. Särskilt förtjänar nämnas, att vid I. 21 en ångcentral för matinrättningen, gymnastiksalen och exercishuset uppförts och att vid A. 4 en synnerligen genomgripande renovering av hela matinrättningen kommit till stånd, till följd varav denna uppfyller även stora fordringar.

(Johanson.)

Dalregementet.

Den i föregående årsberättelsen omtalade påssjukepidemien har hela året fortsatt.

Inom etablissemang pågå så gott som ständigt reparationer och arbeten — många av betydelse för hälsovård och hygien. Så har i år w. c. införts i kasern C:s 2. och 3. våningar. Regimentets badinrättning har genomgått en synnerligen välbehövlig och grundlig reparation och gör också numera ett mycket gott intryck.

(Brodin.)

Hälsinge regemente.

Utöver vanlig tillsyn av sjukvårdsmaterielen har under året verkställts sakkunnig inspektion och inventering av landsstormsförrådets sjukvårdsmateriel. Ett flertal förband måste därvid kasseras.

Jungner ackumulatorerna för fältarbetslampor och handlykter draga årligen en kostnad av 100 å 110 kronor för uppladdning och kräva ständig tillsyn. Torrelement — föreslagna av regementsläkare Morsing — torde möjligen utgöra en bättre lösning av problemet.

Ombyggnad av sjukhuset för ökad ändamålsenlighet, framför allt vid sjukvisitationerna, har föreslagits. (Löfmark.)

Jämtlands fältjägarregemente.

Scharlakansfeberepidemier med stor utbredning ha under året förekommit på ett flertal platser inom Jämtlands län. För att hindra sjukdomens införande till regementet har personal, kommande från smittad ort, isolerats. Permissionsförbud till dessa platser har utfärdats, och besiktning av manskapet har ägt rum. Det såg länge ut som om regementet skulle bli förskonat från sjukdomen, men under fjärde kvartalet hava fem fall av scharlakansfeber inträffat. (Janson.)

Västernorrlands regemente.

Beträffande kasernhygien ha följande förbättringar under året tillkommit. Tvättrummen ha moderniserats i B-kasernen, en ny duschanordning har inretts i gymnastikhuset, varigenom denna lokal numera kan anses vara fullt tidsenlig, och kökets renseri har moderniserats. Beträffande de övriga kasernetablisementen — liksom i B-kasernen beträffande ventilationsanordningarna — kvarstå i huvudsak de i föregående årsrapport påpekade bristerna. Härtill kommer att anordningarna för den kvinnliga personalens personliga hygien såväl i centralköket, å marketenteriet och å sjukhuset äro otillräckliga och bristfälliga. (F. Möller.)

Norrlands dragonregemente.

Förhoppningarna att få regementets matinrättning ombyggd och moderniserad hava under året grusats, då den gjorda framställningen i ärendet avslagits efter mångåriga utredningar. Matinrättningar är emellertid så otidsenlig och ur hygienisk synpunkt så otillfredsställande, att frågan om dess om- och tillbyggnad åter måste upptagas till prövning och drivas till ett positivt resultat. (Agvall)

Norrlands artilleriregemente.

Ett omnämnande torde förekomsten av en om ock obetydlig anhopning av knölrosfall bland linjemanskapet under eftersommaren giva anledning till. Ett av fallen torde med viss grad av sannolikhet kunna förmodas ha infekterats inom egen familj före inryckningen, under det att de 2 övriga, vilka båda tillhörde ett annat batteri än den förstnämnde, misstänktes ha någon gemensam infektionskälla, som i första hand borde efterforskas bland samboende. Batteriets personal underkastades därför undersökning, men gav denna ett med avseende på kliniskt manifest tuberkulos negativt resultat.

Inom regementet har under året icke förekommit något tuberkulosfall, och mig veterligt finnes ej heller bland dess personal någon, som skäligen kan misstänkas vara smittospridare.

Att de båda knölrosfallens smittokälla är att söka utom regementet synes mig så mycket mera antagligt som frågan om förekomst av lungtuberkulos bland årets inryckande värnpliktiga i enlighet med sjukvårdsstyrelsens bestämmelser ägnats speciell uppmärksamhet och därvid alla i något avseende misstänkta fall blivit föremål för ingående undersökning.

Med avseende på sjukvårdsmaterielen ha inom ramen för tillgängliga

medel nyanskaffningar till ersättande av oduglig materiel — företrädesvis första förband — ägt rum. Svårigheten att bibehålla dessa sistnämnda i fältdugligt skick under förvaring i förråd är påfallande. (Svenson.)

Norrlands trängkår.

Å sjukhuset hava vissa förbättringar vidtagits. Sålunda har mottagningsrummets väggar och tak beklättats med treetex, som målats i en ljusgul färg, vilken lämnar ett ljust och trevligt intryck. Korridoren har ommålats.

Kårens gamla proviantmagasin har ersatts med en stor, luftig och synnerligen väl inredd proviantbyggnad, uppförd i två våningar förutom nödiga källarutrymmen. (Roosmark.)

Övre Norrlands trupper.

Västerbottens regemente.

Vattenledningen till regementets epidemipaviljong har omlagts. I samband därmed hava tvätt- och badrum samt w. c. blivit ombyggda. (Lundgren.)

Norrbottens artillerikår och Bodenskvadronen.

Det allmänna hälsotillståndet vid A. 5 och K. 4 B har under året i stort sett varit gott. Den under de båda första kvartalen inom garnisonen rådande influensaepidemien, som även drabbade A. 5 och K. 4 B, fick här en jämförelsevis måttlig utbredning utan särskilt elakartad karaktär av de därunder uppfammande komplicerande infektionerna. Å alla volontärsökande har röntgenundersökning av lungorna företagits. Bland de nyinryckande ha därvid 5 fall av pågående lungtuberkulos upptäckts. Under den fortsatta tjänstgöringen har en vpl (ers.res. K. 4 B) insjuknat i erythema nodosum och hilusadenit. Hos de volontärsökande har intet fall av lungtuberkulos iakttagits. (Thorell.)

Norrbottens regemente.

Det gångna året har för regementets sjukvårdsavdelning varit mer än vanligt allvarsfyllt. Den influensaepidemi, som utbröt den 9. januari och som med deltagande intresse och oro följdes av hela vårt folk, har satt sin stämpel på det samma.

Över denna epidemi har undertecknad avgivit särskilda detaljerade rapporter till arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, men vill dock här rekapitulera några siffror och data.

Tiden $\frac{9}{1}-\frac{23}{3}$ insjuknade sålunda 399 man i influensa. Antalet komplicerande pneumonier utgjorde 37 av vilka 8 efterföljdes av empyem (6 pneumo- och 2 streptokokkempyem). Av de med empyem komplicerade dogo 2 (ett strepto- och ett pneumokokkempyem) av de okomplicerade 4, varjämte 1 avled i streptokokksepsis och 1 i pneumoni + erysipelas. Sålunda 8 dödsfall (2 %). Pneumonimortaliteten 22 %.

Därjämte uppträdde som huvudsakligaste komplikationer ett stort antal sinusiter och otiter.

Under loppet av januari och februari inträffade ett antal fall av mässling. Då kombinationen av morbilli och influensa alltid är synnerligen allvarlig och här särskilt måste fruktas på grund av den höga pneumonifrekvensen, vidtogos energiska profylaktiska åtgärder. Sålunda erhöles inalles omkring 200 man konvalescentserum. Av dessa fingo endast 2 morbilli och totalantalet insjuknade i denna

infektion kunde begränsas till 17 fall. Av de insjuknade fingo emellertid ej mindre än 4 bronchopneumonia, varav 2 gingo ad mortem.

I dessa infektioners släptåg följde ett ovanligt stort antal färska tuberkulosfall. Under tiden $25/1-3/4$ inträffade sålunda 10 fall.

Genom systematiska undersökningar med röntgen, sänkningsreaktion etc, som i likhet med föregående år utförts i samband med läkarundersökningen vid inryckningarna ha 16 tuberkulosfall upptäckts och remitterats till vederbörande hemortsdispensär.

Tjef bataljonsläkaren vid regementet med. lic. Agnar Brännström avled den 4. mars i influensa med streptokokksepsis. Hans tjänstgöringstid vid regementet bevaras i tacksamt minne och hans uppoffrande arbete vid den epidemi, för vilken han själv blev ett offer, står för regementets sjukvårdspersonal som ett upphöjt och ädelt exempel på vad som kräves av oss alla. (Engel.)

Bodens artilleriregemente.

Hälsotillståndet har under år 1936 i stort sett varit gott, dock inträffade inom Bodens garnison under eftervintern en influensaepidemi, som även angrep regementet. Två dödsfall förekommo i influensakomplikationer.

Tandvården. Tyvärr har endast under första hälften av året garnisonens tandklinik hållits öppen. Dess öppenhållande under hela året är ett trängande behov.

Twist har uppstått med försvarsverkens civila personals förbund angående tolkningen av kollektivavtalet i fråga om Kronans skyldighet att ersätta kostnaderna för tandvård å kvinnlig kökspersonal. Efter förhandlingar med representanter för detta personalförbund har målet av kommandanten hänvisats till K. arméförvaltningens intendentsdepartement, som resolverat att Kronan ej har skyldighet att bestrida kostnaden för tandvård åt denna kategori personal. (Thorburn.)

Militärbefälet på Gotland.

Gotlands infanterikår.

Hälsotillståndet har under året varit tillfredsställande.

Genom lasarettets försorg har det fast anställda sjukvårdsmanskapet klassificerats med hänsyn till blodgrupper. Ingen har anlitats som blodgivare. Däremot hava 2 vpl studenter lämnat blod. Båda voro sedan sjukskrivna c:a 1 vecka. Jag anser det vara mindre lämpligt att använda värnpliktiga för detta ändamål. Visserligen är ju åtagandet fullt frivilligt och skada torde i regel vara utesluten, men det är icke uteslutet att blodtransfusionen får skulden för andra tillfälliga sjukdomstillstånd, som senare kunna uppträda.

Badhuset har under året förbättrats.

(Carlson.)

Krigsskolan.

Förkylningsåkommorna utgöra tillsammans en dryg $1/3$ av samtliga sjukskrivna fall (132 av 332) med en motsvarande dryg $1/3$ av samtliga sjukdagar (1117 av 3323). Bland komplikationerna till dessa fall må anföras sinusiter (7 fall med 143 sjukdagar), bronchopneumonier (3 fall med 117 sjukdagar), otiter (5 fall med 69 sjukdagar).

Olycksfall av mycket skiftande karaktär motsvara ungefär en andra $1/3$, såväl beträffande fallens antal som antalet av dem föranledda sjukdagar (90 fall med 1265 sjukdagar). (Wikström.)

D. Besiktningen av värnpliktiga.

Siffror inom klammer [] avse föreg. år.

Enligt K. Maj:ts kung. av den 22 jan. 1926 skola värnpliktiga vid läkarundersökning sålunda fördelas:

I. *Studenter och likställda* hänföras på grund av läkarundersökningen till någon av följande grupper:

a) *dugliga till krigstjänst*

1. i vapentjänst (F- och E-grupp);

2. endast i viss befattning (C-grupp);

b) *för tillfället odugliga till krigstjänst* (H-grupp); och

c) *odugliga till krigstjänst* (A-grupp).

II. *Sjökaptenen och likställda samt övriga värnpliktiga* hänföras, på grund av undersökningen, till någon av följande grupper:

a) *dugliga till krigstjänst*

1. vapenföra (F-, E- och D-grupp);

2. icke vapenföra (B-grupp);

b) *för tillfället odugliga till krigstjänst* (H-grupp); och

c) *odugliga till krigstjänst* (A-grupp).

Rörande närmare beskrivning av dessa gruppers omfattning hänvisas förutom till ovannämnda kung. även till årsberättelserna för 1926 och 1927.

*

Sammandrag av rapporterna om besiktningarna av värnpliktiga år 1936 visa, att antalet prövade uppgick till 56 343, av vilka 50 580 i 20-års-åldern, 5 066 överåriga och 697 underåriga. Av samtliga prövade blevo 5 123 helt frikallade (A), 3 908 förklarade tillfälligt odugliga till krigstjänst (H) men 47 312 (84·0 %) inskrevos. Av de inskrivna voro 43 304 vapenföra (F, E, D), 1 745 icke vapenföra (B), vartill kommo av studenter och likställda 2 035 vapenföra (E, F) och 228 till viss befattning uttagna (C) (Tab. 2). Härvid må dock anmärkas, att alltjämt en viss dubbelräkning äger rum. En detaljerad redogörelse härom har lämnats i årg. 1920, vilken även efter den nya lagens tillämpning torde i princip äga giltighet.

Av förut inskrivna värnpliktiga hava 2 483 förts till grupp A, d. v. s. frikallats och 169 överförts till grupp B och C, d. v. s. till icke vapenföra eller till viss befattning (Tab. 6 a).

För år 1936 har gjorts en sammanställning över längdmått för de 20-åriga värnpliktiga, å vilka mätning utförts, inalles 49 675 eller 98·2 [98·3] % av samtliga prövade 20-åringar. Av dessa 49 675 voro 37 947 eller 76 [74] % minst 170 cm och 19 462 eller 39 [36] % voro 176 cm eller däröver. En översikt av längdmått även för några äldre år lämnas här nedan.

Värnpliktigas längd år 1931—1936. Tjuguråriga.

Å r	Antal värnpliktiga med nedanstående längd i meter									Medel- längd, meter
	—1·53	1·54— 1·59	1·60— 1·65	1·66— 1·71	1·72— 1·77	1·78— 1·83	1·84— 1·89	1·90—	Summa	
<i>Absoluta tal.</i>										
1931	135	678	4 743	15 224	19 211	9 763	2 023	257	52 034	1·730
1932	116	666	4 681	15 084	19 406	10 132	2 235	266	52 586	1·732
1933	119	674	4 815	15 030	19 331	10 162	2 174	282	52 587	1·731
1934	101	620	4 606	14 708	18 897	10 143	2 356	276	51 707	1·732
1935	97	582	4 328	13 708	18 473	9 930	2 325	272	49 715	1·734
1936	69	469	3 787	12 951	18 636	10 738	2 690	335	49 675	1·739
<i>Relativa tal.</i>										
1931	0·2	1·3	9·1	29·3	36·9	18·8	3·9	0·5	100·0	
1932	0·2	1·3	8·9	28·6	36·9	19·3	4·3	0·5	100·0	
1933	0·2	1·3	9·2	28·6	36·8	19·3	4·1	0·5	100·0	
1934	0·2	1·2	8·9	28·4	36·6	19·6	4·6	0·5	100·0	
1935	0·2	1·2	8·7	27·6	37·2	19·9	4·7	0·5	100·0	
1936	0·2	0·9	7·6	26·1	37·5	21·6	5·4	0·7	100·0	

Inom olika fördelningsområden framträda en del olikheter: största medellängden visar Östra a.o. (1·743), minsta Övre Norrlands m.o. (1·720). Medeltal för de olika arméfördelningsområdena anföras här nedan.

Södra a. o.	1·7349	Ö. Norrlands m. o.	1·7204
Östra a. o.	1·7434	Gotlands m. o.	1·7424
Västra a. o.	1·7418	Hela armén	1·7386
Norra a. o.	1·7378		

Vid sidan av översikter över kassationsorsaker (Tab. 3 a, 3 b och Tab. 3 c samt Tab. 6 b) publiceras även redogörelser för de sjukdomar och bildningsfel, som föranlett, att de värnpliktiga — vid läkarebesiktningarna och efterbesiktningarna — uttagits till krigstjänst men endast i viss befattning eller förklarats vara icke vapenföra (Tab. 4 a, 4 b, 5 och 6 c).

Beträffande bildningsfel och sjukdomar lämnas i nedanstående tabell en sammanfattning för 20-åriga och överåriga inom olika inskrivningsområden i absoluta och relativa tal (på 100 prövade). Av tabellen, som endast omfattar de vid läkarbesiktningarna behandlade, framgår, att av 20-åriga mer än $\frac{1}{4}$ mer eller mindre lidit av sjukdom eller bildningsfel och av överåriga mer än $\frac{1}{2}$. Lägsta siffran för 20-åriga visar Västgöta-Bohus inskrivningsområde (19·2), därefter Gotlands (19·9), högsta siffran Norrbottens (32·2), därefter Södermanlands (31·1). Bland överåriga har Gävleborgs i.o. lägsta siffran (43·3), därefter Gotlands (44·4), högsta siffran Södermanlands (64·8) och Norrbottens (61·6). Till dessa bildningsfel och sjukdomar hos de värnpliktiga vid läkarbesiktningarna komma ytterligare de som framträda vid efterbesiktningarna (Tab. 6 a).

Rörande de till H-gruppen förda förekomma anmärkningsvärda variationer mellan olika inskrivningsområden.

Översikt av värnpliktiga, som vid besiktningarna befunnits behäftade med sjukdomar och bildningsfel, fördelade å olika grupper samt inskrivningsområden, i allt och på 100 prövade, år 1936.

Inskrivningsområden	I allt		20-åriga					Överåriga				
	20-åriga	Överåriga	A (Tab. 3 a)	H (Tab. 3 c)	B+C (Tab. 4 a)	D (Tab. 5)	S:a	A (Tab. 3 b)	H (Tab. 3 c)	B+C (Tab. 4 b)	D (Tab. 5)	S:a
Malmöhus södra . . .	529	87	7.5	2.9	3.3	8.4	22.1	19.8	5.6	13.0	10.7	49.2
Malmöhus norra . . .	662	95	9.3	8.2	2.5	7.2	27.1	21.3	9.5	8.9	13.5	53.1
Hallands	715	130	8.9	6.3	2.3	9.1	26.6	20.1	10.0	5.5	9.3	45.0
Kronobergs	950	155	8.1	6.1	4.1	10.4	28.7	14.8	10.0	10.0	22.5	57.2
Norra Smålands	795	220	7.9	7.1	2.9	9.6	27.4	17.1	18.4	4.7	16.8	57.0
Östergötlands	761	165	6.8	7.2	4.0	10.2	28.1	17.2	21.5	11.8	8.6	59.1
Örebro	735	75	9.0	4.1	4.9	12.1	30.0	30.2	5.4	10.1	12.4	58.1
Södermanlands	702	59	8.2	1.3	4.6	17.1	31.1	20.9	6.6	7.7	29.7	64.8
Stockholms	1 385	408	8.5	8.1	3.3	11.0	30.9	20.1	13.1	6.9	15.0	55.1
Uppsala	592	115	6.5	6.0	2.3	9.8	24.7	10.4	18.4	9.0	19.4	57.2
Västgöta-Bobus	568	125	8.0	5.8	2.2	3.3	19.2	25.4	15.7	6.0	3.2	50.4
Älvsborgs	691	129	9.0	6.3	3.5	6.9	25.7	15.8	12.7	8.1	13.0	49.6
Skaraborgs	518	115	11.0	6.7	2.6	5.8	26.1	14.9	22.1	8.2	10.1	55.3
Värmlands	625	123	7.0	5.6	3.9	9.7	26.2	22.2	10.7	6.2	15.6	54.7
Kopparbergs	474	61	8.5	4.7	1.0	9.9	24.1	23.1	12.4	1.7	13.2	50.4
Gävleborgs	488	55	8.3	6.4	3.8	7.7	26.2	15.7	9.5	6.3	11.8	43.3
Jämtlands	607	128	6.8	5.5	3.6	9.9	25.8	14.5	11.0	7.5	17.2	50.2
Västernorrlands	482	127	7.5	7.3	2.2	7.9	24.9	14.9	18.5	6.9	10.9	51.2
Västerbottens	572	132	9.9	7.1	2.7	7.3	27.0	14.9	13.8	5.4	16.5	50.6
Norrbottnens	610	223	9.8	13.3	2.9	6.3	32.2	18.8	29.8	4.1	8.8	61.6
Gotlands	82	4	9.7	—	3.6	6.6	19.9	22.2	—	11.1	11.1	44.4
I allt	13 543	2 731	8.3	6.2	3.2	9.1	26.8	18.3	14.8	7.2	13.6	53.9

Anm. De här ovan anförda talen äro beräknade på grundval av de tabeller i tabellavdelningen, som angivas i kolumnhuvudet. Rörande antalet prövade se Tab. 3 a och 3 b.

De viktigaste *kassationsorsakerna* (grupp A) bland 20-åringarna voro liksom de närmast föregående åren cirkulationsorganens sjukdomar, tuberkelsjukdomar, bensystemets sjukdomar och sinnessjukdomar med respektive 22.6, 15.7, 13.8 och 11.2 % av samtliga frikallade. Bland de överåriga voro »fortvarande allmän svaghet» och cirkulationsorganens sjukdomar, de långt övervägande orsakerna med 17.4 för båda grupperna och för tuberkulossjukdom 16.2 % av de frikallade, därefter sinnessjukdom och andningsorganens sjukdomar med resp. 10.4 och 7.8 %. Av 20-åriga i H-gruppen ledo ej mindre än 43.4 % av försenad eller otillräcklig kroppsutveckling, av överåriga 39.7 % (Tab. 3 a, 3 b och 3 c). Även bland förut inskrivna värnpliktiga (Tab. 6 a), som vid efterbesiktningarna under året frikallats (till grupp A överförda) till ett antal av 2 483, har tuberkulosen haft stor utbredning; 21.1 % av samtliga dylika hava av denna anledning frikallats; därefter komma sinnessjukdomar med 16.0 % och cirkulationsorganens med 10.2 % (Tab. 6 b).

Hos värnpliktiga, som vid inskrivningarna förts till grupp B och C, dominera bland 20-åriga (Tab. 4 a) sjukdomar i bensystemet (32.4 %), öronen (22.0 %), ögonen (13.8 %) samt cirkulationsorganen (7.5 %), bland överåriga (Tab. 4 b) sjukdomar i bensystemet (26.3 %), cirkulationsorganen (13.2 %),

otillräcklig kroppslängd (11·8 %) och matsmältningsorganen (9·9 %). Vid efterbesiktningarna (Tab. 6 c) hava till denna kategori överförts 169 värnpliktiga och bland dessa ha ej mindre än 45·6 % lidit av sjukdomar i bencystemet, 10·7 % i öronen, 8·9 % i matsmältningsorganen och 6·5 % i cirkulationsorganen o. s. v.

Bland de vid inskrivningarna till grupp D uttagna (Tab. 5) framträda fel eller sjukdomar i bencystemet, ögonen och cirkulationsorganen hos 20-åriga samt hos överåriga dessa sjukdomar och i matsmältningsorganen.

E. Sjukligheten och sjukvården bland manskapet.

Siffror inom klammer [] avse föregående år.

Sjuklighet. Tab. 7 anger 35 929 [32 959] vårdade, varav 138 [134] kvarliggande från föregående år, med ett sammanlagt antal sjukdagar av 279 144 [240 894] eller 3·64 [3·21] % av tjänstgöringsdagarnas antal. Vid truppen hava vårdats 11 695 [10 382], å militärsjukhus 23 451 [21 945] och å civilt sjukhus 782 [632] man. Såsom dugliga till fortsatt krigstjänst hava avförts 35 277, såsom odugliga 420 samt döda 57 (av de sjukskrivna). Sjukligheten visar sålunda absolut taget ökning mot föreg. år beträffande personer och sjukdagar, även relativ ökning beträffande sjukdagar.

Inalles inträffade 68 [46] dödsfall, därav 5 [7] av lungsot, 3 [5] i varfeber, 13 [10] i lunginflammation, 6 [10] genom olycksfall och 3 [2] genom självmord (Tab. 11).

De vanligaste sjukdomarna (Tab. 8) hava liksom under de föregående åren varit akuta infektionssjukdomar, andningsorganens, matsmältningsorganens och bencystemet's sjukdomar samt ej minst yttre skador. Inom de två första grupperna visade halsfluss största frekvensen med 4 786 [4 875] fall, akut och kronisk lufttröskatarr 3 325 [3 395], rash 1 791 [36], påssjuka 1 556 [878], influensa 1 440 [1 104], vaccinationsbesvär 958 [937], feber av obestämd art 522 [472], strupkatarr 520, mässling 324, septisk lymfåder- och lymfkörtelinfl. 241 och gonorré 126 [89]; däremot räknade difteri och scharlakansfeber endast få fall. Av andra sjukdomar må omnämnas inflammation i svalg och matstrupe 2 491 fall, böld 1 291, ledvrickning 1 911 samt krossår 2 287 fall. Något särskilt anmärkningsvärt i övrigt visa siffrorna icke. — I fråga om de epidemiska sjukdomarnas utbredning under olika tider av året visar influensa starka stegringar under januari och februari samt maj (huvudsakl. Norrland), samt påssjuka under sommarmånaderna (Tab. 9).

De smittsamma könssjukdomarna bland fast anställda och värnpliktiga visa enligt Tab. 10 dröppel i 207 [176] fall och nyförvärvad syfilis i 1 [1]. Här anförda siffror avvika från de i Tab. 8 uppgivna, enär de polikliniska fallen medräknats.

Revaccination. För revaccinationens resultat för året vid de olika truppförbanden lämnas i början av textavdelningen en redogörelse efter samma uppställning som föregående år.

Sjukvård. Å garnisonssjukhusen hava vårdats inalles 17 324 [15 925] patienter, varav under året 16 812 [15 455] nyintagna. Antalet vård dagar för samtliga vårdade uppgick till 284 408 [262 958], sålunda en ökning mot föreg. år. Av de intagna voro 9 716 [9 291] civila med 210 193 [198 091] vård dagar, 1 107 [1 053] tillhörde flottan med 16 515 [16 061] vård dagar och 60 flyg vapnet med 614 vård dagar, varom se närmare Tab. 12 a, b. I Tab. D här nedan lämnas en översikt av den civila sjukvården vid garnisons-sjukhusen.

Kostnaden pr vård dag uppgick vid Bodens garnisonssjukhus till 5 kr. 33 öre och vid Skövde garnisonssjukhus till 5 kr. 17 öre.

Tab. D. Antal platser, intagna, vård dagar m. m. för civila sjuka å garnisonssjukhusen år 1936.

Garnisonssjukhus	Antal sjuk-platser ¹ d. 31/12	Under året		Antal vård-dagar	Antal vårdade			Vård-dagar pr patient
		intagna	avlidna		pr dag	på en gång högst	lägst	
Stockholm	230	752	57	18 348	50	72	25	24
Karlsborg	61	716	60	19 516	53	66	28	27
Boden, inkl. epidemipatienter	278	4 908	108	93 395	256	286	211	19
Skövde ²	52	1 085	42	20 594	56	68	38	19
Visborg	73	—	—	—	—	—	—	—
Linköping	79	453	15	10 643	29	43	14	23
Eksjö	90	705	45	17 664	48	68	25	25
Sollefteå	90	1 097	78	30 033	82	114	30	27
Summa	953	9 716	405	210 193	576	.	.	22

I Tab. 13 meddelas uppgifter å sjukdomar för de å garnisonssjukhusen vårdade utom för civila sjuka; uppgifter rörande dessa överlämnas till K. medicinalstyrelsen. De vanligaste sjukdomarna hava varit halsfluss (735 fall), akuta bronchiter (395), påssjuka (232), influensa (211), blindtarmsinflammation (205), akut magtarmsinflammation (169), septichæmia (155) och tuberkulos (162). Antalet olycksfall har varit rätt betydande; för ledvrickningar hava vårdats 283 fall, kontusioner 261, arm- och benbrott 196 och sår 169 fall.

Vad särskilt beträffar garnisonssjukhuset i Stockholm hava å dess röntgenavdelning under året utförts 3 150 undersökningar, huvudsakligen beträffande skelettsystemet (972), respirationsorganen (816), digestionsorganen (369) och cirkulationsorganen (182). Röntgenbehandling har givits till 75 [72] patienter och bålgljusbehandling till 55 [24]. — Å dess poliklinik för öron-, näs- och halssjukdomar hava behandlats 661 (nya) patienter (2 641 besökande), å dess ögonpoliklinik 278 (nya) patienter (450 besökande) samt å tandpolikliniken 1 409 (nya) patienter (7 923 besök). — Å polikliniken för hud- och köns-sjukdomar hava behandlats 695 patienter (2 438 besök), därav för gonorré 152 fall, syphilis acquisita 9 (därav syph. recens 1) samt för hudsjukdomar över 500.

¹ För hela sjukhuset, för civila enbart i regeln ej fastställt. — ² Frånsett epidemiavd.

I **Tab. 14—19** lämnas redogörelser för *operationer*, utförda å garnisons-sjukhusen.

En tablå öfver kostnader för truppsjukvården (**Tab. 1**) visar, med bortseende från intendenturkompanier och vissa skolor, att totala dagskostnaden pr man och dag vid trängen gått till avsevärt högre belopp än vid andra vapenslag; maximum nås av Göta trängkår med 7.20, därefter av Skånska och Norrlands trängkårer med resp. 6.92 och 6.68 pr dag. Bland andra vapenslag komma i främsta rummet Bodens ingenjörkår (5.40) och Jönköping-Kalmar reg. (4.96); lägsta siffran visa Gotlands artillerikår (2.34), Bodens artilleriregemente (2.39). Medeltalet håller sig omkring 3 öre. Söker man efter orsakerna till dagkostnadens variation, kunna möjligen vissa upplysningar erhållas ur specificeringen i samma tablå samt ur tabellerna öfver sjukdomarna vid truppförbanden; den höga siffran för Göta trängkår beror på stora kostnader för nyanskaffning av materiel, underhåll av materiel, och för tandvård. Att ingå på en närmare diskussion om detta, torde dock vara omöjligt, då man vet, huru många olika faktorer, som härvidlag inverka och som ej framgå ur dessa sammanställningar. Så mycket torde dock kunna sägas, att utgifter för epidemier ingenstädes synas hava varit utslagsgivande för omkostnadernas storlek. Däremot synes tandvården, som finnes särskilt upptagen, för vissa truppförband hava inverkat. Sjukhuskostnaderna spela även för vissa truppförband viss roll, ävensom kostnader för nyanskaffning av materiel och för förbrukningsmateriel.

Kostnaderna avse räkenskapsåret $1\frac{1}{7}$ 1935— $30\frac{1}{2}$ 1936.

F. Fältveterinärkåren.

Personalen på *aktiv stat* skall utgöra 26 beställningshavare, nämligen:

- 1 överfältveterinär,
- 4 fältveterinärer,
- 6 regementsveterinärer, därav en byråassistent i sjukvårdsstyrelsen
- 15 bataljonsveterinärer.

Samtliga beställningar voro vid 1936 års ingång besatta med ordinarie innehavare.

Under året har ingen beställning varit ledig och vid årets slut var ingen vakans bland beställningarna på aktiv stat.

Härutöver äro i vederbörliga stater för militärbefälet på Gotland, Smålands arméartilleriregemente, Karlsborgs artilleriregemente, samt arméns underofficersskola upptagna arvoden för upprätthållande av veterinärvård, nämligen för militärbefälet på Gotland med belopp motsvarande bataljonsveterinärs lön, för Smålands arméartilleriregemente med belopp motsvarande regementsveterinärs lön, för Karlsborgs artilleriregemente med ett belopp av 2 400 kronor samt för arméns underofficersskola med ett belopp av 3 180 kronor. Veterinärvården vid nämnda stab, regementen och skola har upprätthållits genom särskilda förordnanden för militärveterinärer å övergångsstat eller i reserven.

Personalen på *övergångsstat* har under året icke undergått någon förändring, och bestod sålunda vid årets slut av 1 fältveterinär, 2 regements- och 2 bataljonsveterinärer.

Av dessa hava två regementsveterinärer varit förordnade bestrida veterinärtjänst vid ovannämnda militärbefälet på Gotland resp. Smålands arméartilleriregemente samt en bataljonsveterinär förordnad upprätthålla veterinärvården vid Livregementets grenadjärer.

Personalen i *fältveterinärkårens reserv* har under året minskats med 1 fältveterinär men ökats med 3 nyutnämnda bataljonsveterinärer. Den bestod vid årets slut av 1 överfältveterinär, 1 fältveterinär, 5 regementsveterinärer och 51 bataljonsveterinärer.

G. Utdrag ur veterinärernas årsberättelser.

Södra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Av infektionssjukdomar har endast *kvarka* i 3 fall förekommit inom fördelningen. Detta inträffade bland I. 7:s ackordhästar på Revingehed.

Med hänsyn därtill att remonterna under de senaste 4 månaderna å depån gått ute dag och natt i fria luften, borde de efter sin ankomst till truppförbanden få några timmars utevistelse dagligen. Så blev emellertid ej i år förhållandet vid K. 2, utan inskränktes deras motion till c:a $\frac{3}{4}$ timmes ridning i ett dammigt ridhus. Stallet, vari de tillbragte de övriga 23 av dygnets timmar, var synnerligen kvavt och varmt. Det synes mig ej uteslutet, att huden, på grund av svettning och värme med utestängande av frisk luft och solljus, blev uppluckrad och lätt tillgänglig för herpessvampen. Den hastiga övergången från gräsbetet till torrfodring visade sig också i ett flertal fall av förstoppningskolik.

Järngrimskäften av armémotiv med dubbelt vridna länkar åstadkomma svårare skador än de med släta svetsade länkar, vilka f. n. äro de i handeln mest förekommande. Till remonter, som ej äro vana vid att vara bundna, bör ej annat än grimskäft av läder komma till användning. Den nu tillgängliga modellen med träkloss synes mig dock vara onödigt kostbar (pris 7:50) och torde utan olägenhet kunna ersättas av ett enklare och billigare slag. Dylika av råhud kunna säkert erhållas till halva priset.

Under året hava noggranna bestämmelser utfärdats angående vpl. hovslagares utbildning. Närmare direktiv för uttagning av hovslagare borde utfärdas. De som de senare åren uttagits till sådan yrkestjänst hava samtliga visat sig helt olämpliga och måst ersättas av andra. Troligen vore det fördelaktigare om resp. regementschefer finge utvälja det fastställda antalet bland sig tilldelade vpl. och efter någon provtjänstgöring i skosmedjan kommendera dem till hovslagarskola. Till inf. uttagna vpl. hovslagare borde kommenderas till beridet truppförband, för att där erhålla nödig utbildning och sedan tilldelas inf., om de kunnat tillgodogöra sig utbildningen.

I och med utvidgningen av A. 3 framträder starkt behovet av tillbyggnad och modernisering av sjukstallet å Östra kasernen.

(Breide.)

Skånska kavalleriregementet.

I anslutning till de årligen återkommande hästtävlingarna under början av juni månad inträffade några fall av smittsam hosta. Inalles smittades 9 yngre hästar mycket lindrigt. Det hela var överståndet på några veckor. Hästbeståndet var tydligen till övervägande del immunt efter föregående års epizooti.

De nyinkomna remonterna besiktigades vid sin ankomst till regementet noggrant bl. a. för ringorm utan att sjukdomen kunde upptäckas. För säkerhets skull uppstallades de likväl avskilt. Först under mitten av oktober kommo de första fallen och vid den i anslutning därtill företagna grundliga besiktningen konstaterades, att så gott som samtliga voro mer eller mindre angripna. De av en mångårig erfarenhet med sjukdomen vid regementet såsom effektiva kända förhållningsreglerna tillämpades. Tyvärr skulle det emellertid snart visa sig, att den lömska sjukdomen redan hunnit få insteg även bland skvadronernas hästar. Fram emot jultiden var dock epizootien begränsad. På nyåret kvarstodo dock 51 fall som smittade av de inalles 104 angripna. Samtliga fall voro med enstaka undantag mycket godartade och läktes fort utan att i alltför hög grad påverka hästarnas användning, även om sjukdomens förekomst givetvis måste verka i viss mån hinderligt på utbildningen i sin helhet. Smittsamheten visade sig vara påfallande stor.

Försök har under året verkställts med desinfektion av ryktborstarna i formalin-gaskammare. Något slutgiltigt omdöme om metodens tillförlitlighet har dock icke ännu stått att vinna.

Antalet grimskaftskador synes i år hava varit ganska stort. Påfallande har varit, att samtliga fall åsamkats av järngrimskaft med hopböjda länkar (alltså icke de i det civila vanliga av svetsade länkar tillverkade). Framställning från regementets sida, att dessa som olämpliga befunna grimskaft skulle få kasseras och i stället enbart dylika av svetsade länkar måtte få användas, har av högre myndigheter lämnats utan avseende.

Av svårare sjukdomsfall, som föranlett nedslaktning eller som dött, märkas dels ett fall av strangulation av tunntarm genom ett pendlande lipom och dels ett fall av colonomvridning hos en egen tjänstehäst.

Antalet benbrott, försakade av olycksfall, är påfallande stort i år, inalles 7. Under tävling vid Ulriksdal ådrog sig en 6-årig kapplöpingshäst en kontusion å höger framknä, som visade sig vara ett brott å underarmsbenet med lössprängning av yttre, nedre delen av ledhuvudet. Samtidigt inträffade i Hälsingborg under enahanda omständigheter en skada av samma slag hos en 20-årig stambäst. Försöksvis fixerades brottet medelst träskruv på den ena hästen. En något snabbare läkning erhöles därigenom, men måste båda likväl avlivas, enär det visade sig att ledstyvhet och hálta kvarstod ännu efter c:a 5 månader.

En häst, som råkat komma lös, skenade mot ett kasernen omgivande stålträdsnät och fick nacken under sig med följd att 2:a halskotan bröts. En annan, för vagn anspänd, som skenade, råkade trassla in sig i seltyget och falla så illa, att även i detta fall 2:a halskotan knäcktes. Båda fallen måste omedelbart avlivas.

Under en vanlig galopp ute på fältet bröt en häst överarmsbenet utan att, så vitt utrönas kunde, förut hava visat några symtom på hálta, ömhet e. d.

En till A. 3 utlånad stambäst ådrog sig likaledes ett brott av överarmsben och måste nedslaktas.

Under jaktridning råkade en officer tillhörig tjänstehäst störta i en grav och falla så olyckligt, att nacken bröts.

(Glück.)

Wendes artilleriregemente.

Hälsotillståndet har under året varit gott. Tre ackordhästar ha haft näskatarr under 43 sjukdagar.

Två stamhästar hava avlidit. Den ena till följd av tunntarmsslynga; den andra till följd av komplicerat bäckenbrott och därav följande förblödning. Den sistnämnda hästen motionerades lös i södra kasernens ridhus. Efter en stunds rastning började hästen sacka av och blev ovillig att trava. Vid en kortsida föll hästen ned på knä, men reste sig igen, och förflyttade sig i skritt ungefär 10 meter, varefter den föll omkull och blev liggande ganska orolig. Efter 5 minuter var hästen död. Med till visshet gränsande sannolikhet har hästen i ridhuset stött emot ett fast föremål, exempelvis en ej fullt stängd dörr med järnklyka eller en ej fullt inskjuten bom med järnhandtag, eftersom en begränsad färsk underhudsblödning av en 2-kronas storlek vid obduktionen kunde iakttagas å högre yttre höftbensknölen. Vid öppnandet av bukhålan befanns den innehålla cirka 20 liter blod. Komplicerat brott av högra bäckenbenshalvan kunde fastställas.

Under en galopp å regementets övningsfält ådrog sig en 19-årig stamhäst ett komplicerat kotbensbrott å höger fram, varför den nedslaktades. En annan häst måste nedslaktas på grund av brott å högra överarmsbenet.

En stamhäst blev under betesgång träffad av blixten. Den behandlades i sjukstallet för förlamning under 22 dagar utan resultat, vadan den kasserades till slakt.

Den beslutade utökningen av regementets fredsorganisation kommer att medföra en avsevärd höjning av antalet hästlejningsdagar. Vidare kan förutses, att fördelningsstabens hästar kommer att uppställas vid A. 3. Därjämte saknas sjukstall vid I. 6.

Det nu befintliga sjukstallet fyller icke tillnärmelsevis de krav i fråga om utrymme, som för närvarande ställas på detsamma. Sjukstallet är vidare uppfört alldeles in på allmän landsväg, huvudtrafikleden till staden norrifrån, samt omedelbart invid en större bangård. På grund härav synes mitt i årsberättelse för år 1933 framförda förslag till nytt sjukstall nu böra genomföras. Lämplig plats här för torde kunna erhållas inom östra kasernområdet. (Stålhammar.)

Skånska trängkåren.

Hästsjukbeskedet för året visar, att de sjukdomar, som huvudsakligen förekommit, blott varit de även tidigare vanliga sårskadorna samt seninflammation och ledskador. Vad beträffar dessa senare, som orsakat de relativt flesta sjukdagarna, är att märka att siffran »insjuknade» här alltid rymmer många recidiverande fall, det vill säga, att en och samma häst återkommit flera gånger och ofta till slut blivit kasserad för åkomman i fråga. Så är även fallet beträffande »hovspricka», där visserligen under insjuknade upptagas 5 fall, medan det i verkligheten är fråga om en och samma häst, som sedan många år lidit av recidiverande hovsprickor.

Av beskedet över »döda, avlivade och kasserade hästar» framgår, att medelåldern för avgångna ackordhästar är synnerligen hög — 19 år för de hästar, som kasserats för »ålder och stelhet». Alla dessa hästar tillhörde typen »liten, lågbent häst» av mer eller mindre blandad ardenner-nordsvensk ras, vilken visat sig vara den allra lämpligaste för militärt dragbruk. I allt större utsträckning försvinna dock ackordhästarna från denna tabell över avgångna hästar, enär flertalet av dem i mycket god kondition övergår i fodervärdarnas ägo efter de 10 årens tjänst. Det har åtminstone här vid kåren otvetydigt visat sig, att de hästar av större typ, som även ibland av skilda orsaker — kokvagnstjänst bl. a. — blivit inköpta, ej bliva lika långlivade som de mindre hästarna. (Wahlberg.)

Västra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Det samstämmiga omdömet från truppförbanden om hälsotillståndet bland hästarna under år 1936 är, att det har varit gott; de tvenne största hästförbanden — K. 3 och A. 2 — beteckna det till och med som mycket eller synnerligen gott. Med undantag för några lindriga fall av kvarka bland T. 2:s till tjänst inkallade ackordhästar ha smittsamma sjukdomar icke förekommit. Några sviter, som möjligen kunde befarats efter den på hösten 1935 på I. 17, K. 3 och A. 2 allmänt utbredda »smittsamma svalginflammationen», hava icke visat sig.

De under året gjorde inspektionerna av veterinärtjänsten vid arméfördelningens truppförband hava givit vid handen, att denna tjänstegren i stort sett varit väl skött.

(Hellgren.)

Skaraborgs regemente.

En stamhäst har avlivats på grund av stenbildning i urinblåsa och urinrör, för vilket lidande den opererades två gånger; första gången avlägsnades ur urinblåsan en stenbildning av 150 gm vikt, andra gången (3 månader senare) avlägsnades ur urinröret 7 stenar, av vilka den största vägde 20 gm. Anmärkas bör, att hästen före den första operationen visat tecken på »istadighet» (ovilja att gå fram under ryttare), och att dessa symtom under tiden mellan de båda operationerna, då hästen åter gick i arbete, voro försvunna. Fem veckor efter sista operationen recidiverade lidandet åter, varför hästen då avlivades.

(Bergström.)

Livregementets husarer.

Hälsotillståndet bland regementets hästar har under året varit mycket gott. Den under hösten 1935 uppträdande svalginflammationen medförde inga komplikationer. Årets sjukbesked upptager ett betydligt färre antal fall av senlidande än föregående år. Det avsevärt minskade antalet fall av hovsprickor är påfallande. Fall av hovsprickor finnas fortfarande vid regementet, men fallen hava varit av lindrigare art än under föregående år och ha ej i så stor utsträckning behövt sjukskrivnas för operativ behandling. I de flesta fall har ändamålsenlig skoning eventuellt i förening med nitning medfört full brukbarhet. Fiskleverolja har fortfarande kommit till användning.

Sjukbeskedet upptager ett fall av hjärnblödning med dödlig utgång. Skadan inträffade i hovbeslagssmedjan. Hästen gjorde av oförklarlig anledning ett kast med huvudet mot väggen och nedföll död. En remont avled i förblödning genom mjältruftur. Troligen var orsaken slag av en annan häst, ehuru några kontusionsskador icke vid obduktionen kunde iakttagas.

(Hellgren.)

Göta artilleriregemente.

Hälsotillståndet har varit synnerligen gott och sjukdagarnas antal understiger föregående års med 2 170. Till någon del beror detta på ett mindre antal hästtjänstgöringsdagar, huvudsaken är dock att de sedvanliga marscherna till Tånga hed med övningar därstädes inställdes. De typiska marschlidandena, kross- och tryckskador, uppvisa 1936 ett antal av 903 sjukdagar mot 1 838 under 1935, ett givet belägg för den starka påfrestning, hästarna äro utsatta för under Tånga-övningarna med de så gott som dagligen förekommande marscherna till och från Remmene skjutfält. Dessa ansträngande övningar medverka naturligtvis också till en starkare allmän förslitning av hästmaterialet. Synnerligen önskvärt vore, att

en ökning av remonttilldelningen kunde ske; under nuvarande förhållanden finnes ingen möjlighet att undslippa vakanser i den för stamhästarna bestämda numerären.

Smittsamma sjukdomar hava under året ej förekommit.

En stamhäst (olympiahästen Hindenburg) har förolyckats på ett säreget sätt. Han var tillfälligtvis uppstallad i ett sommarstall, där bommen i stalldörren låg cirka 40 cm över marken. Han kom lös i stallet, hoppade över bommen och slog i språnget huvudet i den övre dörrkarmen. Döden följde omedelbart och obduktionen visade bl. a. fullständig sönderslitning av band och kapsel till nackleden samt krossning av förlängda mären.

En annan stamhäst låg på morgonen död i spiltan utan att förut hava visat några sjukdomssymtom. Vid sektionen iaktogs en bristning i stora kroppspulsådern invid hjärtat.

Den i föregående årsberättelse omnämnda märkningsmetoden genom bränning i hårremmen å länden har visat sig som den bästa hittills prövade och ur alla synpunkter fördelaktig.

(Widtsköld.)

Karlsborgs artilleriregemente.

Bland sjukdomsfall må nämnas en svårartad skada å centrala nervsystemet. En sjuårig vallack visade på morgonen den $27/5$ höggradig störning av rörelseförmåga och balanssinne. Då djuret med hjälp av matta och linor forslades från sin spilta till en box, raglade den hjälplöst åt sidorna. Högra frambenet fördes mestadels högt framåtlyftat och rörelserna i övrigt voro höggradigt ataktiska och oregelbundna. I boxen raglade hästen åt sidorna, föll ofta omkull varför hängmatta måste anlitas för ett par veckors tid. Inga tecken till allmänlidande i övrigt, pupiller och reflexer normala. Orsaken till lidandet torde hava varit trauma. Hästen hade för vana, att när den blev utfodrad eller någon oförmodat kom upp i spiltan, våldsam rycka upp huvudet. Vid flera tillfällen har den på detta sätt slitit sönder gramma och grimskaff, bl. a. en järnkedja. Det ligger nära till hands söka orsaken till skadan i ett på så sätt uppkommet våld å Os petrosum. Behandlingen var upprepade jodkaliumkuror. Efter ett par veckor borttogs mattan och hästen kunde då till nöds hålla sig uppe, men stod mest med ett slags vävande sidorörelse. Huvudställningen blev ofta skev, och hästen hade svårt att mätta rätt när den skulle gripa sitt foder med munnen. När den efter över en månad släpptes ur boxen var detta en äventyrlighet, i det djuret vid sina raglande rörelser hotade trampa ner den, som kom i närheten. Efter ytterligare någon vecka kunde den släppas ut i paddock. Anmärkningsvärt var, att rörelsen i galopp nästan mindre blev avbruten av oregelbundenheter än i trav och skritt. Flitig motion och rörelser i det fria och uppövning av huvudets balansrörelser genom placering av fodret på växlande ställen i boxen har så småningom återgivit hästen naturligt balanserad rörelseförmåga. Först under innevarande år, sedan hästen stått obrukbar under mer än 8 månader, har försiktig ridning kunnat påbörjas. Förloppet har sålunda varit synnerligen utdraget men försämring i tillståndet har ej förekommit under någon period av sjukdomsförloppet.

(Bergengren.)

Göta trängkår.

En lindrig kvarkepizooti utbröt under augusti månad bland ackordhästarna, som blivit inkallade till tjänstgöring. Vid inmönstringen kunde inga tecken på kvarka upptäckas hos hästarna, men 10 dagar därefter uppträdde första fallet. Samtliga hästar undersöktes dagligen genom temperaturmätning, och så snart någon visade feber, blev den omedelbart isolerad. Antalet insjuknade begränsades till 6, och efter 3 veckor var sjukdomen avvecklad.

(Bergström.)

Östra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Hälsotillståndet bland hästarna har varit gott. Smittsamma sjukdomar av epizootisk karaktär ha ej förekommit. (Bengtson.)

Livregementet till häst.

Hälsotillståndet bland hästarna har under det gångna året varit gott.

Smittsamma sjukdomar hava under året ej uppträtt bland hästarna vid regementet.

Antalet ledåkomor är jämfört med föregående år påfallande stort. Nuvarande undersökningsmetoder medelst injektioner möjliggöra ett tidigare fastställande av ovannämnda lidanden än förr. (Bengtson.)

Svea ingenjörkår.

En ackordhäst hade inkallats för undersökning, enär fodervärden uppgivit, att hästen under en längre tid visat tecken till utpräglad slöhet i förening med ned-satt foderlust och nedgång i hull. Vid undersökning kunde ingenting annat objektivt fastslås än ett systoliskt biljud samt något anemiska slemhinnor. Under den följande observationstiden visade det sig emellertid, att hästen stod med en konstant subfebril temperatur varierande mellan 38.5—38.8. På grund av misstanke på tbc gjordes den $^{11}/_{11}$ en tuberkulininjektion med resultat att temperaturen mellan kl. 11,50 och 22,00 steg från 38.5—39.7. Detta i förening med det subfebrila temperaturtillståndet, den ihållande slöheten hos hästen samt den bristande foderlusten föranledde hästens nedslaktning. Vid obduktionen kunde inga utpräglade tuberkulösa härdar men däremot en lindrig lymfadenos påvisas (Hjärre). Denna omständighet synes mig likväl icke vara bevisande för att tbc icke förelegat, enär denna sjukdom hos hästen stundom förlöper synnerligen smygande, beroende på hästens starka resistens gentemot tuberkelbacillerna.

En stamhäst hade ådragit sig ett större, senskidan perforerande sår i karleden å vb. Efter några dagar inträdde suppuration. Genom diverse behandlingar medelst bränning, blistring, prontosilinjektioner samt seruminjektioner kunde hästen friskrivas med oklanderlig gång efter en sjukdomstid av 97 dagar. Fallet visar, att de purulenta tendosynoviterna, åtminstone i böjarnas nedre gemensamma senskida å bak, icke med nödvändighet böra åsättas en avgjort dålig prognos, utan att de mycket väl kunna gå till hälsa, även om behandlingstiden skulle bli lång och terapin en smula dyrbar.

Den $^{11}/_{11}$ sjukskrevs en stamhäst för spiktramp å vb. Den 17. i samma månad iaktogs de första tecknen till tetanus. Fallet förlöpte synnerligen hastigt och våldsamt, så att, trots intensiv serumbehandling, mors inträdde redan efter $1\frac{1}{2}$ dygn.

Trenne fall av hovsprickor hava inträffat. Av dessa voro två recidiverande hos stamhästar tillhörande kåren, den tredje åter uppkom hos en häst lånad från K. 1.

(Carlin.)

Göta ingenjörkår.

Smittsam luftrörskatarr. Den $^{19}/_{2}$ 1936 inmönstrades 38 ackordhästar för övningsmarsch under vinterförhållanden. Under marschen, varunder rådde lägst 10 gr. kyla och varvid flertalet hästar voro uppstallade i bivack, insjuknade ett flertal hästar i smittsam luftrörskatarr. Tydligt hade någon av

hästarna vid inmönstringstillfället varit smittförande. Då hästarna den 27²/2 skulle utmönstras voro samtliga insjuknade; 28 hästar hostade och hade flytningar ur näsan utan att samtidigt visa temp.-förhöjning och 9 hade feber varierande från 38.6—41.0. Fyra av dessa senare hästar hade komplikationer med bronchopneumoni. På grund härav uppsköts tillsvidare utmönstringen för att förhindra smittans spridning.

Den 3/6 insjuknade 5 remonter i samma sjukdom med lindrigt förlopp.

Det sammanlagda antalet sjukdagar har varit 421 med i medeltal 9 sjukdagar per häst.

(Johansson.)

Svea trängkår.

Hälsotillståndet bland hästarna har varit gott. Smittsam sjukdom har under året icke förekommit vare sig hos stam- eller ackordhästar.

I hovslagersmedjan — som därjämte obetydligt begagnas av vapenvårdsavdelningen — har under året monterats en för tygverkstäderna numera överflödigt och av dem till förfogande ställd bormaskin. Tillsammans med redan förut befintliga mekaniska anordningar bildar denna nya en maskinell utrustning, som för en hovslagersmedja av denna storlek nära nog kan betecknas såsom fullgod.

Vatten- och avloppsledning har anordnats i skostallet. Ett länge närt önskemål har därmed gått i uppfyllelse.

Veterinärmaterielförrådet har förflyttats beroende på att dess förutvarande lokal måste apteras för annat ändamål. Den nya lokalen — en torr vindslokal — är ganska liten. Dagsljuset tillföres endast genom ett mindre takfönster men kompletteras genom elektrisk belysning. En utmärkt hyllinredning har åstadkommits. Lokalen får därför ur förrådssynpunkt anses vara ganska tillfredsställande.

(Törnqvist.)

Fälttelegrafkåren.

Antalet sjukdagar per 100 hästtjänstgöringsdagar har under 1936 varit 45 — det lägsta som förekommit vid kåren på över 10 år och ungefär hälften av det under många år brukliga. Med hänsyn härtill kan hälsotillståndet i allmänhet sägas hava varit mycket gott.

Några fall av svalginflammation hava som vanligt inträffat bland nyinköpta ackordhästar en tid efter deras ankomst till kåren. En starkt bidragande orsak till dessa falls utlösande anser jag utan tvivel vara de delvis mycket dåliga stallförhållandena, som, trots att dessa år efter år rapporterats, ännu äro rådande vid kåren.

Kärrskalmarna av järnrör hava vid kåren i ett anmärkningsvärt stort antal gått tvärt av under körning. Härvid ha en del hästar skadats, under höstens fälttjänstövningar i Norrland, en ackordhäst så svårt, att den måste nedslaktas. Då skal-marna i regel springa av på i stort sett samma ställe, synes det sannolikt, att konstruktions- eller materialfel är orsaken.

Vid kåren uppkomna tryckskador hava förorsakat 24 sjukdagar, vilket utgör 1 sjukdag på 1 000 hästtjänstgöringsdagar, ett förhållande som jag anser måste betecknas som mycket tillfredsställande och vittna gott om truppens inställning till detta problem.

Beträffande veterinärtjänsten vid kåren synas följande förhållanden böra framhållas för att belysa värdet av stamhästantalet vid ett truppförband som mått för bedömande av till detsamma bunden veterinärs arbetsuppgifter. Under fyraårsperioden 1933—36 har veterinärtjänsten vid Ing. 3 berörts av i runt tal 113 500 hästtjänstgöringsdagar, av vilka c:a 27 000 fullgjorts av stamhästar vid kåren. I föreliggande fall lämnas över 75 procent av verksamhetsområdet utom

räkningen, om det bedömes med ledning av stamhästantalet vid det egna truppförbandet.

Därtill kommer att de egna stamhästarna i regel förorsaka vederbörande betydligt mindre arbete än från andra truppförband lånade dylika jämte ackord- och lejda hästar. Såväl totalantalet hästtjänstgöringsdagar som dettas fördelning på olika kategorier av hästar — stam, ackord osv. — torde vara betydligt säkrare utgångspunkter för ett riktigt bedömande av här ifrågavarande förhållande.

(Palm.)

Ridskolan.

Hälsotillståndet under året kan betecknas såsom tillfredsställande. Av infektionssjukdomar hava endast trenne isolerade fall av halskatarr förekommit.

Bland de under sommaren vid RS kvarstående hästarna yppade sig under betesgång fall av ringorm. Varifrån smittan härledde sig kunde icke utrönas. Å ifrågavarande bete gingo inga andra betesdjur än Ridskolans hästar. Det första fallet konstaterades den 15/8 och sedermera insjuknade ytterligare 16 hästar. De sista fallen kunde friskrivas den 2/11. De vid ridskolekursens början den 1/9 anlända tjänstehästarna såväl som den stora kontingenten nyanlända remonter undgingo smitta. En del fall tedde sig ganska elakartade, men genom att i görligaste mån hålla hästarna i gång, varigenom en förbättrad hudverksamhet åstadkoms, avläkte fallen dock relativt snabbt. För en framgångsrik behandling av en ringormsenzooti anser jag nödvändigt att vidtaga daglig, noggrann hudinspektion, blottläggning genom klippning av angripna hudtytor, eventuellt helklippning, isoleringsåtgärder samt icke minst att låta hästen utföra dagligt arbete.

Av under året inträffade sjukdomsfall hava tvenne föranlett avlivande. Under hoppning å ett övningshinder råkade en egen tjänstehäst störta och ådrog sig ett splittrat brott å korsbenet jämte brott å sista ländkotans kropp. Det andra fallet rörde sig om en A. 4 tillhörig stamhäst kommenderad såsom tjänstehäst till Ridskolan, vilken genom slag mot spiltbalken ådrog sig ett sår å hasens insida. Såret antog snart flegmonös karaktär och vid ingrepp kunde splittror av småben i hasen avlägsnas. Skadan syntes avläka men orsakade en oformlig uppdrivning av hasen. Då slutligen hovbenssänkning tillstötte blev hästen kasserad och försäld till slakt.

(Waxberg.)

Norra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Hälsotillståndet har varit gott.

På K. 4 uppträdde i början av året en influensaepizooti och på A. 4 i slutet av 1936 kvarka, beskrivna i regementenas årsberättelser.

(Norrgren.)

Norrlands dragonregemente.

Antalet sjukdagar per 100 hästtjänstgöringsdagar var 67.

I slutet av år 1935 uppträdde en *influensaliknande* sjukdom vid regementet. Omkring 15 % av sjukdagarna 1936, eller 1989, härröra sig från denna influensaepizooti. I början tedde sig denna sjukdom ingalunda elakartad. Den yttrade sig då mest såsom en infektion i de övre luftvägarna, med enstaka abscesser i käftgropen samt i flera fall med bindhinneinflammationer. Vid undersökning av varprov vid statens veterinärbakteriologiska anstalt iaktogs streptokokker, vilka dock icke klassificerades som kvarkstreptokokker. Sjukdomen liknade icke heller kliniskt i någon mera avsevärd grad kvarka. Autogent vaccin framställdes. I mitten

av januari visade tyvärr sjukdomen tendenser till att bliva mera elakartad och sjukdomsbilden blev mångskiftande. Det sista influensafallet friskskrevs den 20 april.

Varifrån smittan kommit till regementet har icke kunnat fastställas. Till länet hava under åren 1935 och 1936 omfattande hästimporter från de baltiska staterna ägt rum. Det kan ju tänkas, att härigenom infektioner av ett slag, som icke förut förekommit i landet, införts genom importhästar, och att regementets hästar vid förläggningar och övningar i övrigt utom regementet smittats. Under år 1936 har jag i Umeåtrakten iakttagit många fall liknande dem vid regementet. Flera av dessa fall hava varit förenade med svåra lungaffektioner.

Symtombilden har såsom ovan anförts varit mångskiftande. I flertalet fall har sjukdomen yttrat sig med måttlig temperaturförhöjning, och i övrigt ingen större förändring i allmäntillståndet samt tämligen normal foderlust. Hos dessa har sjukdomen i stort sett sett sig som en infektion i de övre luftvägarna, i ett eller annat fall i förening med abscesser i submax. eller retrophar. lymfkörtlar. I 44 fall hava emellertid allvarliga lungaffektioner uppstått; såväl bronchopneumonier som mera kompakta pneumonier över större delar av lungorna hava iakttagits. Några hästar hava först fått en pneumoni på ena lungan och så en 7—8 dagar efteråt plötsligt en pneumoni på den andra. Inga pleuriter hava iakttagits. En häst, som led av pneumoni och tillfrisknat från denna, fick kraftiga ödem på bröstsidorna och kring halsen och huvudet. Hade detta fall icke uppträtt i samband med epizootien hade jag icke kunnat undgå att sätta diagnosen anasarka, särskilt som petechier kunde iakttagas såväl i näs- som munslemhinnan. Omkring 20 av de mera elakartade fallen visade symptom på affektioner i tarmkanalen med tämligen lös, stinkande avföring. Hos flera av de svårt insjuknade hästarna uppträdde svalglamhet. Under en tid av omkring 14 dagar tillfördes dessa all näring i form av havrevälling med mycket socker och vatten medelst oesophagealsond. Ett par av de svårast insjuknade hästarna fingo under sjukdomstiden kotsenskideinflammationer, som satte in med stark ömhet och värme.

Temperaturkurvorna i de mera allvarliga fallen voro synnerligen olika. Hos hästar, som hade mera kompakta sammanhängande pneumonier, ibland med nästan horisontal begränsningslinje, kunde temp. efter injektion av neosalvarsan visa en typisk eller en protraherad krisis. I allmänhet yttrade sig temperaturfallet hos hästar med allvarligare lungförändringar såsom en lysis, som räckte 6—7 dagar med taggar på 1—2 grader ett par gånger under denna tid.

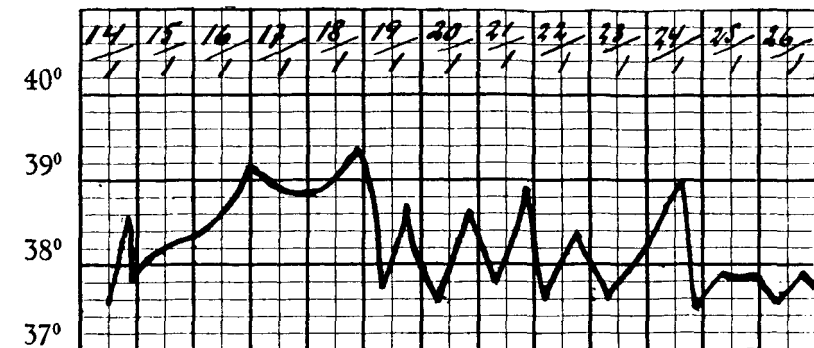
Pulsen var i de svåra fallen tämligen kongruent med temperaturen, och kunde i flera dygn hålla sig uppe i omkring 70. Hjärtat stod sig i allmänhet under sjukdomstiden tämligen gott, sämre blev det under konvalescensen, vilket jag skall nedan beröra.

Tre hästar hava dött under året såsom en direkt eller indirekt följd av influensan. En häst avlivades under pågående epizooti på grund av komplikationer i form av bronchopneumonier och svagt hjärta. Efter allt att döma hade emellertid denna häst hjärtlidande, redan då han insjuknade i influensa.

Den 1 oktober dog en häst plötsligt under ridning. Länsveterinär J. Modig, som då tjänstgjorde vid regementet, skriver i sitt intyg: »Vid av mig samma dag företagen obduktion konstaterades dödsorsaken vara hjärtförlamning i samband med kronisk inflammationsprocess i vänstra lungan.»

Den tredje hästen insjuknade den 6. oktober i kolik. Vid undersökning för denna sjukdom märkte jag, att hästens hjärtverksamhet var onormal och svag. Koliken var besvärlig. Sedan rubbningen i tarmkanalen väl givit med sig efter ungefär ett dygns behandling, var hästen medtagen och ville mest ligga. Efter stimulation av hjärtat blev hästen varje gång piggare, stod upp och åt, men lade sig emellertid snart nog igen. Den 15. oktober måste hästen nedslaktas. Vid under-

sökning efter slakten fann jag, att hjärtat var starkt förstorat och hjärtmuskulaturen hade i stora delar ett abnormt utseende, som tydde på degenerativa förändringar. Någon endokardit kunde icke förmärkas. Stora delar av vänstra lungan voro icke luftförande, utan syntes vävnaden i dessa områden bindvävsartat omvandlad närmast liknande en amyloiddegeneration. Liknande förändrade områden funnos i mindre utsträckning i högra lungan. Håsten var sjukskriven för influensa under jan.—febr. Pneumonier hade kliniskt diagnosticerats. Det kanske kan vara av intresse att meddela, att jag under influensaepizootien vid några tillfällen diagnosticerade pneumonier utan att temperaturen var högre än något över 39°. Temp. var vid dessa tillfällen icke heller påverkad av antipyretica. I detta fall tedde sig temp. enligt efterföljande kurva.

Hiärefter hade hästen ingen feber så länge temp.-mätningar å hästen företogs d. v. s. till i slutet av april. Att i ett fall som detta hjärtat ansträngts över hövan är ju klart. Genom de stora förändringarna i lungorna blev naturligtvis hjärtat synnerligen belastat. Den starkt förminskade »andningsytan» är ju också till stor nackdel för ett förut ansträngt hjärta.

Sjukdomen förlöpte i lindriga fall, med nedan beskrivna behandling, på 6—7 dagar. I de svåra fallen dröjde det i genomsnitt 3—4 veckor, innan hästarna kunde sättas i försiktig motion. Före denna undersöktes hästarnas hjärtverksamhet efter 5 minuters skritt. I allmänhet stego redan efter så lindrig motion såväl andnings- som pulsfrekvensen högst avsevärt. Regelbundna undersökningar av hjärtverksamheten företogs hiärefter och den dagliga skrittmotionen anpassades efter fallets art. I allmänhet kunde djuren först efter 3 veckors motionering i skritt i »ökade doser» sättas i litet kraftigare motion. Emellertid visade många hästar efter att hava stått under kontroll under 3—4 mån., efter det de börjat motioneras, tydliga symtom på myokarditer. Yttersta noggrannhet iaktogs, att deras arbetsprestationer icke fingo bliva för kraftiga. Fram på hösten ansågos emellertid alla dessa hästar utom 5 vara så pass tillfrisknade och upptränade, att de kunde gå i ridlektion som de andra hästarna, men icke heller under hösten utsattes de för större ansträngningar. Vid undersökning i nov. iaktogs å 2 av dessa hästar fortfarande tydliga symtom på myokarditer. Efter 10 min:s kort trav steg andningsfrekvensen till omkring 40 och pulsen till 80 och däröver. Denna var då utpräglad arytisk. Vid företagna undersökningar innevarande månad (febr. 1937) kunna fortfarande iakttagas arytmier å båda två. I övrigt hava emellertid de myokarditiska symtomen avtonat. Några andra hjärtanomalier än myokarditer hava icke diagnosticerats. Efter vad som synes skulle alltså komplikationer, som uppträtt hos hästar, som genomgått sjukdomen med kraftiga lungförändringar, i form av myokarditer, hava förlöpt till största delen lyckligt. Min erfarenhet angående myokarditer, som

uppträtt efter infektionssjukdomar av olika slag, är gynnsam. År 1934 behandlades tre hästar härför. Samtliga hade utpräglade myokarditer efter genomgångna infektionssjukdomar. Blott man alltid efter dylika historier noggrant observerar hjärtverksamheten, och giver djuren försiktigt stegrad motion, givetvis i förening med medicinsk behandling, finnas säkerligen stora utsikter till avläkning av de flesta myokarditer med denna ætiologi. Samtliga ovannämnda tre äro fortfarande i tjänst, och hava, sedan de tillfrisknat, varit med om svåra strapatser vid flera tillfällen.

Vid bekämpandet av influensan lades stor vikt vid profylaktiska åtgärder. Redan i epizootiens början gjordes dagliga temperaturmätningar på alla hästar, som visade de minsta sjukdomstecken i form av hosta, näsflytning eller dylikt, och mätningarna å dessa fortsattes. Den 14. jan. påbörjades temperaturmätningar på alla regementets hästar, och detta fortgick till i slutet av april. Denna åtgärd bidrog säkerligen till att epizootien förlöpte så lyckligt, som den gjorde, då jag härigenom fick de sjuka om hand på ett tidigt stadium. Stor noggrannhet lades också ned å resp. skv. på att försöka upptäcka insjuknade. De hästar som började hosta eller visade andra begynnande sjukdomssymtom sjukanmälades omedelbart. I många fall voro de då afebrila. Alla hästar som vid temperaturmätningarna på morgnarna visade förhöjd temperatur sjukanmälades också omedelbart. Samtliga insjuknade gävos snarast möjligt injektioner av 15 cm³ blandat sårserum och 15 cm³ kvarkserum. Autogent vaccin användes i alla afebrila fall samt i fall med obetydlig temperaturförhöjning, med synbarligen mycket gott resultat. Tillräcklig mängd vaccin för alla hästarna vid regementet hann icke i tid framställas.

Så fort allvarligare lungförändringar konstaterats gavs neosalvarsan. I de fall där pneumonierna efter allt att döma voro lokaliserade till vissa avgränsade delar av lungorna, så att säga voro mera kompakta, gav injektionen till resultat ett temperaturfall i form av en krisis eller protraherad krisis. I de fall där broncho-pneumonier eller pneumonier iaktogs här och var, ofta i olika utvecklingsstadier, gjorde också neosalvarsan stor nytta, men helt naturligt kunde resultatet härvidlag icke avläsas så klart på temperaturkurvan. Allmäntillståndet däremot gav tydligt besked härom. Den gamla åsikten, att neosalvarsan skulle vara specifikt mot den s. k. lungrotan, har jag alltid tvekat på. Det skulle ju också vara egenodligt, om preparatet i fråga skulle vara ett specifikt medel mot en sjukdom, som av flera olika forskare tilldelas så helt olika ætiologi, bakteriologiskt sett. Under denna epizooti gav jag 41 doser neosalvarsan med som sagt utmärkt resultat. I övrigt behandlades givetvis fallen symptomatiskt. Såsom hjärtstimulantia användes i stor utsträckning hexeton. Det är mig angeläget framhålla, att jag värderar detta preparat särdeles högt. Intet motsvarande medel har synts mig göra så god nytta som detta.

Att en sjukdom av det slag som den ovan beskrivna kan få en mera elakartad karaktär inom ett begränsat område är ju ingalunda sällsynt. Uppträder en infektion av liknande karaktär på ett regemente finnas alla förutsättningar för att samtliga hästar mycket snabbt bliva infekterade. De gemensamma vattenkaren inom 3 av regementets skv. hava säkerligen bidragit starkt härtill och likaså uppställningssättet av hästarna.

Möjlighet, att vid en liknande epizooti företaga isoleringsåtgärder, som kunna hava något värde till hindrande av smittans spridning inom förbandet finnas icke.

Alla svårt sjuknade hava emellertid kunnat omhändertagas i sjukstallet och i ett härintill beläget stall, inrynmade 24 hästar, vilket stall icke står i förbindelse med skvadronsstallarna.

Att epizootien fick ett så pass gynnsamt förlopp beror till stor del därpå, att regementschefen, under det epizootien pågick, utfärdat erforderliga bestämmelser

för hästarnas användning och dressyr, lämpade efter förhandenvarande förhållanden, likaså att han efter epizootiens slut gjort mycket för att icke utsätta hästarna för alltför håftiga ansträngningar samt att han hållit hästvärden i allmänhet på ett synnerligen högt plan.

De hygieniska förhållandena för hästarna skärptes också i största möjliga grad under epizootien. Exempelvis tempererades allt dricksvatten så långt det var möjligt.

På våren nedlades ett utomordentligt arbete för anordnande av betesmark på vissa delar av exercisfältet, där förut skaplig gräsväxt fanns. Betesmarken övergödlades på våren med såväl naturlig gödsel som konstgödsel. Härigenom kunde omkr. 80 hästar, främst då de, som varit värst angripna av influensan, beredas semester. Betestillgången var relativt god fastän givetvis icke tillräcklig för hästarnas foderbehov. Dessa togos därför in varje kväll och erhöles då havre och hö. Likaså utfodrades de, innan de släpptes ut på morgnarna. När hästarna sattes i tjänst voro de alla vid gott hull och hade helt säkert återvunnit mycket i hälsa och krafter under betestiden.

Av mera intressanta sjukdomsfall vill jag i korthet omnämna följande.

Stamhästen nr 2/2 Schwabliso undersöktes i februari, när den hade lågt hull. Något tandfel kunde icke iakttagas. Vid rectalundersökning påträffades en svulstbildning, palperbar vid krösroten. Hästen nedslaktades omedelbart. Svulsten var drygt manshuvudstor och vägde 3 kg. Patologisk-anatomisk undersökning gav vid handen, att svulsten var ett karcinom.

Stamhästen nr 70/5 Bruleur hade icke vid ridning visat några som helst abnormiteter. En dag visade sig emellertid hästen märkvärdig, gick runt i höger varv med sänkt huvud, stödde detta så mot golvet och trampade under sig till dess han föll. Liknande procedur upprepades snart. Ögonspeglning gav negativt resultat. Diagnosen måste kliniskt sett bliva hjärnlidande, varför hästen slaktades. Vid obduktionen iaktogs en svulstliknande bildning i högra hemisfären. Undersökning å Veterinärhögskolans pat.-anat. inst. utvisade »höggradig kronisk varig encephalit med talrika mindre abscesser omgivna av tjocka gliabindvävskapslar». Kan möjligen detta fall vara ett sekundärlidande till influensan?

Nr 29/1 Siegeman, årsremont, var vid ankomsten till reg. tämligen mager. Hästen sjukanmäldes, därför att man vid betsling av djuret iakttagit en svulstbildning i munnen. Vid närmare undersökning fann jag en knappt äggstor, ej stjälkad svulst, som var belägen strax bakom framtänderna. Säkerligen hade djuret haft mycket svårt för att äta, och därför icke kunnat hålla sig i hull. Svulsten bortopererades och hästens hull blev snart nog bra. Diagnosen å svulsten blev papillom. Hästen föll emellertid efter en tid åter av i hull. Vid undersökning visade det sig, att svulsten recidiverat, varför operation ånyo gjordes. Professor Hjäre meddelade efter undersökning, att den huvudsakligen visade bilden av ett papillom, men att epitelet på sina ställen visade tendens till en så självständig proliferation, att bilden närmast liknade ett plattepitelkarcinom, och ansåg han, att man ur klinisk synpunkt borde ställa sig avvaktande. (Åstrand.)

Norrlands artilleriregemente.

I infektiös anämi hava 3 ackordhästar avlidit hos fodervärdarna.

Kvarka, som sedan våren gått i länet, visade sig på regementet i november och angrep 35 hästar, därav nästan alla andra års remonterna, vilka ej hade haft sjukdomen tidigare. I mitten av december var infektionen överständer. (Norrgren.)

Övre Norrlands trupper.

Fästningsveterinären.

Av smittsamma sjukdomar kvarstod vid årsskiftet hostepizootien vid A. 5, K. 4 B, I. 19 och Ing. 4, men den upphörde efter några veckor.

Vid A. 8 inträffade i januari 5 fall av lungröta; av dessa 2 dödsfall. Sedan förekom vid regementet en rad fall av andra infektiösa respirationslidanden till fram i maj.

Av herpes kvarstodo vid årsskiftet 2 fall vid Ing. 4. Sedan dessa läkts förekom icke flera fall av sjukdomen inom garnisonen under året.

Vid K. 4 B började i december en ny hostepizooti av ungefär likartad typ som föregående års, men denna gång med några fall av bronchit. (Ringberg.)

Norrbottens artillerikår.

Hälsotillståndet bland hästarna vid A. 5. har varit gott. Anmärkningsvärt är dock det stora antalet senlidanden — 22 fall med 642 sjukdagar.

Den i föregående årsberättelse omnämnda ackordhästen med carcinom i ena sköldkörteln fick även den andra angripen. Svulsten exstirperades och hästen återlämnades till fodervärden. Efter en tid anmälde denne, att hästen hade blivit kraftlös och tröttnade lätt. Hästen togs in till regementsmötet men orkade ej även lindrigt arbete. Fick thyreototaltabletter och blev avsevärt bättre till konditionen men blev slapp, så snart kuren upphörde. Då det skulle blivit alltför dyrt att hålla den på benen med läkemedel, kasserades den på nyåret.

B o d e n s k v a d r o n e n. Hostepizootien från föregående år uteslöknade på nyåret. En ny epizooti av likartad typ började i slutet av december bland de yngre remonterna samt några äldre årsklasser; bland dessa 4 fall av bronchit, de övriga lindrig hosta utan lokalsymtom.

Antalet fall av hovspricka har nedgått till hälften mot år 1935, om det beror på de försök, som gjordes med vigantol åt alla hästar, som haft hovspricka, eller den uppmjukning av hovhornet som åstadkoms med regelbundna ingnidningar med vaselin är svårt att avgöra. (Ringberg.)

Bodens artilleriregemente.

Hälsotillståndet bland hästarna vid A. 8 präglades under år 1936 från januari till maj av en rad smittsamma sjukdomar.

I början av januari inträffade i rask följd 5 fall av lungröta med 2 dödsfall. De övriga voro kliniskt fullt typiska med temperaturer upp till 41, ikteriska slemhinnor, lungförändringar av olika slag, upphörd aptit på havre och raglande gång. Neosalvarsan användes i samtliga fall med snabbt kuperande verkan.

Smittans ursprung är obegripligt, då hästar från främmande ort ej kommit till regementet sedan november 1934.

Därefter kommo 4 fall av varig rhinit hos ackordhästarna med ett par fall av abscesser i tillhörande lymfkörtlar.

I april började en ny epizooti bland stamhästarna med affektion av övre luftvägarna, sammanlagt 12 fall med ett dödsfall i tillstötande anasarka och ett i pyämi.

I juni togos de gamla bäddarna bort och stallet desinfekterades grundligt, varefter intet nytt fall av smitta inträffade. (Ringberg.)

Västerbottens regemente.

Vid regementet förekommo 19 fall av influensa av samma typ som den, vilken uppträdde vid K. 4. Influensan vid L. 20 var dock av lindrigare karaktär och tedde sig i huvudsak som en infektion i de övre luftvägarna. Endast i ett fall var sjukdomen förenad med en bronchopneumoni. (Åstrand.)

Krigsskolan.

Under året har vid krigsskolan ingen häst dött, dödats eller kasserats. Icke heller har bland hästarna där förekommit någon smittsam sjukdom. Det oaktat har antalet sjukdagar för året varit högt. Härtill har ett synnerligen stort antal ball- och krontramp i hög grad bidragit. Av dessa skador direkt förorsakade sjukdagar utgöra icke mindre än 22 % av samtliga. Då sannolikt alla dessa krontramp åtminstone delvis varit en medverkande faktor till uppkomsten av de talrika hovsprickor, som uppträtt i slutet av 1936 och början av år 1937 så ha de även indirekt i avsevärd grad menligt påverkat hästarnas tjänstbarhet. — Enligt min uppfattning står krontrampens antal i relation till dels den individuella förmågan att rida hästarna väl, dels till terrängridningens omfattning. (Palm.)

Remontdepåerna.

Herrevadsklosters remontdepå.

Den under hösten 1935 pågående intensiva hostepizootien nådde även depån. I början av januari överfördes smittan sannolikt från Dressyranstalten och angrep om och lindrigt de flesta hästarna. Någon direkt sjukskrivning behövde dock ej äga rum.

Kvarkan har efter ett par års frånvaro återkommit. Epizootien har, kan man säga, varit av medelsvår art. Visserligen åstadkom den endast ett dödsfall, mestastas i mjälten, men sjukdomsförloppet har varit av en rätt så intensiv karaktär.

Formen har varit av »flodhästtyp», d. v. s. hos ett stort antal fall hava kind- och nospartien varit kraftigt ansvällda, ofta ensidigt. Abscesserna hava varit mångfaldiga. En häst hade ej mindre än 19 bölder, mest å kinder och nos. Å två har tracheotomi måst tillgripas. Tvenne fall hava komplicerats med anasarka, båda behandlades med anasarkaserum och gingo till hälsa.

Hullet sjönk avsevärt å de flesta remonterna, i synnerhet å de mera ädla, men så fort sjukdomen var överstånden, återvanns hull och kondition. Någon anmärkning kunde ej göras vid årsskiftet.

När de nya, under året inköpta hästarna anlände, var visserligen sjukdomen redan förbi å de vårinköpta, men icke förty, oaktat någon beröring ej kunde påvisas, blevo samtliga sjuka c:a 10 dagar efter ankomsten till depån.

4-åringarna, som avgingo från depån i slutet av augusti förblevo samtliga friska. De hade också gått i vitt skilda hagar från 3-åringarna.

Den under föregående år rätt svårt grasserande influensa erysipelatos a har dess bättre under året ej visat sig. Under vintern hade i den s. k. feberhagen en hel del träd och buskar undanröjts, för att »lufta upp», vilket kan tänkas i viss mån bidragit till sjukdomens frånvaro.

Ett anmärkningsvärt fall av inre förblödning förekom under hösten. En remont hade efter intagandet från betet visat sig mindre livlig och magrade av oaktat rätt god foderlust. Han hade visserligen haft kvarka, men av mycket lindrig art. Rektalundersökning gav vid handen en svulstartad massa omkring högra njuren. Några dagar senare dog hästen. Vid obduktionen iaktogs flera liter blod i buk-
hålan, vilket genomträngt krösrotens kärl, vilka voro bemängda med mask. Det torde vara rätt så sällsynt, att kärlväggarna bliva så skadade av mask, i detta fall *Strongylus vulgaris*, att bristning uppstår med förblödning som följd. (Breide.)

Gudhems remontdepå.

Frånsett tvenne kvarkepizootier, vilka under året uppträtt och som givetvis medfört det ojämförligt största antalet sjukdomsfall och sjukdagar, har det allmänna hälsotillståndet hos Gudhemsremonterna varit gott. Ehuru under år 1935 intet fall av kvarka yppat sig och trots att sedan remonttilldelningen i maj och juni detta år icke någon främmande häst anlänt till depån, blossade likväl kvarkan upp i början på januari 1936 och slutade i början på mars efter att nästan på dagen hava varit i två månader med sammanlagt 175 fall. Icke mindre än sju fall kombinerades med följsjukdomen »anasarka» — fläckfeber. Under hela sjukdomstiden inträffade blott ett dödsfall, nämligen i lungödem i samband med anasarka. Den 23 juni började kvarkan ånyo och nu bland de nykomna, under våren inköpta remonterna. I denna andra epizooti, som slutade den 11. augusti i och med att alla av sjukdomen berörda hästar friskförklarats, hade 137 angripits. Under denna epizooti inträffade intet dödsfall och intet fall var kombinerat med »anasarka». Av under åren vid depån gjorda iakttagelser vill det synas som om det vore bättre ju tidigare kvarkan uppträder bland de nyanlända remonterna. De under gräsbetesperioden inträffade fallen bliva vanligen lindrigare och hava icke så stor benägenhet att kombineras med följsjukdomar. Förr eller senare bliva ju arméhästarna utsatta för kvarkinfektion, och för truppförbanden bör det vara en lättnad, om remonterna redan under depåvistelsen genomgått kvarkan.

I regel hava remonterna efter detta års kvarkepizootier hämtat sig fort och deras hull har sjukdomen till trots i stort sett under året varit gott. (Hellgren.)

H. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar.

Medeltalet av arméns hästar har under året uppgått till 5 666 [5 731], däri medräknade egna tjänstehästar, stamhästar och vid truppförband tjänstgörande ackordhästar. Antalet nyinsjuknade uppgick till 8 875 och sjukprocenten var sålunda 7 d. v. s. omkring 397 [394] hästar hade varje dag av året varit sjukskrivna. Av Tab. 20 framgår sjukprocenten såväl för de enskilda truppförbanden som för de olika vapenslagen och arméfördelningarna (mot-svarande).

Av Tab. 21 framgår de olika sjukdomarnas frekvens och sjukdomarnas utgång.

I Tab. E. är en sammanställning gjord av de vanligast förekommande och för truppförbandens tjänsteduglighet betydelsefulla sjukdomarna bland hästarna vid de beridna truppförbanden. Siffrorna angiva antalet fall (under året insjuknade) pr 100 hästar av medelhästbeståndet.

Tab. F. Till direkta olyckshändelser hänförliga sjukdomsfall bland arméns hästar år 1936.

Truppförband	Antal fall	Skadans art	Skadans tillkomstsätt	Skadans påföljd
<i>Södra arméförd.</i>				
I. 7	1	Bäckenbrott	Kollision med bil	Avlivad
	1	Torticollis	I stallet (ej närmare angivet)	,
I. 11	1	Benbrott (underarmsben)	Skenolycka	,
K. 2	2	, (,)	Kapplöpfung	,
	2	, (överarmsben)	Galopp å övningsfältet	,
	2	Brott av halskota	Skenolycka	Självdöd
	1	, , ,	Jaktridning	,
	1	Sår	Påkörd av motorecykel	Avlivad
A. 3	34	Sår och kontusion	Grimskaftskada	Tjänsteduglig
	1	Förlamning	Åkslag	Ej tjänsteduglig
	1	, ,	Påkörd av bil	,
	1	Bäckenbrott + förblödning	Ridning i ridhus	Självdöd
	1	Benbrott	Motionsridning å övningsfält	Avlivad
T. 4	1	,	Sparkad å bete	,
	1	Benspricka	,	Tjänsteduglig
	7	Sår och kontusion	Spark av annan häst	,
<i>Västra arméförd.</i>				
K. 3	2	Benbrott	Spark av häst i bivack	Avlivad
	1	Brott av ryggkota	Hinderhoppning	,
	1	Hjärnblödning	Slog huvudet mot en vägg	Självdöd
	1	Mjältruftur	Spark av annan häst	,
A. 2	1	Brott av halskota	Slog huvudet i dörrkarm	,
	1	Benbrott	Ej angivet	,
A. 9	1	Hjärnskada	Kontusion i stallet	Tjänsteduglig
<i>Östra arméförd.</i>				
I. 4	1	Sår	Spark av annan häst	,
K. 1	1	Bristning av mellangärdet	Ej angivet	Avlivad
	1	Benbrott (kotben)	Kullridning under lektion	,
	1	, (ländkota)	, på övningsfältet	,
	1	, (,)	, under jaktritt	,
	1	Benspricka	Spark av annan häst	,
	1	Sår i hasled	,	,
	1	Sår genom bukväggen	Inträngd stör	,
A. 1	1	Inre förblödning	Kullfallning i järnvägsvagn under transport	Självdöd
	1	Bäckenbrott	Kullfallande å stallgolv	Ej tjänsteduglig
	1	Benspricka (hovben)	Slag mot sten å bete	Kvarstår sjukskriven
	12	Sår	Grimskaftskada	Tjänsteduglig
Ing. 3	1	Avslitning av böjsenor	Under fälttjänstövningar	Avlivad
A. U. S.	1	Brott av halskota	Hinderhoppning	Självdöd
R. S.	1	, korsben	,	Avlivad
	1	Benbrott (hasen)	Slag mot spiltbalk	,
<i>Norra arméförd.</i>				
I. 14	1	Brott av halskota	Störtad under ridning	,
A. 4	1	Benbrott (skank)	Skenolycka	,
	16	Sår	Grimskaftskada	Tjänsteduglig

Tab. G. Översikt av olycksfall bland arméns hästar år 1936 med hänsyn till dels skadans art, dels skadans påföljd.

Skadans art.	Skadans tillkomstsätt											
	Grimskafskada	Spark av häst	Skada i stallet (omkullfall o. d.)	Omkullridning	Ridning i terräng	Hopp över hinder, fravridning	Sken, kapp-löpning	Å bete	Påkörd av motorfordon, vagn	Ej angivet	Övriga	Summa
Brott å extremiteter	—	2	2	2	3	—	4	1	1	1	—	16
Brott i övrigt i bensystemet	—	—	2	1	3	3	2	—	—	—	—	11
Benspricka	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3
Bristning av mellangärdet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Förblödning (inre)	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Förlamning	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
Hjärnskada	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Ledinflemmation	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Sår (och kontusion)	62	8	—	—	1	—	—	—	1	—	1	73
Summa	62	13	6	3	7	3	6	3	3	2	3	111
Skadans påföljd.												
Tjänstedugliga	62	8	1	—	—	—	—	1	—	—	—	72
Ej tjänstedugliga	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	3
Självdöda	—	1	2	1	1	1	2	—	—	1	1	10
Avlivade	—	4	2	2	6	2	4	1	2	1	1	25
Sjukskriven den 31/12 1936	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Summa	62	13	6	3	7	3	6	3	3	2	3	111

Tablån över kostnader för truppveterinärvården (Tab. 20) företer stora variationer med avseende på kostnaderna pr häst och dag. Gränserna äro med bortseende från vissa skolor etc. 7.55 öre för Norrbottens art.-kår, som hade stora utgifter för nyanskaffning av materiel, och 2.51 öre för Jönköpings-Kalmar regemente.

Att av tabellens siffror draga bestämda slutsatser angående truppveterinärvårdsanslagets handhavande låter sig ej göra, då alltför många faktorer därvid inverka.

Kostnaderna avse räkenskapsåret 1/7 1935—30/6 1936.

TABELLER

Tab. 1. Utgifter för truppsjukvården 1 juli 1935—30 juni 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Tjänstgöringsdagar	Utgifter, kronor	Kostnad pr man och dag i öre									
			Nyskaffning av materiel	Underhåll av materiel	Förbrukningsmateriel	Sjukhuskostnad	Medikamenter	Tandvård	Transportkostnader	Utgifter för epidemier	Diverse	Summa kostnad
Södra arméfördelningen.												
Norra skånska infanterireg:et	185 700	5 567.83	0.48	0.21	0.93	0.32	0.50	0.48	0.07	—	0.01	3.00
Södra skånska infanterireg:et	199 029	5 566.57	0.55	0.27	0.68	0.13	0.79	0.27	0.06	—	0.04	2.79
Kronobergs regemente	160 698	4 903.49	0.65	0.26	0.74	0.29	0.57	0.36	0.09	0.04	0.05	3.05
Kronobergs reg:ts detach. i K.	115 127	4 166.71	0.05	0.08	0.62	0.83	1.48	0.49	0.05	—	0.01	3.61
Hallands regemente	210 544	5 331.46	0.72	0.13	0.50	0.39	0.45	0.25	0.08	—	0.01	2.53
Skånska kavalleriregementet	140 811	3 770.09	0.23	0.43	0.69	0.12	0.55	0.57	0.08	—	0.01	2.68
Wendes artilleriregemente	180 322	5 390.48	0.94	0.36	0.74	0.19	0.61	0.01	0.05	—	0.09	2.99
Skånska trängkåren	84 856	5 871.20	0.31	1.29	2.22	0.32	0.95	1.51	0.23	—	0.09	6.92
Västra arméfördelningen.												
Skaraborgs regemente	182 589	5 632.—	0.72	0.25	0.74	0.56	0.62	0.01	0.12	0.02	0.04	3.08
Älvsborgs regemente	190 632	5 089.42	0.54	0.17	0.76	0.19	0.58	0.36	0.04	—	0.03	2.67
Bohusläns regemente	202 707	6 063.32	0.12	0.72	0.77	0.53	0.40	0.35	0.08	—	0.02	2.99
Värmlands regemente	160 187	4 367.30	0.35	0.21	0.65	0.09	0.62	0.60	0.11	0.02	0.07	2.72
Livregementets husarer	140 677	4 351.17	1.05	0.14	0.35	0.50	0.81	0.01	0.23	—	—	3.09
Göta artilleriregemente	166 233	4 109.43	0.71	0.19	0.41	0.21	0.45	0.31	0.17	0.02	—	2.47
Karlsborgs artilleriregemente	124 483	3 143.40	0.04	0.01	0.85	0.42	0.49	0.64	0.06	—	0.02	2.53
Göta trängkår	77 827	5 603.58	1.42	1.24	0.83	0.23	0.51	2.86	0.09	—	0.02	7.20
Andra intendenturkomp.	26 841	666.54	—	0.03	—	0.96	1.47	—	0.02	—	—	2.48
Östra arméfördelningen.												
Svea livgarde	432 079	14 028.56	0.05	0.09	0.67	1.80	0.47	0.10	0.04	0.01	0.01	3.24
Göta livgarde	103 029	2 837.26	0.05	—	0.35	2.03	—	0.27	0.05	—	—	2.75
Livregementets grenadjärer	221 231	6 189.91	0.68	0.33	0.70	0.13	0.36	0.52	0.06	—	0.01	2.79
Upplands regemente	332 639	8 349.17	0.46	0.42	0.47	0.33	0.35	0.38	0.07	0.01	0.02	2.51
Södermanlands regemente	220 277	6 064.58	0.33	0.23	0.61	0.27	0.42	0.61	0.20	—	0.08	2.75
Livgrenadjärreg:et } Östra bri-	252 230	10 946.29	0.45	0.19	0.77	1.55	0.51	0.82	0.03	—	0.02	4.34
Jönköp.-Kalmar reg. f gaden	190 633	9 472.73	0.64	0.61	0.90	0.47	1.36	0.78	0.14	—	0.06	4.96
Livregementet till häst	142 405	4 663.88	0.21	0.12	0.83	1.41	0.38	0.14	0.11	0.05	0.02	3.27
Svea ingenjörkår	174 825	5 812.28	0.55	0.16	0.23	1.07	0.99	0.11	0.18	—	0.03	3.32
Göta ingenjörkår	110 681	3 679.85	0.18	0.15	0.94	0.43	1.34	0.09	0.11	0.01	0.07	3.32
Fälttelegrafkåren	134 850	3 590.28	0.77	0.05	0.42	1.03	0.31	0.01	0.02	—	0.05	2.66
Svea trängkår	143 251	6 653.41	0.46	1.20	0.85	1.28	0.59	0.01	0.23	—	0.02	4.64

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Tjänstgöringsdagar	Utgifter, kronor	Kostnad pr man och dag i öre									
			Nyanskaffning av materiel	Underhåll av materiel	Förbrukningsmateriel	Sjukhuskostnad	Medikamenter	Tandvård	Transportkostnader	Utgifter för epidemier	Diverse	Summa kostnad
Krigsskolan	50 202	1 477·02	0·05	0·06	0·54	0·51	1·60	—	—	0·02	0·16	2·94
Infanteriskjutskolan	56 218	2 889·38	0·17	—	0·90	1·02	1·10	—	1·52	0·01	0·42	5·14
Ridskolan	24 204	767·60	—	—	0·38	0·02	0·70	1·37	0·63	0·01	0·06	3·17
Norra arméfördelningen.												
Dalregementet	212 281	6 843·61	0·19	0·55	0·85	0·14	1·07	0·33	0·09	—	—	3·22
Hälsinge regemente	180 812	5 234·77	0·91	0·29	0·58	0·24	0·48	0·33	0·09	—	0·02	2·89
Jämtlands fältjägarregemente	184 658	5 557·08	0·76	0·31	0·71	0·07	0·52	0·51	0·03	0·04	0·05	3·00
Västernorrlands regemente	157 741	4 919·17	1·28	0·06	0·78	0·11	0·12	0·69	0·07	—	0·01	3·12
Norrlands dragonregemente	133 358	4 823·55	0·40	0·38	0·71	0·61	0·68	0·49	0·28	—	0·06	3·61
Norrlands artilleriregemente	163 989	5 800·52	0·95	0·50	0·46	0·39	0·73	0·39	0·11	—	—	3·53
Norrlands trängkår	97 613	6 523·89	0·98	0·94	2·12	1·19	0·67	0·40	0·29	—	0·09	6·68
Övre Norrlands trupper.												
Västerbottens regemente	184 606	5 094·31	0·69	0·28	0·39	0·34	0·42	0·42	0·12	0·01	0·09	2·76
Norrbottnens artillerikår	84 070	2 555·08	0·48	0·05	0·73	1·08	0·65	—	0·05	—	—	3·04
Tredje intendenturkomp.	24 889	578·34	—	—	—	1·50	0·81	—	0·01	—	—	2·32
Bodens fästning.												
Norrbottnens regemente	292 904	12 095·31	0·93	0·30	0·51	1·67	0·56	—	0·09	0·01	0·06	4·13
Bodens artilleriregemente	149 976	3 584·23	0·16	0·01	0·55	1·13	0·45	—	0·09	—	—	2·39
Bodens ingenjörkår	113 813	6 143·84	0·30	0·15	0·63	0·42	0·65	2·90	0·21	—	0·14	5·40
Gotlands trupper.												
Gotlands infanterikår	148 527	5 338·91	0·91	0·16	0·75	0·23	0·63	0·59	0·23	—	0·09	3·59
Gotlands artillerikår	66 862	1 569·03	0·25	0·02	0·69	0·28	0·78	0·02	0·17	—	0·13	2·34

Anm. Antalet tjänstgöringsdagar ansluter sig till budgetåret.

Tab. 2. Sammandrag av rapporterna över besiktningarna av värnpliktiga år 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
O m r å d e n	Summa prövade	Icke inskrivna			Inskrivna							På 100 prövade		
		H	A	S:a	Studenter och likställda	Övriga värnpliktiga				S:a	Ej inskrivna	Inskrivna	I allt	
						Vapenföra		Ej va- penf.						
						E	F	C	F	E	D	B		
20-åriga	50 580	3 160	4 194	7 354	1 436	177	27 020	8 581	4 583	1 429	43 226	14.5	85.5	100.0
Södra arméfördelningsområdet	10 833	638	913	1 551	276	46	5 950	1 751	965	294	9 282	14.3	85.7	100.0
Östra	17 187	1 034	1 357	2 391	729	98	8 954	2 534	1 964	517	14 796	13.9	86.1	100.0
Västra	10 017	606	862	1 468	248	23	5 596	1 771	629	282	8 549	14.7	85.3	100.0
Norra	8 121	481	627	1 108	134	5	4 167	1 769	725	213	7 013	13.6	86.4	100.0
Övre Norrlands militärområde	4 010	401	395	796	45	4	2 060	723	273	109	3 214	19.9	80.1	100.0
Gotlands militärområde	412	—	40	40	4	1	293	33	27	14	372	9.7	90.3	100.0
Överåriga.	5 066	748	929	1 677	97	49	956	1 282	689	316	3 389	33.1	66.9	100.0
Södra arméfördelningsområdet	916	83	171	254	12	14	174	263	131	68	662	27.7	72.3	100.0
Östra	1 826	278	342	620	65	21	323	396	282	119	1 206	34.0	66.0	100.0
Västra	941	142	185	327	14	12	185	250	98	55	614	34.8	65.2	100.0
Norra	751	101	122	223	5	1	138	237	102	45	528	29.7	70.3	100.0
Övre Norrlands militärområde	623	144	107	251	1	1	131	136	75	28	372	40.3	59.7	100.0
Gotlands militärområde	9	—	2	2	—	—	5	—	1	1	7	22.2	77.8	100.0
Underåriga.	697	—	—	—	502	2	193	—	—	—	697	—	100.0	100.0
Södra arméfördelningsområdet	149	—	—	—	108	—	41	—	—	—	149	—	100.0	100.0
Östra	316	—	—	—	226	1	89	—	—	—	316	—	100.0	100.0
Västra	140	—	—	—	109	—	31	—	—	—	140	—	100.0	100.0
Norra	69	—	—	—	43	—	26	—	—	—	69	—	100.0	100.0
Övre Norrlands militärområde	18	—	—	—	12	1	5	—	—	—	18	—	100.0	100.0
Gotlands militärområde	5	—	—	—	4	—	1	—	—	—	5	—	100.0	100.0
Sammandrag.	56 343	3 908	5 123	9 031	2 035	228	28 169	9 863	5 272	1 745	47 312	16.0	84.0	100.0
Södra arméfördelningsområdet	11 898	721	1 084	1 805	396	60	6 165	2 014	1 096	362	10 093	15.2	84.8	100.0
Östra	19 329	1 312	1 699	3 011	1 020	120	9 366	2 930	2 246	636	16 318	15.6	84.4	100.0
Västra	11 098	748	1 047	1 795	371	35	5 812	2 021	727	337	9 303	16.2	83.8	100.0
Norra	8 941	582	749	1 331	182	6	4 331	2 006	827	258	7 610	14.9	85.1	100.0
Övre Norrlands militärområde	4 651	545	502	1 047	58	6	2 196	859	348	137	3 604	22.5	77.5	100.0
Gotlands militärområde	426	—	42	42	8	1	299	33	28	15	384	9.9	90.1	100.0

Anm. Rörande gruppernas omfattning se textavd. sid. 25. — Beträffande ändringar i fört inskrivnas värnpliktsförhållanden, se Tab. 6 a.

Tab. 3 b. Kassationsorsaker hos *överåriga* värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna år 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid för- rätt- ning pröva- de	Bildnings- och utvecklingsfel		Övriga bildningsfel	Infektions- sjukdomar		Amnesomsättnings- och blodsjukdomar	Sinnessjukdom	Nervsystem- ets sjukd.		Ögonsjukdomar	Öronsjuk- domar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matsmättnings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Bensystemets och led- gångarnas sjukd.	Hudsjukd. och sjukd. i bindväv, lymfkörtl.	Svulster	Summa
		allmän svaghet	Ötillräcklig kroppslängd		Övriga infek- tionssjukdomar	Tuberkel- sjukdom.			Fallandesot	Övr. sjukd. i nervsystemet		Dörsymmet	Dörbet o. övr. öronsjukdomar								
Malmöhus södra inskr.:sområde	177	3	3	—	7	—	3	5	1	5	—	—	—	3	—	1	2	1	—	—	35
Malmöhus norra	179	3	1	—	5	—	1	8	1	2	—	—	—	4	5	1	1	4	1	—	86
Hallands	289	14	—	—	6	—	1	6	4	—	2	—	2	6	10	—	1	8	—	—	58
Kronobergs	271	1	2	1	7	1	1	6	6	2	1	—	1	4	4	2	—	6	1	—	40
Norra Smålands	386	14	1	—	7	4	—	4	1	5	—	1	1	19	6	—	2	1	—	—	66
Östergötlands	279	6	—	—	3	3	—	10	1	—	—	1	—	9	7	2	1	4	1	—	48
Örebro	129	13	1	—	3	1	—	4	1	4	1	—	1	4	2	1	1	2	—	—	39
Södermanlands	91	5	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	1	6	2	1	—	2	—	—	19
Stockholms	740	42	3	—	17	—	3	10	2	6	1	—	2	30	7	8	2	10	5	1	149
Uppsala	201	1	—	—	3	—	—	5	—	—	—	—	—	4	2	1	—	3	—	—	21
Västgöta-Bohus	248	10	—	—	15	2	—	9	2	3	—	—	—	7	3	4	3	5	—	—	63
Älvsborgs	260	15	1	—	4	1	1	3	2	2	—	—	—	6	2	1	1	2	—	—	41
Skaraborgs	208	1	1	—	7	1	2	2	1	1	1	—	—	5	3	1	2	3	—	—	31
Värmlands	225	2	1	—	5	4	1	4	3	1	1	1	1	16	6	1	2	1	—	—	50
Kopparbergs	121	6	1	—	4	1	—	2	1	1	—	—	—	5	1	1	4	1	—	—	28
Gävleborgs	127	4	—	—	3	1	—	1	1	—	2	—	—	3	1	—	4	—	—	—	20
Jämtlands	255	2	1	—	11	1	1	3	1	—	3	1	—	5	5	1	1	—	—	—	37
Västernorrlands	248	—	1	—	11	—	—	9	—	2	—	—	—	5	2	—	1	4	—	—	37
Västerbottens	261	14	3	—	10	2	—	1	—	1	—	—	—	5	—	—	—	2	—	1	39
Norrbottnens	362	6	1	—	21	—	1	4	3	4	—	—	—	15	5	1	4	1	—	—	68
Gotlands	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Sammandrag.																					
Södra arméfördelningsområdet	916	21	6	1	25	1	6	25	6	9	3	—	3	17	19	4	4	19	2	—	171
Östra	826	81	5	—	34	8	3	34	5	17	2	2	5	72	25	12	8	22	6	1	342
Västra	941	28	3	—	31	8	4	18	8	7	2	1	1	34	14	7	8	11	—	—	185
Norra	751	12	3	—	29	3	1	15	3	3	7	1	—	18	9	2	10	6	—	—	122
Övre Norrlands militärområde	623	20	4	—	31	2	1	5	3	5	2	—	—	20	5	1	4	3	—	1	107
Gotlands militärområde . . .	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Summa	5 066	162	22	1	150	22	15	97	25	41	16	4	9	162	72	26	84	61	8	2	929
Frikallade i varje grupp																					
på 100 av samtl. kasserade		17.44	2.37	0.11	16.15	2.37	1.61	10.44	2.69	4.41	1.72	0.43	0.97	17.44	7.75	2.80	3.66	6.57	0.86	0.22	100.00
på 1 000 „																					

Tab. 3 c. Sjukdomar hos värnpliktiga, grupp H, vid besiktningarna 1936.

Inskrivningsområden	20-åriga					Överåriga				
	Vid förtäring prövade	Försenad i otill- räcklig kropps- utveckling	Tillfällig sjukd. l. svaghet efter överskanden sjukd.	Andra orsaker	Summa	Vid förtäring prövade	Försenad i otill- räcklig kropps- utveckling	Tillfällig sjukd. l. svaghet efter överskanden sjukd.	Andra orsaker	Summa
Malmöhus södra	2 394	34	22	13	69	177	5	2	3	10
Malmöhus norra	2 441	112	69	18	199	179	5	10	2	17
Hallands	2 688	112	49	7	168	289	13	13	2	29
Kronobergs	3 310	91	94	17	202	271	8	19	—	27
Norra Smålands	2 904	72	99	34	205	386	16	50	5	71
Östergötlands	2 704	79	74	43	196	279	18	29	13	60
Örebro	2 448	39	56	5	100	129	—	6	1	7
Södermanlands	2 254	15	12	2	29	91	2	3	1	6
Stockholms	4 480	226	104	31	361	740	63	34	—	97
Uppsala	2 397	44	63	36	143	201	11	20	6	37
Västgöta-Bohus	2 957	111	44	16	171	248	24	12	3	39
Älvsborgs	2 689	55	63	50	168	260	7	7	19	33
Skaraborgs	1 984	53	54	26	133	208	15	14	17	46
Värmlands	2 387	47	69	18	134	225	12	11	1	24
Kopparbergs	1 964	32	56	4	92	121	5	9	1	15
Gävleborgs	1 866	25	58	36	119	127	3	6	3	12
Jämtlands	2 353	39	54	36	129	255	5	12	11	28
Västernorrlands	1 938	31	90	20	141	248	12	29	5	46
Västerbottens	2 117	44	89	17	150	261	11	23	2	36
Norrbottnens	1 893	110	90	51	251	362	62	25	21	108
Gotlands	412	—	—	—	—	9	—	—	—	—
<i>Sammandrag.</i>										
Södra arméfördelningsomr.	10 833	349	234	55	638	916	31	44	8	83
Östra „	17 187	475	408	151	1 034	1 826	110	142	26	278
Västra „	10 017	266	230	110	606	941	58	44	40	142
Norra „	8 121	127	258	96	481	751	25	56	20	101
Övre Norrlands militäromr.	4 010	154	179	68	401	623	73	48	23	144
Gotlands militärområde .	412	—	—	—	—	9	—	—	—	—
Summa	50 580	1 371	1 309	480	3 160	5 066	297	334	117	748
<i>Tillfälligt odugliga till krigstjänst i varje grupp.</i>										
på 100 av samtliga . . .		43·39	41·42	15·19	100·00		39·71	44·65	15·64	100·00
på 1 000 prövade		27·11	25·88	9·49	62·48		58·62	65·93	23·10	147·65

Tab. 4 a. Sjukdomar och bildningsfel hos 20-åriga värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid förteckning prövade	Bildnings- och utvecklingsfel		Infektions- sjukdomar		Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Slimesjukdomar	Nervsystemets sjukd. i nervsystemet	Fallandesot	Övriga sjukd. i nervsystemet	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matsmältnings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Bensystemets och led- gångens sjukd.	Hudsjukd. och sjukd. i bindväv, lymfkörtl.	Svulster	Summa
		Övriga bildningsfel	Örillräklig kroppslängd	Tuberkel- sjukdomar	Övriga infek- tionssjukdomar							Dövstumhet	Dövhet o. övr. öronsjukdomar								
Malmöhus södra inskr.sområde	2 394	1	2	—	—	—	—	—	—	3	6	—	21	7	1	6	4	25	4	—	80
Malmöhus norra	2 441	2	—	2	—	1	—	—	—	—	12	—	15	2	2	1	2	22	—	—	61
Hallands	2 688	—	—	—	—	1	—	—	—	3	8	—	18	7	3	3	2	17	2	1	62
Kronobergs	3 310	2	2	—	—	3	1	—	—	5	22	—	41	15	6	5	5	25	3	2	137
Norra Smålands	2 904	—	1	3	—	2	1	—	—	2	7	—	20	2	—	3	2	26	8	6	83
Östergötlands	2 704	—	—	—	—	4	2	—	—	2	12	—	16	15	—	3	3	36	2	8	107
Örebro	2 448	—	5	1	—	6	—	—	—	2	14	—	22	11	2	12	2	29	5	3	119
Södermanlands	2 254	1	—	1	—	2	3	—	—	2	8	—	22	7	2	4	2	48	1	1	104
Stockholms	4 480	—	—	1	—	3	3	—	—	—	10	—	24	16	3	4	7	73	2	—	146
Uppsala	2 397	—	1	3	—	1	1	—	—	3	13	—	1	3	—	1	7	21	1	—	56
Västgöta-Bohus	2 957	—	1	—	—	—	3	—	—	1	9	—	23	1	—	5	2	18	1	—	64
Älvsborgs	2 689	—	2	—	—	—	1	—	—	4	11	—	15	10	3	3	7	35	4	—	95
Skaraborgs	1 984	1	2	—	—	2	—	—	—	4	9	—	10	5	—	3	2	8	3	—	52
Värmlands	2 387	—	—	1	—	2	3	—	—	4	12	—	16	15	2	3	3	29	3	1	94
Kopparbergs	1 964	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	—	7	—	—	—	—	3	2	2	20
Gävleborgs	1 866	—	—	1	—	4	—	—	—	—	6	—	26	1	1	—	9	17	3	2	70
Jämtlands	2 353	—	—	1	—	3	—	—	—	5	23	—	21	1	1	1	3	23	1	2	85
Västernorrlands	1 938	—	2	1	—	—	—	—	—	1	8	—	6	1	—	2	—	21	1	—	43
Västerbottens	2 117	1	—	—	—	1	—	—	—	1	13	—	12	2	—	—	4	23	—	1	58
Norrbottnens	1 893	—	—	—	—	1	3	—	—	3	10	—	16	—	1	—	4	16	1	—	55
Gotlands	412	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	—	—	—	—	6	1	1	15
Sammandrag.																					
Södra arméfördelningsområdet	10 833	5	4	2	—	5	1	—	—	11	48	—	95	31	9	15	13	89	9	3	340
Östra	17 187	1	7	9	—	18	10	—	—	11	64	—	105	54	7	31	23	233	19	23	615
Västra	10 017	1	5	1	1	4	7	—	—	13	41	—	64	31	5	16	14	90	11	1	805
Norra	8 121	—	2	3	1	7	—	—	—	6	44	—	60	3	2	3	12	64	5	6	218
Övre Norrlands militärområde	4 010	1	—	—	1	1	3	—	—	4	23	—	28	2	1	—	8	39	1	1	113
Gotlands militärområde . . .	412	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	—	—	—	—	6	1	1	15
Summa	50 580	8	19	15	3	35	21	—	—	46	222	—	354	121	24	65	71	521	46	35	1 606
Icke vapenföra i varje grupp																					
på 100 av samtliga		0.50	1.18	0.93	0.19	2.18	1.31	—	—	2.86	13.82	—	22.04	7.53	1.50	4.05	4.42	32.44	2.86	2.18	100.00
på 1000 prövade		0.16	0.38	0.30	0.06	0.69	0.42	—	—	0.91	4.39	—	7.00	2.39	0.47	1.29	1.40	10.30	0.91	0.69	81.75

Tab. 4 b. Sjukdomar och bildningsfel hos *överåriga* värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid förtäring prövade	Bildnings- och utvecklingsfel allmän svaghet	Övriga bildningsfel Ovillkärslig kroppslängd	Infektions- sjukdomar Tuberkel- sjukdomar	Ämnesomställnings- och blodsjukdomar	Övriga infek- tionssjukdomar	Slimes- sjukdomar	Nervsystemets sjukd. Fallandesot	Övriga sjukd. i nervsystemet	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövt o. övr. öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövt o. övr. öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar
Malmöhus södra inskr.sområde	177	5	2	—	—	—	—	—	—	2	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	23
Malmöhus norra	179	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Hallands	289	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	16
Kronobergs	271	4	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
Norra Smålands	386	—	3	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	18
Östergötlands	279	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	33
Örebro	129	—	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Södermanlands	91	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7
Stockholms	740	—	6	—	3	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	51
Uppsala	201	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
Västgöta-Bohus	248	—	2	—	—	1	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	15
Älvsborgs	260	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
Skaraborgs	208	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Värmlands	225	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Kopparbergs	121	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Gävleborgs	127	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Jämtlands	255	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	19
Västernorrlands	248	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Västerbottens	261	2	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	14
Norrbottnens	362	1	5	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
Gotlands	9	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Sammandrag.</i>																					
Södra arméfördelningsområdet	916	9	7	—	4	2	—	—	—	2	5	—	6	10	3	8	6	17	3	—	82
Östra	1 826	—	18	—	—	11	1	—	—	3	3	—	9	24	2	13	8	43	2	3	140
Västra	911	1	5	—	—	3	1	—	—	2	4	—	8	11	1	10	5	15	1	—	67
Norra	751	—	4	—	—	4	—	—	—	2	6	—	3	2	2	2	16	3	—	—	46
Övre Norrlands militärområde	623	3	9	1	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—	3	3	5	—	—	29
Gotlands militärområde	9	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	5 066	13	43	1	4	20	3	—	—	12	18	—	27	48	8	36	24	96	9	3	365
<i>Icke vapenföra i varje grupp</i>																					
på 100 av samtliga		3:56	11:78	0:27	1:10	5:43	0:82	—	—	3:29	4:93	—	7:40	13:15	2:19	9:86	6:58	26:30	2:47	0:82	100:00
på 1000 prövade		2:57	8:49	0:20	0:79	3:55	0:59	—	—	2:87	3:55	—	5:33	9:47	1:58	7:11	4:74	18:95	1:78	0:59	72:05

Tab. 5. Sjukdomar och bildningsfel hos värnpliktiga, grupp D, vid besiktningarna år 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28			
Inskrivningsområden	20-åriga														Överåriga															
	allmän svaghet	Fortfarande	Ötillräcklig kroppslängd	Nervsystemets sjukdomar	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Organens sjukd.	Cirkulations-organens sjukd.	Andningsorganens sjukd.	Masmaliningsorganens sjukd.	Urin- och könsorganens sjukd.	Sjukd. i hud, lymfkörtlar	Benstyg., ledgångs sjukd.	Övr. sjukdomar	Summa	allmän svaghet	Fortfarande	Ötillräcklig kroppslängd	Nervsystemets sjukd.	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulations-organens sjukd.	Masmaliningsorganens sjukd.	Urin- o. könsorganens sjukd.	Benstyg., ledgångs sjukd.	Hudsjukd. etc.	Svulster	Övr. sjukdomar	Summa	
Malmöhus södra i. o.	2	—	—	4	55	11	14	4	15	5	89	1	—	—	200	—	—	—	2	1	3	5	—	4	4	—	—	—	19	
Malmöhus norra	7	—	—	2	46	6	30	2	6	4	69	4	—	—	176	—	—	—	5	2	5	2	—	11	—	—	—	—	24	
Hallands	—	—	—	2	51	3	68	1	5	3	106	6	—	—	245	1	—	—	1	2	2	5	3	—	12	1	—	—	27	
Kronobergs	11	—	—	4	40	10	79	3	12	5	161	3	13	13	344	3	6	—	5	5	5	2	—	24	1	—	—	—	61	
Norra Smålands	—	4	—	4	53	10	29	3	14	14	132	11	4	—	278	—	—	—	3	3	—	8	—	22	—	6	3	—	65	
Östergötlands	—	—	1	6	34	7	63	—	7	11	118	5	23	—	275	—	2	—	5	—	—	4	2	—	10	—	1	—	24	
Örebro	—	—	5	5	41	13	34	—	17	3	145	3	23	3	295	—	—	—	1	—	—	4	2	—	6	—	2	4	16	
Södermanlands	—	—	3	5	55	11	59	2	22	6	212	4	2	5	385	1	—	—	1	—	—	4	4	—	1	15	—	5	1	27
Stockholms	—	1	2	115	24	96	1	2	11	240	1	1	6	1	495	—	—	—	10	4	25	3	3	4	61	1	—	4	111	
Uppsala	—	—	1	5	39	16	5	—	3	12	147	3	5	—	286	—	1	1	9	2	3	2	2	2	18	1	—	—	39	
Västgöta-Bohus	—	—	2	2	42	8	18	—	3	1	20	1	—	—	97	—	—	—	1	—	—	2	3	—	2	—	—	—	8	
Älvsborgs	—	—	—	5	39	10	25	—	1	9	95	2	—	—	186	—	3	1	4	3	7	1	2	12	—	—	—	6	34	
Skaraborgs	—	—	1	2	29	6	11	—	4	9	50	1	1	6	115	—	—	—	—	—	5	4	1	1	10	—	—	—	21	
Värmlands	—	—	—	4	48	8	34	1	8	4	113	3	8	—	231	—	—	1	2	3	—	9	3	3	13	1	—	—	35	
Kopparbergs	—	—	—	4	37	15	12	1	5	7	101	—	9	7	195	—	—	2	—	—	1	4	1	—	6	—	—	5	16	
Gävleborgs	—	—	—	1	43	17	12	1	9	5	42	5	9	—	144	—	—	—	—	2	1	2	5	—	4	1	—	—	15	
Jämtlands	8	—	—	1	58	10	8	1	12	13	98	5	19	—	233	5	—	2	—	4	—	6	10	1	11	—	—	5	44	
Västernorrlands	—	—	—	2	66	6	4	1	9	3	57	2	1	6	153	—	3	—	6	—	4	3	1	8	—	—	—	2	27	
Västerbottens	39	1	4	47	6	10	1	8	3	26	6	2	6	1	154	23	4	—	4	1	1	3	2	4	1	—	—	—	49	
Norrbottnens	1	—	2	40	9	5	2	3	4	51	2	2	—	—	119	5	3	—	1	4	1	3	2	11	—	—	—	4	32	
Gotlands	—	1	1	8	1	3	—	1	—	—	10	1	—	—	27	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Sammandrag.																														
Södra armé:somr. . .	20	—	12	192	30	191	10	38	17	425	14	13	3	965	4	7	2	14	5	23	15	4	51	6	—	—	—	—	131	
Östra	—	15	27	337	81	286	6	65	57	994	27	58	11	1964	1	3	3	29	6	61	21	7	132	4	7	8	—	—	282	
Västra	—	3	13	158	32	88	1	16	23	278	7	9	1	629	—	5	3	8	3	23	11	6	37	1	—	—	—	—	98	
Norra	8	—	8	204	48	36	4	35	25	298	12	38	6	725	5	7	—	12	2	16	19	2	29	1	—	9	—	—	102	
Övre Norrlands m. o.	40	1	6	87	15	15	3	11	7	77	8	2	1	273	28	7	1	8	2	2	6	4	15	1	—	—	—	—	75	
Gotlands m. o. . . .	—	1	1	8	1	3	—	1	—	—	10	1	—	—	27	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	68	20	67	986	207	619	24	166	132	2082	69	121	22	4583	38	29	9	72	18	125	72	23	264	13	7	19	—	—	689	
I varje grupp på 100 av samtliga	1.48	0.44	1.46	21.51	4.52	13.51	0.52	3.62	2.88	45.48	1.51	2.64	0.48	100.00	5.51	4.21	1.31	10.45	2.61	18.14	10.45	3.34	38.32	1.89	1.02	2.76	—	—	100.00	
1 000 prövade . . .	1.34	0.40	1.33	19.39	4.09	12.29	0.48	3.28	2.61	41.16	1.36	2.39	0.44	90.61	7.50	5.72	1.78	14.21	3.55	24.68	14.21	4.64	52.11	2.57	1.38	3.75	—	—	136.00	

Anm. Tabellen omfattar 20-åriga och överåriga. — Rörande antalet vid besiktning prövade se Tab. 4 a, resp. 4 b.

¹ Övriga bildningsfel 1, akut ledgångsreumatism 1, sinnessjukdom 1. — ² Akut ledgångsreumatism 1, andningsorganens sjukdomar 2. — ³ Övriga bildningsfel 1, akut ledgångsreumatism 5. — ⁴ Andningsorganens sjukdomar. — ⁵ Akut ledgångsreumatism. — ⁶ Övriga bildningsfel. — ⁷ Övriga bildningsfel 3, akut ledgångsreumatism 1. — ⁸ Akut ledgångsreumatism 1, andningsorganens sjukdomar 4. — ⁹ Dc 1 resp 1.

Tab. 6 a. Översikt av ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförhållanden inom olika inskrivningsområden år 1936.

Inskrivningsområden	Hänförda till grupp A						Hänförda till grupp B och C					
	Inskrivna nedan angivna år före redovisningsåret											
	1.	2.	3.	4.	5—w	Summa	1.	2.	3.	4.	5—w	Summa
Malmöhus södra . .	19	32	14	7	61	133	7	13	3	4	10	37
Malmöhus norra . .	14	49	14	9	22	108	1	—	1	2	—	4
Hallands	13	36	15	11	22	97	3	1	—	—	1	5
Kronobergs	27	41	15	14	36	133	2	2	1	—	—	5
Norra Smålands . .	11	52	10	7	40	120	2	5	1	1	—	9
Östergötlands . . .	12	33	9	4	51	109	4	3	—	—	3	10
Örebro	16	42	19	6	22	105	1	4	1	1	—	7
Södermanlands . .	17	28	9	7	23	84	—	—	—	—	—	—
Stockholms	73	102	29	24	148	376	4	1	4	2	10	21
Uppsala	11	38	13	1	34	97	1	4	—	—	3	8
Västgöta-Bohus . .	40	54	28	19	67	208	7	5	3	—	4	19
Älvsborgs	13	41	24	10	34	122	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs	20	28	10	8	15	81	—	3	3	1	—	7
Värmlands	23	29	13	8	43	116	4	—	5	2	1	12
Kopparbergs	12	20	7	5	41	85	1	1	1	—	—	3
Gävleborgs	7	21	11	3	22	64	3	—	1	—	—	4
Jämtlands	19	38	7	5	47	116	1	—	—	—	3	4
Västernorrlands . .	13	36	17	6	12	84	—	2	1	—	1	4
Västerbottens . . .	21	48	15	8	30	122	1	3	—	—	2	6
Norrbottnens	12	27	12	6	22	79	—	—	—	3	1	4
Gotlands	—	26	6	4	8	44	—	—	—	—	—	—
Sammandrag.												
Södra arméfördelningssområdet . .	73	158	58	41	141	471	13	16	5	6	11	51
Östra arméfördelningssområdet . .	140	295	89	49	318	891	12	17	6	4	16	55
Västra arméfördelningssområdet . .	96	152	75	45	159	527	11	8	11	3	5	38
Norra arméfördelningssområdet . .	51	115	42	19	122	349	5	3	3	—	4	15
Övre Norrlands militärområde	33	75	27	14	52	201	1	3	—	3	3	10
Gotlands militärområde	—	26	6	4	8	44	—	—	—	—	—	—
Summa	393	821	297	172	800	2 483	42	47	25	16	39	169
Varje gr. på 100 av samtliga	15·8	33·1	12·0	6·9	32·2	100·0	24·8	27·8	14·8	9·5	23·1	110·0

Tab. 6 b. Kassationsorsaker hos *föret inskrivna* värnpliktiga (grupp A) under år 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Inskrivningsområden	Bildnings- och utvecklingsfel			Infektions- sjukdomar		Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Slutesjukdom	Nervsystemets sjukd.		Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matsmaltätnings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Ben- och led- sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	Synster	S u m m a
	allmän svaghet	Övriga bildningsfel	Övriga bildningsfel	Tuberkel- sjukdom	Övriga infek- tionssjukdomar			Fallandesot	Övr. sjukd. i nervsystemet		Dövtumhet	Dövtumhet o. övr. öronsjukdomar								
Malmöhus södra inskr.område	2	—	—	23	4	2	31	—	18	1	—	3	16	9	12	3	9	—	—	133
Malmöhus norra	3	—	—	8	5	2	11	—	16	5	2	4	20	12	8	3	8	1	—	108
Hallands	2	—	—	9	6	—	8	1	16	2	—	3	8	11	3	3	5	1	—	97
Kronobergs	2	—	—	39	—	1	18	1	9	2	—	1	8	14	11	8	17	1	1	133
Norra Smålands	4	—	—	27	9	—	21	2	8	1	—	2	9	7	7	10	12	—	1	120
Östergötlands	—	—	—	27	2	1	26	2	7	2	—	—	11	10	12	4	4	—	1	109
Örebro	5	—	—	15	4	3	10	2	13	1	—	—	13	7	10	6	15	1	—	105
Södermanlands	1	—	—	13	6	3	11	1	10	1	—	—	3	7	6	7	1	14	—	84
Stockholms	3	—	—	82	13	7	60	8	44	5	—	1	37	31	27	10	39	8	1	376
Uppsala	1	—	—	16	3	3	23	3	5	1	—	2	12	6	6	3	13	—	—	97
Västgöta-Bohus	4	—	—	51	5	6	27	—	19	8	—	3	21	12	26	5	19	1	1	208
Älvsborgs	3	—	—	24	6	4	12	1	12	—	—	3	15	9	14	3	12	3	1	122
Skaraborgs	1	—	—	17	7	2	8	1	7	4	—	—	10	3	12	2	6	—	1	81
Värmlands	2	—	—	8	11	3	27	5	12	2	—	1	10	11	9	4	11	—	—	116
Kopparbergs	—	—	—	18	6	2	21	2	9	1	—	—	5	4	5	1	10	—	1	85
Gävleborgs	1	—	—	22	3	1	8	2	4	2	—	—	4	7	4	—	6	—	—	64
Jämtlands	—	—	—	35	2	—	23	2	8	2	—	2	12	13	11	3	3	—	—	116
Västernorrlands	1	—	—	19	3	1	8	3	11	2	—	—	7	9	6	2	7	3	—	84
Västerbottens	—	—	—	25	1	1	18	4	15	1	—	—	2	19	14	6	2	13	1	122
Norrbottnens	—	—	—	32	1	1	12	3	4	1	—	—	1	3	12	3	2	4	—	79
Gotlands	—	—	—	14	—	—	5	—	3	—	—	—	2	5	6	1	3	—	—	44
<i>Sammandrag.</i>																				
Södra arméfördelningsområdet	9	—	—	79	15	6	78	2	59	10	2	11	52	46	42	17	39	3	1	471
Östra	14	—	—	180	37	17	151	18	87	11	—	8	89	67	69	34	97	9	3	891
Västra	10	—	—	100	29	15	74	7	50	14	—	7	56	35	61	14	48	4	3	527
Norra	2	—	—	94	14	4	60	9	32	7	—	4	28	33	26	6	26	3	1	349
Övre Norrlands militärområde	—	—	—	57	2	—	30	7	19	2	—	3	22	26	9	4	17	—	—	201
Gotlands militärområde	—	—	—	14	—	—	5	—	3	—	—	2	5	6	1	3	5	—	—	44
Summa	85	—	—	524	97	44	398	43	250	44	2	35	252	213	208	78	232	20	8	2483
<i>Frikallade i varje grupp på 100 av samtl. kasserade .</i>																				
	1.41	—	—	21.10	3.91	1.77	16.03	1.73	10.07	1.77	0.08	1.41	10.15	8.58	8.38	3.14	9.34	0.81	0.32	100.00

Tab. 6 c. Sjukdomar och bildningsfel hos *förut inskrivna* värnpliktiga (grupp B och C) under år 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Inskrivningsområden	Bildnings- och utvecklingsfel			Infektions-sjukdomar		Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Sinnessjukdom.	Nervsystemets sjukd.		Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matsmältningsoorganens sjukdomar	Urin- och könsorganens sjukdomar	Bensystemets sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	Svulster	Summa
	allmän svaghet	Övriga bildningsfel	Ötillräcklig kroppslängd	Tuberkulos-sjukdomar	Övriga infektionssjukdomar			Fallandesot	Övr. sjukd. i nervsystemet		Dörsrumhet	Dövhed o. övr. öronsjukdomar								
Malmöhus södra inekrsområde	1	—	—	—	1	—	—	—	4	2	—	9	3	4	2	2	9	—	—	37
Malmöhus norra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4
Hallands	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	5
Kronobergs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	1	—	5
Norra Smålands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	5	1	—	9
Östergötlands	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	4	1	2	10
Örebro	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3	1	—	7
Södermanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	2	3	1	—	11	—	1	21
Uppsala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	4	—	—	8
Västgöta-Bohus	—	—	—	—	—	1	—	—	1	4	—	—	—	—	4	—	9	—	—	19
Älvsborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	7
Värmlands	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	9	—	—	12
Kopparbergs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	8
Gävleborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1	—	—	4
Jämtlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	4
Västernorrlands	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	4
Västerbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	4	—	—	6
Norrbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	4
Gotlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Sammandrag.</i>																				
Södra arméfördelningsområdet	1	—	—	—	1	—	—	—	5	2	—	11	5	5	5	2	13	1	—	51
Östra	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	—	3	6	3	5	1	27	3	3	55
Västra	—	—	—	—	—	1	—	—	2	4	—	—	—	2	5	2	21	1	—	38
Norra	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	—	—	—	9	—	—	15
Övre Norrlands militärområde	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	7	—	—	10
Gotlands militärområde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1	—	—	—	3	1	—	—	10	9	—	18	11	10	15	6	77	5	3	169
<i>Uttagna i varje grupp</i>																				
på 100 av samtliga	0.59	—	—	—	1.77	0.59	—	—	5.92	5.33	—	10.65	6.51	5.92	8.88	3.55	45.56	2.96	1.77	100.00

vid arméns truppförband år 1936.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
insjuknade						Samtliga vårdade ¹				Avförda				Kvarligg. till 1935	Sjukdagar i % av tjänstgöringsdagar
n a d						vid truppen	& militär-sjukhus	& civilt sjukhus	Summa	Dagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Dagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Dagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda		
Juli	Augusti	September	Oktober	November	December										
80	92	231	84	47	26	246	543	29	818	814	4	—	—	6 238	3·01 1
33	47	78	18	16	17	18	353	19	390	380	8	1	1	3 334	1·75 2
127	96	186	42	35	27	43	894	7	944	931	13	—	—	6 925	4·34 3
29	40	70	11	4	4	3	380	—	383	379	2	1	1	3 544	3·43 4
69	49	83	29	22	26	29	457	33	519	504	12	2	1	4 316	2·37 5
41	43	44	31	32	23	48	353	26	427	420	2	1	3	3 759	2·82 6
40	106	60	27	23	32	2	641	2	645	632	3	3	7	5 315	2·93 7
6	6	7	11	—	1	—	49	—	49	48	—	—	1	424	2·58 8
17	14	37	20	11	9	20	249	4	273	265	6	2	—	1 830	2·08 9
442	498	796	273	190	165	409	3 919	120	4 448	4 373	51	10	14	35 685	2·83
114	55	119	32	34	53	43	632	11	686	671	7	2	6	4 603	2·49 1
52	69	105	24	23	30	15	486	17	518	504	12	—	2	4 253	2·45 2
50	73	58	20	21	11	21	446	24	491	484	4	—	3	4 264	2·74 3
52	79	112	40	42	23	91	598	34	723	718	5	—	—	5 292	3·13 4
49	32	48	43	25	17	6	468	1	475	470	1	—	4	3 593	2·55 5
57	49	64	21	13	23	12	422	19	453	445	3	1	4	3 951	2·44 6
24	24	30	14	11	8	—	252	1	253	251	1	—	1	1 896	1·47 7
31	56	58	23	15	19	42	304	—	346	339	3	—	4	2 819	3·67 8
8	11	6	4	5	3	1	68	—	69	68	—	1	—	515	1·68 9
437	448	600	221	189	187	231	3 676	107	4 014	3 950	36	4	24	31 186	2·55
95	107	292	125	104	74	695	694	21	1 410	1 365	35	—	10	10 336	4·40 1
125	120	158	74	102	79	664	648	24	1 336	1 303	21	1	11	10 420	6·43 2
26	29	167	173	13	19	270	281	56	607	602	5	—	—	4 094	4·0 3
105	109	432	68	76	48	484	752	33	1 269	1 250	15	1	3	8 969	4·16 4
104	88	170	55	61	45	121	838	21	980	978	1	—	1	6 755	3·0 5
89	155	190	41	71	36	263	733	20	1 016	1 004	7	1	4	6 025	3·06 6
289	252	210	98	89	66	982	828	46	1 856	1 832	18	1	5	14 515	5·55 7
291	198	297	84	96	44	386	1 262	38	1 686	1 647	36	—	3	13 854	6·54 8
57	35	51	43	59	41	56	642	9	707	684	13	3	7	5 969	3·98 9
81	54	73	54	38	35	326	767	6	1 099	1 072	18	4	5	9 631	4·39 10
68	51	89	55	36	28	276	651	44	971	948	19	1	3	8 841	4·51 11
38	38	55	24	28	27	305	218	—	523	506	7	1	9	5 364	3·39 12
2	5	8	2	1	—	31	11	—	42	42	—	—	—	553	2·64 13
39	47	55	23	11	18	4	398	9	411	402	5	1	3	4 352	3·88 14
37	47	55	30	19	25	3	424	1	428	419	4	—	5	3 111	2·23 15

6 = 3 + 7 t. o. m. 18 = kol. 19 t. o. m. 21 = kol. 23 t. o. m. 26. — ² Kristianstad. — ³ Ystad. — ⁴ Karls-

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
				Under året								
				Ålder			Månad					
	Truppförband och förläggningssort	Sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar	Kvarlägg. från 1933	Under 20 år	20—25 år	Över 25 år	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni
17	Svea trängkår (Örebro)	133 930	4	79	630	9	65	51	34	43	64	63
18	Intendenturkompaniet i Stockholm . .	47 954	2	1	331	3	15	27	35	40	37	34
19	Krigsskolan (Stockholm)	53 111	3	6	322	1	39	80	49	9	27	23
20	Arméns underofficersskola (Uppsala) .	99 003	6	—	240	51	39	25	56	35	19	6
21	Infanteriskjutskolan (Rosersberg) . .	51 916	—	1	123	—	1	1	—	24	20	21
	Summa	2 993 192	60	1 571	14 209	313	1 152	953	1 113	1 402	1 566	1 671
	Norra arméfördelningen.											
1	Dalregementet (Falun) ²	210 763	4	29	730	14	41	27	25	75	54	114
2	Hälsinge regemente (Gävle)	162 381	2	77	651	16	157	20	51	55	34	57
3	Jämtlands fältjägarreg. (Östersund) .	213 430	2	200	1 303	31	134	288	166	51	38	117
4	Västernorrlands regemente (Sollefteå)	154 411	1	93	929	26	69	63	63	61	45	153
6	Norrlands dragonregemente ³ (Umeå) .	131 848	2	103	373	13	28	47	39	38	99	50
6	Norrlands art.-reg. (Östersund) . . .	162 603	8	84	697	5	29	115	66	49	135	70
7	Norrlands trängkår (Sollefteå)	94 645	2	57	609	14	46	68	110	52	44	68
	Summa	1 180 081	21	643	5 292	119	504	628	522	381	449	629
	Övre Norrlands trupper.											
1	Västerbottens regemente (Umeå) . . .	154 603	4	64	580	19	31	8	27	27	25	85
2	Norrlands dragonreg:s detachement . .	31 433	1	25	99	—	13	24	8	6	18	12
3	Norrbottens artillerikår	65 397	1	36	257	12	15	27	18	19	67	28
4	Intendenturkompaniet	24 423	—	—	177	2	14	18	31	13	8	5
5	Norrbottens regemente	309 726	9	78	1 546	4	362	252	113	44	62	119
6	Bodens artilleriregemente ³ } Fästnings-	153 378	—	108	728	3	70	173	47	54	97	39
7	Bodens ingenjörkår	110 008	2	106	511	5	34	46	74	34	149	40
	Summa	848 968	17	417	3 898	45	539	548	318	197	426	328
	Gotlands trupper.											
1	Gotlands infanterikår (Visby)	144 568	4	41	591	10	90	43	32	34	23	73
2	Gotlands artillerikår (Visby)	70 091	—	63	147	6	12	17	16	13	23	20
	Summa	214 659	4	104	738	16	102	60	48	47	46	93
	Sammandrag.											
1	Södra arméfördelningen	1 262 039	19	414	3 917	98	262	231	239	329	489	520
2	Västra ,	1 221 277	17	456	3 459	82	374	213	227	320	347	434
3	Östra ,	2 993 192	60	1 571	14 209	313	1 152	953	1 113	1 402	1 566	1 671
4	Norra arméfördelningen	1 130 081	21	643	5 292	119	504	628	522	381	449	629
5	Övre Norrlands trupper	848 968	17	417	3 898	45	539	548	318	197	426	328
6	Gotlands trupper	214 659	4	104	738	16	102	60	48	47	46	93
	Summa	7 670 216	138	3 605	31 513	673	2 933	2 633	2 467	2 676	3 323	3 675

Anm. Antalet tjänstgöringsdagar (kol. 2) för de olika truppförbanden avviker från det Tab. 1 anförda,

¹ Se not 1 å föreg. uppslag. — ² Härj även kommissarieskolan samt förläggningen av samvetsömma. tärsjukhus eller garnissonssjukhus.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
i n s j u k n a d e						Samtliga vårdade ¹				Avförda				Kvarige, till 1935	Sjukdagarnas antal	Sjukdagar i % av tjänstgöringsdagar
n a d						vid truppen	å militär-sjukhus	å civilt sjukhus	Summa	Dagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Dagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Dagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda			
Juli	Augusti	September	Oktober	November	December											
56	96	105	64	45	32	351	351	20	722	713	4	—	5	5 920	4 42	
26	37	25	19	27	13	183	150	4	337	326	11	—	—	2 538	5 29	
7	7	1	20	37	30	164	166	2	332	326	1	—	5	3 323	6 26	
9	3	3	25	35	36	42	247	8	297	289	1	1	6	2 126	2 15	
31	18	4	2	—	2	8	114	2	124	119	5	—	—	1 396	2 69	
1 575	1 496	2 440	1 079	948	698	5 614	10 175	364	16 153	15 827	226	15	85	128 093	4 28	
129	92	86	50	35	45	151	606	20	777	766	5	4	2	6 210	2 95	
40	86	125	37	61	21	161	572	13	746	743	3	—	—	5 237	3 23	
125	117	189	109	142	56	596	923	17	1 536	1 519	12	1	4	9 276	4 35	
81	85	258	75	52	43	454	570	25	1 049	1 032	10	2	5	6 576	4 26	
31	36	47	21	20	33	33	437	21	491	478	5	1	7	5 312	4 03	
75	55	88	33	38	33	123	659	12	794	782	11	1	—	6 787	4 17	
38	50	100	44	31	29	292	373	17	682	668	9	—	5	5 927	6 26	
519	521	893	369	379	260	1 810	4 140	125	6 075	5 988	55	9	23	45 325	4 01	
64	108	161	49	56	22	320	302	45	667	654	6	3	4	4 783	3 09	
4	6	12	2	10	9	118	7	—	125	123	1	—	1	1 077	3 43	
26	27	28	19	14	17	291	15	—	306	300	6	—	—	2 420	3 70	
9	12	6	18	24	21	157	22	—	179	175	1	1	2	1 574	6 44	
60	75	157	108	166	110	1 446	191	—	1 637	1 606	12	11	8	12 958	4 18	
47	38	77	52	70	75	581	258	—	839	820	11	2	6	5 500	3 59	
48	46	70	42	22	17	601	20	3	624	614	3	1	6	4 206	3 82	
258	312	511	290	362	271	3 514	815	48	4 377	4 292	40	18	27	32 518	3 83	
58	53	90	50	65	31	69	564	13	646	636	7	1	2	4 942	3 42	
28	14	29	23	12	9	48	162	6	216	211	5	—	—	1 395	1 99	
86	67	119	73	77	40	117	726	19	862	847	12	1	2	6 337	2 95	
442	493	796	273	190	165	409	3 919	120	4 448	4 373	51	10	14	35 685	2 83	
437	448	600	221	189	187	231	3 676	107	4 014	3 950	36	4	24	31 186	2 55	
1 575	1 496	2 440	1 079	948	698	5 614	10 175	363	16 153	15 827	226	15	85	128 093	4 28	
519	521	893	369	379	260	1 810	4 140	125	6 075	5 988	55	9	23	45 325	4 01	
258	312	511	290	362	271	3 514	815	48	4 377	4 292	40	18	27	32 518	3 83	
86	67	119	73	77	40	117	726	19	862	847	12	1	2	6 337	2 95	
3 317	3 337	5 359	2 305	2 145	1 621	11 695	23 451	782	35 929	35 277	420	57	175	279 144	3 64	

då ju olika perioder avses. — Rörande döda se Tab. 11.

— ³ Utom en skvadron som är förlagd i Boden. — ⁴ Därav ett antal vårdade såväl vid trupp som å mili-

Truppförband	I. Bilningsfel och sjukdomar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
		II. Akuta infektions-																					
		Akut bartförämning. <i>Poliomyelitis anterior acuta</i>	Influensa. <i>Influenza epidemica</i>	Kikhosta. <i>Parvitis epidemica</i>	Plasmat. <i>Parvitis epidemica</i>	Difteri. <i>Strypstoma. Diphtheria. Group</i>	Halshus. <i>Angina tonsillaris</i>	Akut ledgångsreumatism. <i>Rheumat. articularis acutus</i>	Bioförgiftning. <i>Varicella. Septicæmia. Pyæmia.</i>	Septisk myriader- och lymf-körvid inflammation	Koa. <i>Erysipelas</i>	Stekkramp. <i>Tetanus</i>	Ridsor. <i>Dysenteria</i>	Inhemsk kolera. <i>Cholera nostras</i>	Asiatisk kolera. <i>Cholera asiatica</i>	Tarmtyfus. <i>Paratyfus</i>	Febri typhoides <i>Paratyphus.</i>	Fläcktyfus. <i>Typnus exanthem.</i>	Rash. <i>Rubeola</i>	Mässling. <i>Morbili</i>	Scharlaksfeber. <i>Scarlatina</i>	Vattenkoppor. <i>Varicella</i>	Smittkoppor. <i>Varicella</i>
Södra arméfördelningen	—	—	1	10	7	480	—	—	—	1	2	38	—	8	578	—	218	—	16	—	—	—	—
1 Norra skånska infanterireg.	—	—	—	7	—	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—
2 Södra „	—	—	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
3 Kronobergs regemente . .	—	—	—	—	—	102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
4 „ „ det. i Karlskrona	—	—	—	—	1	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
5 Hallands regemente . . .	—	—	—	1	4	63	—	—	—	1	—	—	—	—	—	9	1	40	—	23	—	—	—
6 Skånska kavallerireg. . .	—	—	—	—	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	4	78	—	7	—	—	—
7 Vendes artilleriregemente .	—	—	—	1	1	71	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4	—	56	—	95	—	—	—
8 Göta kustenjörkomp. . .	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—
9 Skånska trängkåren . . .	—	—	—	—	2	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	87	—	—	—	—	—
Västra arméfördelningen	—	—	14	3	63	273	—	—	—	—	2	19	2	8	688	—	1310	—	66	6	—	—	—
1 Skaraborgs regemente . .	—	—	—	2	14	88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4	97	1	58	—	—
2 Älvsborgs „ . . .	—	—	—	3	1	9	24	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	115	—	21	—	—
3 Bohusläns „ . . .	—	—	—	4	—	15	40	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	63	—	11	—	—
4 Värmlands „ . . .	—	—	—	4	—	24	21	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	62	—	92	—	—
5 Livregementets husarer . .	—	—	—	2	—	1	51	—	—	—	1	—	—	—	—	4	—	—	113	—	49	—	—
6 Göta artilleriregemente . .	—	—	—	—	—	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	163	—	16	—	—
7 Karlsborgs art.-reg. . . .	—	—	—	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	41	—	19	—	—
8 Göta trängkår	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	2	25	—	42	—	—
9 Intend.-komp. å Karlsborg	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	9	—	2	—	—
Östra arméfördelningen	9	—	6	4	160	807	—	66	—	1	—	5	101	2	31	1825	—	6674	—	69	18	—	—
1 Svea livgarde	—	—	—	1	3	61	—	—	—	1	—	—	13	—	3	172	—	18	—	—	—	—	—
2 Göta „	—	—	—	—	8	80	—	—	—	—	—	—	9	—	2	206	—	71	—	—	—	—	—
3 Göta „ fästningsbat.	2	—	—	—	—	2	—	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	—	—	—	—	—
4 Livregementets grenadjärer	—	—	—	2	3	48	—	—	—	—	—	—	25	—	4	192	—	37	—	—	2	12	—
5 Upplands regemente . . .	—	—	—	—	33	29	—	—	—	—	1	—	1	1	4	74	—	80	—	—	—	—	—
6 Södermanlands regemente .	—	—	—	4	—	2	82	—	—	—	2	—	12	—	6	108	—	21	—	—	—	—	—
7 Livgrenadjärregementet . .	—	—	—	—	12	48	—	—	—	—	1	—	13	—	3	101	—	11	—	—	—	—	—
8 Jönköpings—Kalmar reg. .	—	—	—	1	14	55	—	—	—	—	—	—	3	—	—	194	6	158	—	51	—	—	—
9 Livregementet till häst . .	1	—	—	—	5	68	—	—	—	—	—	—	5	—	—	83	—	116	—	—	—	—	—
10 Svea artilleriregemente . .	—	—	—	1	11	133	—	—	—	—	—	—	9	—	3	116	—	7	—	—	—	—	—
11 Smålands arméartillerireg. .	—	—	—	—	31	20	—	—	—	—	—	—	3	—	—	87	—	15	—	—	—	—	—
12 Artilleriets skjutskola . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	63	—	—	—	—	—	—	1	—	3	21	—	40	—	—	—	—	—
14 Kustenjörkomp. Vaxholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
15 Göta ingenjörkår	—	—	—	—	10	58	—	—	—	—	—	—	1	1	1	50	—	30	—	—	—	—	—

23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46			
s j u k d o m a r									III. Zooparasit- tära sjukdomar				IV. Kroniska infek- tionssjukdomar				V. Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar									
Andra akuta infektions- sjukdomar									Trikinisjukdom. <i>Trichinosis</i>				Andra zooparasitiska sjuk- domar				Andra kroniska infektions- sjukdomar				Andra ämnesomsättnings- sjukdomar					
Feber av obesund art. <i>Febris typhoidea</i>									Masksjukdom. <i>Helminthiasis</i>				Tuberkulos i andra organ. <i>Tuberculosis organorum aliorum</i>				Recidiverande agnitis. <i>Sy- philis recidivans</i>				Basedow's sjukdom <i>Morbus Basedowi</i>					
Vaccinationsbesvär									Skabb. <i>Scabies</i>				Lungtuberkulos. <i>Tuberculosis pulmonum</i>				Nyförmärad agnitis. <i>Syphilis recidivans</i>				Sockerersjuka. <i>Diabetes mellitus</i>					
Enkelt veneriskt sår. <i>Ulcus mallei</i> . <i>Chancra</i>									Andra kroniska infektions- sjukdomar				Andra kroniska infektions- sjukdomar				Blodfäcksjuka. <i>Morbus ma- culatus</i> <i>Hutchinsoni</i> . <i>Purpura</i> <i>Bleekeri</i> . <i>Bloodbird</i> . <i>Chlorosis</i> <i>Anemia</i>				Gikt. <i>Arthritis vera</i> <i>sic urica</i>					
Dräppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar)									Andra kroniska infektions- sjukdomar				Andra kroniska infektions- sjukdomar				Blodfäcksjuka. <i>Morbus ma- culatus</i> <i>Hutchinsoni</i> . <i>Purpura</i> <i>Bleekeri</i> . <i>Bloodbird</i> . <i>Chlorosis</i> <i>Anemia</i>				Blodarejsjuka. <i>Haemophilia</i>					
Denguefeber <i>F. denguis</i>									Andra kroniska infektions- sjukdomar				Andra kroniska infektions- sjukdomar				Blodfäcksjuka. <i>Morbus ma- culatus</i> <i>Hutchinsoni</i> . <i>Purpura</i> <i>Bleekeri</i> . <i>Bloodbird</i> . <i>Chlorosis</i> <i>Anemia</i>				Skörbjugg. <i>Scorbutus</i>					
Utdiarréer <i>Febris typhoidea</i>									Andra kroniska infektions- sjukdomar				Andra kroniska infektions- sjukdomar				Blodfäcksjuka. <i>Morbus ma- culatus</i> <i>Hutchinsoni</i> . <i>Purpura</i> <i>Bleekeri</i> . <i>Bloodbird</i> . <i>Chlorosis</i> <i>Anemia</i>				Blodfäcksjuka. <i>Morbus ma- culatus</i> <i>Hutchinsoni</i> . <i>Purpura</i> <i>Bleekeri</i> . <i>Bloodbird</i> . <i>Chlorosis</i> <i>Anemia</i>					
Epidem. hjärnhinneinflamm. <i>Meningitis cerebrospin. epid.</i>									Andra kroniska infektions- sjukdomar				Andra kroniska infektions- sjukdomar				Blodfäcksjuka. <i>Morbus ma- culatus</i> <i>Hutchinsoni</i> . <i>Purpura</i> <i>Bleekeri</i> . <i>Bloodbird</i> . <i>Chlorosis</i> <i>Anemia</i>				Blodfäcksjuka. <i>Morbus ma- culatus</i> <i>Hutchinsoni</i> . <i>Purpura</i> <i>Bleekeri</i> . <i>Bloodbird</i> . <i>Chlorosis</i> <i>Anemia</i>					
Sömnsluka. <i>Encephal. tetanicus</i>									Andra kroniska infektions- sjukdomar				Andra kroniska infektions- sjukdomar				Blodfäcksjuka. <i>Morbus ma- culatus</i> <i>Hutchinsoni</i> . <i>Purpura</i> <i>Bleekeri</i> . <i>Bloodbird</i> . <i>Chlorosis</i> <i>Anemia</i>				Blodfäcksjuka. <i>Morbus ma- culatus</i> <i>Hutchinsoni</i> . <i>Purpura</i> <i>Bleekeri</i> . <i>Bloodbird</i> . <i>Chlorosis</i> <i>Anemia</i>					

		47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59a	59b	59c	60	61	62	63	64
		VI. Kron. förgifta-sjukd.	VII. Sinnessjukdomar.		VIII. Nervsystemets sjukdomar									IX. Ögonsjukdomar							
Truppförband		Kronisk alkoholförgiftning. <i>Alcoholismus chron.</i>	Andra kroniska förgiftnings-sjukdomar.	Nervinfammation. <i>Neuritis. Polioencephalitis</i>	Nervsmärta. <i>Neuralgia.</i>	Perifer förlamning. <i>Paralysis.</i>	Palland. <i>Dystrophia</i>	Nervtaghet. <i>Neurasthenia</i>	Ryggradsinfammation. <i>Myelitis</i>	Hjärninfammation. <i>Meningitis cerebri.</i>	Hjärnblödning. <i>Hæmorrhagia cerebri.</i>	Andra sjukdomar i nervsystemet.	<i>Conjunctivitis catarrhalis</i>	<i>Conjunctivitis phlyctenularis</i>	<i>Conjunctivitis trachomatosa</i>	<i>Keratitis</i>	<i>Iritis</i>	<i>Panophthalmitis</i>	Betraktionsanomali.	Andra ögonsjukdomar.	
Södra arméfördelningen		—	—	2	4	9	—	2	7	—	—	—	11	18	—	—	—	1	—	—	1
Norra skånska infanterireg.		—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	10	5	—	—	—	—	—	—	—
Södra „ „		—	—	1	3	3	—	1	1	—	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	1
Kronobergs regemente . .		—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
„ regementes det. i Karlskrona		—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands regemente . . .		—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Skånska kavallerireg. . .		—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Vendes artilleriregemente .		—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Göta kustingenjörkomp. . .		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Skånska trängkåren . . .		—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Västra arméfördelningen		—	1	2	—	1	—	—	11	—	1	—	3	7	—	—	—	1	—	—	—
Skaraborgs regemente . .		—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs „ . .		—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Bohusläns „ . .		—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Värmlands „ . .		—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livregementets husarer . .		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta artilleriregemente . .		—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Karlsborgs art.-reg. . . .		—	—	1	—	1	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Göta trängkår		—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Intend.-komp. å Karlsborg		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östra arméfördelningen		—	—	4	7	76	4	5	33	1	—	—	20	120	2	—	2	—	—	—	12
Svea livgarde		—	—	—	—	12	—	3	4	—	—	—	1	18	—	—	—	—	—	—	2
Göta „		—	—	—	1	24	—	—	1	—	—	—	1	18	—	—	—	—	—	—	2
„ „ fästningsbat.		—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1
Livregementets grenadjärer		—	1	1	1	1	—	—	6	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—
Upplands regemente . . .		—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—
Södermanlands regemente .		—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Livgrenadjärregementet . .		—	—	—	13	—	1	6	—	—	—	—	1	23	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings—Kalmar reg. .		—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	—	—	—	—	—
Livregementet till häst . .		—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	5	—	—	—	—	—	—	1
Svea artilleriregemente . .		—	—	1	1	—	—	3	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	1
Smålands arméartillerireg.		—	—	1	7	1	—	8	—	—	—	—	2	7	—	—	—	—	—	—	1
Artilleriets skjutskola . .		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea ingenjörkår		—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Kustingenjörkomp. Vaxholm		—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta ingenjörkår		—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—

65	66 a	66 b	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88
X. Öronsjukdomar			XI. Cirkulationsorganens sjukdomar											XII. Andningsorganens sjukdomar										
Andra sjukdomar i andningsorganen.			Andra sjukdomar i andningsorganen.											Andra sjukdomar i andningsorganen.										
Lungsciekatinfektion.			Lungsciekatinfektion.											Lungsciekatinfektion.										
Pneumitis			Pneumitis											Pneumitis										
Krupps lunginflammation.			Krupps lunginflammation.											Krupps lunginflammation.										
Pneumonia cruposa <i>see lob.</i>			Pneumonia cruposa <i>see lob.</i>											Pneumonia cruposa <i>see lob.</i>										
Ket. lunginflamm. broncho-pneumonia. <i>Pneum. lobul.</i>			Ket. lunginflamm. broncho-pneumonia. <i>Pneum. lobul.</i>											Ket. lunginflamm. broncho-pneumonia. <i>Pneum. lobul.</i>										
Lungblödning			Lungblödning											Lungblödning										
Hemorrhagisk pneumoni			Hemorrhagisk pneumoni											Hemorrhagisk pneumoni										
Lungemysen. <i>Kryptomyxa pulmonum</i>			Lungemysen. <i>Kryptomyxa pulmonum</i>											Lungemysen. <i>Kryptomyxa pulmonum</i>										
Astma. <i>Asthma bronchiale.</i>			Astma. <i>Asthma bronchiale.</i>											Astma. <i>Asthma bronchiale.</i>										
Akut o. kron. luftröskattarr. <i>Bronchitis ac. et chr.</i>			Akut o. kron. luftröskattarr. <i>Bronchitis ac. et chr.</i>											Akut o. kron. luftröskattarr. <i>Bronchitis ac. et chr.</i>										
Odem i struphuvudet.			Odem i struphuvudet.											Odem i struphuvudet.										
Odem i larynx, glottis			Odem i larynx, glottis											Odem i larynx, glottis										
Strupkatarr. <i>Laryngitis.</i>			Strupkatarr. <i>Laryngitis.</i>											Strupkatarr. <i>Laryngitis.</i>										
Sjukdomar i näsan och dess bilätor.			Sjukdomar i näsan och dess bilätor.											Sjukdomar i näsan och dess bilätor.										
Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.			Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.											Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										
Blodpropp. <i>Pyromyositis.</i>			Blodpropp. <i>Pyromyositis.</i>											Blodpropp. <i>Pyromyositis.</i>										
Blodkärlinflammation. <i>Phlebitis. Periphlebitis.</i>			Blodkärlinflammation. <i>Phlebitis. Periphlebitis.</i>											Blodkärlinflammation. <i>Phlebitis. Periphlebitis.</i>										
Blodkärlbräck. <i>Varic.</i>			Blodkärlbräck. <i>Varic.</i>											Blodkärlbräck. <i>Varic.</i>										
Ak. svaghetstillst. hos hjärtat. <i>Innu/gentia cordis ac.</i>			Ak. svaghetstillst. hos hjärtat. <i>Innu/gentia cordis ac.</i>											Ak. svaghetstillst. hos hjärtat. <i>Innu/gentia cordis ac.</i>										
Nervös hjärtsjukdom. <i>Neurosis cordis</i>			Nervös hjärtsjukdom. <i>Neurosis cordis</i>											Nervös hjärtsjukdom. <i>Neurosis cordis</i>										
Hjärtförstoring. <i>Hypertrophica cordis</i>			Hjärtförstoring. <i>Hypertrophica cordis</i>											Hjärtförstoring. <i>Hypertrophica cordis</i>										
Organiskt hjärtfel. <i>Valvula organica cordis</i>			Organiskt hjärtfel. <i>Valvula organica cordis</i>											Organiskt hjärtfel. <i>Valvula organica cordis</i>										
Inflammation i hjärtat. <i>Myocarditis. Endocarditis.</i>			Inflammation i hjärtat. <i>Myocarditis. Endocarditis.</i>											Inflammation i hjärtat. <i>Myocarditis. Endocarditis.</i>										
Inflammation i hjärtstucken. <i>Pericarditis</i>			Inflammation i hjärtstucken. <i>Pericarditis</i>											Inflammation i hjärtstucken. <i>Pericarditis</i>										
Andra öronsjukdomar.			Andra öronsjukdomar.											Andra öronsjukdomar.										
Varig inf. i mellanörat, kompl. <i>Otititis etc.</i>			Varig inf. i mellanörat, kompl. <i>Otititis etc.</i>											Varig inf. i mellanörat, kompl. <i>Otititis etc.</i>										
Varig inf. i mellanörat. Bild i hörselgång. <i>Otit. med. purul.</i>			Varig inf. i mellanörat. Bild i hörselgång. <i>Otit. med. purul.</i>											Varig inf. i mellanörat. Bild i hörselgång. <i>Otit. med. purul.</i>										
Infamm. bild i hörselg. <i>Otit. ext. dif. Furunc. med. aud.</i>			Infamm. bild i hörselg. <i>Otit. ext. dif. Furunc. med. aud.</i>											Infamm. bild i hörselg. <i>Otit. ext. dif. Furunc. med. aud.</i>										
27	42	1	—	1	—	2	—	3	2	8	—	2	2	20	71	—	207	3	—	1	16	6	7	1
—	11	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	1	—	40	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	52	—	9	—	—	—	—	—	—	2
—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	39	—	—	—	—	—	—	3
—	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	—	22	—	—	—	—	—	—	4
—	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3	—	49	—	—	—	—	—	—	5
—	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	15	—	—	—	—	—	—	6
—	4	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	7
—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	9
12	36	7	—	—	—	—	—	3	1	5	—	—	2	15	49	—	464	—	—	—	—	—	—	—
—	11	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	9	—	119	—	—	—	—	—	—	1
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	64	—	—	—	—	—	—	2
—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	24	—	29	—	—	—	—	—	—	3
—	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	96	—	—	—	—	—	—	4
—	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	26	—	—	—	—	—	—	5
—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	24	—	—	—	—	—	—	6
—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	51	—	—	—	—	—	—	7
—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	8	—	39	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	16	—	—	—	—	—	—	9
89	135	12	4	1	13	15	—	21	5	52	3	3	11	187	120	—	1128	6	—	1	54	15	28	9
—	9	2	—	—	—	—	—	4	—	8	—	—	—	20	4	—	103	—	—	—	—	—	—	1
—	8	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	17	8	—	107	—	—	—	—	—	—	2
—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	6	1	—	22	—	—	—	—	—	—	3
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	10	—	68	—	—	—	—	—	—	4
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	27	8	—	62	—	—	—	—	—	—	5
—	4	12	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	9	20	—	42	—	—	—	—	—	—	6
—	8	19	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	19	2	—	48	—	—	—	—	—	—	7
—	9	13	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	29	—	239	—	—	—	—	—	—	8
—	2	7	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	5	8	—	83	—	—	—	—	—	—	9
—	8	6	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	11	5	—	26	—	—	—	—	—	—	10
17	14	—	—	—	—	—	—	9	1	3	—	—	—	10	3	—	103	—	—	—	—	—	—	11
—	5	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	6	—	18	—	—	—	—	—	—	12
—	1	9	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68	—	—	—	—	—	—	14

Truppförband	89	90	91 a	91 b	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106
	XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar																		
	Andra sjukdomar i matsmältningssystemet.	Gallen. Cholera.	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .	Gallen. <i>Cholera</i> .
Södra arméfördelningen	1	316	103	1	—	5	—	67	125	82	1	16	2	—	1	2	3	2	3
1 Norra skånska infanterireg.	—	—	39	—	—	—	—	5	29	8	—	3	—	—	—	—	—	1	1
2 Södra „	—	—	11	—	—	—	—	1	3	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—
3 Kronobergs regemente . .	—	216	20	—	—	1	—	25	19	3	—	1	—	—	—	—	1	1	—
4 „ regementes det.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 i Karlskrona	—	35	—	1	—	1	—	2	13	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—
6 Hallands regemente . . .	1	57	11	—	—	2	—	12	8	6	1	4	—	—	1	1	—	—	1
7 Skånska kavallerireg. . .	—	2	13	—	—	—	—	10	9	3	—	4	—	—	—	—	—	—	—
8 Vendes artilleriregemente .	—	—	3	—	—	1	—	—	36	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—
9 Göta kustenjörkomp. . .	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
10 Skånska trängkåren . . .	—	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Västra arméfördelningen	1	95	31	—	—	10	—	59	40	52	1	9	—	—	—	1	7	—	11
1 Skaraborgs regemente . .	—	17	5	—	—	2	—	3	6	8	—	1	—	—	—	1	—	—	1
2 Älvsborgs „	—	—	3	—	—	1	—	6	4	3	—	2	—	—	—	—	1	—	—
3 Bohusläns „	—	1	2	—	—	—	—	2	7	3	—	1	—	—	—	—	1	—	4
4 Värmlands „	—	—	—	—	—	1	—	15	—	17	—	2	—	—	—	—	2	—	1
5 Livregementets husarer . .	—	30	7	—	—	3	—	16	5	3	—	1	—	—	—	—	1	—	—
6 Göta artilleriregemente . .	—	2	2	—	—	—	—	12	—	7	—	—	—	—	—	—	1	—	4
7 Karlsborgs art.-reg. . . .	—	—	10	—	—	—	—	1	5	7	—	—	—	—	—	—	—	—	1
8 Göta trängkår	1	44	1	—	—	1	—	4	9	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—
9 Intend.-komp. & Karlsborg	—	1	1	—	—	2	—	—	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Östra arméfördelningen	23	1980	167	14	8	22	—	134	262	131	1	34	10	2	4	2	4	1	18
1 Svea livgarde	—	100	23	3	—	2	—	11	52	15	—	1	—	—	—	—	1	—	—
2 Göta „	1	124	12	1	—	3	—	1	11	6	—	—	1	—	—	1	2	1	—
3 „ fästningsbat.	—	59	1	—	1	—	—	2	27	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—
4 Livregementets grenadjärer	—	74	17	1	5	—	—	15	13	4	—	7	1	—	—	—	—	—	—
5 Upplands regemente . . .	1	264	11	—	1	—	—	8	19	3	—	2	—	1	—	—	—	—	5
6 Södermanlands regemente .	1	108	26	2	1	—	—	30	24	11	—	2	2	—	—	—	—	1	1
7 Livgrenadjärregementet .	1	450	20	1	—	3	—	19	43	13	—	12	1	—	1	—	—	—	—
8 Jönköpings—Kalmar reg. .	1	—	3	1	—	1	—	6	13	14	1	—	—	—	—	—	—	—	1
9 Livregementet till häst . .	—	13	3	—	—	5	—	—	14	15	—	—	—	—	—	—	—	—	1
10 Svea artilleriregemente . .	—	254	6	4	—	2	—	1	15	14	—	3	1	—	—	—	—	—	5
11 Smålands arméartillerireg.	13	76	5	1	—	2	—	4	3	15	—	2	2	1	—	—	2	—	1
12 Artilleriets skjutskola . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Svea ingenjörkår	1	99	6	—	—	1	—	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14 Kustenjörkomp. Vaxholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Göta ingenjörkår	—	—	7	—	—	—	—	1	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	1

[illegible]

Truppförband	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149
	XVI. Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven														XVII. Svulster. Tumores
	<i>Erythema multiforme et nodosum</i>	<i>Urticaria</i>	<i>Herpes zoster</i>	<i>Psoriasis</i>	<i>Eczema</i>	<i>Impetigo. Ecthyma</i>	<i>Favus</i>	<i>Herpes tonsurans. Syccosis</i>	<i>Nagelsvamp. Unguis incarnatus. Paronychia</i>	<i>Bindvävsinflammation. Bindn. Phlegmon. Abscessus</i>	<i>Böld. Furuncul. Carbunculus</i>	<i>Röskär. Ulcus</i>	<i>Brand. Gangrena</i>	<i>Andra sjukdomar i huden eller bindväven</i>	
Södra arméfördelningen . . .	3	11	10	4	49	16	1	4	8	25	189	—	—	6	2
1 Norra skånska infanterireg.	3	1	1	—	9	—	—	—	—	—	45	—	—	—	—
2 Södra „ „	—	2	2	1	8	—	—	—	1	—	24	—	—	3	—
3 Kronobergs regemente	—	—	5	—	—	16	1	—	—	—	29	—	—	—	—
4 „ regementets detach. i Karlskrona	—	3	1	—	—	—	—	—	2	1	12	—	—	1	—
5 Hallands regemente	—	1	—	1	5	—	—	4	1	2	10	—	—	—	—
6 Skånska kavallerireg.	—	—	—	—	14	—	—	—	—	14	24	—	—	—	1
7 Vendes artilleriregemente	—	3	1	2	7	—	—	—	4	7	36	—	—	—	—
8 Göta kustingenjörkomp.	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—
9 Skånska trängkåren	—	1	—	—	4	—	—	—	—	1	3	—	—	2	1
Västra arméfördelningen . . .	2	6	4	4	85	5	—	—	5	23	106	—	—	6	1
1 Skaraborgs regemente	—	1	—	—	3	2	—	—	2	1	7	—	—	1	—
2 Älvsborgs „	—	2	—	3	5	1	—	—	—	—	24	—	—	—	—
3 Bohusläns „	1	—	—	1	6	1	—	—	1	—	11	—	—	1	—
4 Värmlands „	—	—	1	—	3	—	—	—	1	1	19	—	—	—	—
5 Livregementets husarer	—	1	2	—	15	—	—	—	—	13	11	—	—	—	—
6 Göta artilleriregemente	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	19	—	—	2	—
7 Karlsborgs art.-reg.	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	3	—	—	1	1
8 Göta trängkår	—	—	1	—	3	—	—	—	—	5	10	—	—	1	—
9 Intend.-komp. å Karlsborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—
Östra arméfördelningen . . .	4	20	15	9	146	95	—	3	55	208	624	22	—	35	9
1 Svea livgarde	—	—	—	3	16	6	—	—	2	25	45	—	—	2	1
2 Göta „	1	—	2	1	17	6	—	1	4	29	50	—	—	—	—
3 „ fästningsbat.	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	14	—	—	1	1
4 Livregementets grenadjärer	—	1	—	—	15	—	—	—	8	12	57	1	—	6	—
5 Upplands regemente	—	2	—	—	10	10	—	—	2	6	27	—	—	1	—
6 Södermanlands regemente	—	2	1	—	4	—	—	—	5	12	29	—	—	—	—
7 Livgrenadjärregementet	2	2	5	—	21	6	—	—	3	41	56	—	—	1	—
8 Jönköpings—Kalmar reg.	—	3	1	3	12	8	—	—	11	23	83	1	—	4	1
9 Livregementet till häst	—	2	2	—	1	18	—	—	—	—	8	14	—	—	—
10 Svea artilleriregemente	—	1	—	1	15	6	—	1	3	1	28	—	—	6	1
11 Smålands arméartillerireg.	—	2	2	—	11	6	—	—	3	23	62	—	—	2	—
12 Artilleriets skjutskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Svea ingenjörkår	1	2	—	—	3	4	—	—	1	6	28	—	—	—	1
14 Kustingenjörkomp. Vaxholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—
15 Göta ingenjörkår	—	2	—	1	2	15	—	—	5	8	9	—	—	—	2

150	151	152	153	154	155	156a	156b	156c	157	158	159a	159bc	160	161	162	163	164	165	166	167	
XVIII. Genom våld eller olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftn.																			Sjukdom av obesläkt art	Observationspatienter	Summa
Muskelskärning. Sengbristning. Sengbristning.	Ledtrickning	Luxation	Benbrott	Stöt och krossning. Krossår	Slår av skarpt eller spetsigt vapen	Skottsår		Skotsår. Skavsår efter skidbindning e. d.	Ridsår	Skada, orsakad av förbränning eller explosion	Solstrågn. Värmeslag	Kylskada	Akut förgiftning	Andra skador	Självmord. Självmordsförsök						
							Inträngande	kompleterat	enkelt	1. graden	2. och 3. graden										
32	219	4	27	288	52	4	—	—	—	51	2	6	1	—	4	1	—	—	212	4 429	
6	22	—	3	55	12	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	50	817	
2	22	1	3	12	1	1	—	—	—	6	—	—	—	—	4	—	—	—	35	390	
7	72	—	4	74	8	—	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	39	936	
—	19	—	3	7	7	—	—	—	—	8	1	—	1	—	—	—	—	—	26	879	
1	25	—	3	28	3	2	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	15	518	
13	25	1	6	49	13	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	18	424	
2	18	—	4	44	8	—	—	—	—	2	1	4	—	—	—	—	—	—	21	643	
—	3	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	49	
1	13	2	1	15	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	273	
54	291	—	47	197	31	6	1	—	—	74	5	—	—	1	—	17	—	—	242	3 997	
17	45	—	1	5	3	1	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	63	682	
7	42	—	6	25	3	2	—	—	—	17	—	—	—	—	—	2	—	—	34	515	
4	60	—	5	31	6	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	2	—	—	32	490	
10	55	—	12	32	3	3	—	—	—	18	—	—	—	1	—	11	—	—	51	722	
2	13	—	12	28	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	14	473	
3	22	—	5	35	13	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	1	—	—	21	448	
7	20	—	4	15	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2	252	
3	21	—	2	21	2	—	1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	24	346	
1	13	—	—	5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	69	
338	819	37	149	1 232	260	17	—	—	—	524	16	18	7	8	—	4	30	—	16	874	
40	73	7	12	80	22	5	—	—	—	76	—	—	5	—	—	4	—	2	88	1 401	
47	57	1	6	67	20	—	—	—	—	77	—	—	1	—	—	1	—	8	46	1 330	
3	26	4	1	25	11	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	1	—	—	156	607	
10	69	3	6	93	10	1	—	—	—	111	—	2	—	3	—	7	—	—	83	1 268	
17	45	—	6	44	8	2	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	40	980	
52	78	2	6	87	17	3	—	—	—	15	—	2	—	—	—	—	—	—	34	1 016	
55	125	—	17	264	23	—	—	—	—	64	1	3	—	1	—	1	—	—	53	1 851	
27	69	6	19	111	50	2	—	—	—	77	—	1	1	—	—	4	—	5	151	1 683	
—	5	—	6	56	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	24	702	
6	23	2	28	79	24	—	—	—	—	7	2	2	—	—	—	3	—	—	44	1 094	
19	58	1	16	77	23	—	—	—	—	9	—	6	—	—	—	1	—	—	38	970	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	38	5	5	42	12	—	—	—	—	9	—	—	—	1	—	—	—	—	3	521	
1	1	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
6	15	—	4	22	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	22	41	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
		II. Akuta infektions-																					
Truppförband	I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar	Akut barninfektion, <i>Poliomyelitis anterior acuta</i>	<i>Infantila, Infantila epidemica</i>	<i>Kikhosta, Pertussis</i>	<i>Psittak, Parotitis epidemica</i>	<i>Difteri, Strepstulka, Diphtheria, Group</i>	<i>Halsfluss, Angina tonsillaris</i>	<i>Akut ledgångsreumatism, Rheumat, articularis acuta</i>	<i>Blodförgiftning, Varicella, Septikæmia, Pyæmia</i>	<i>Septisk livfärd och livn-körviddinfektion</i>	<i>Ros, Erysipelas</i>	<i>Stekkramp, Tetanus</i>	<i>Rödset, Difteria</i>	<i>Inhemsk kolera, Cholera nostras</i>	<i>Afrikansk kolera, Cholera asiatica</i>	<i>Tarmtyfus, Paratyfus, Febria typhoides Paratyphus, Flecktyfus, Typhus exanthem.</i>	<i>Rash, Rubella</i>	<i>Mässling, Morbilli</i>	<i>Scharlakanfeber, Scarlatina</i>	<i>Vattenkoppor, Varicella</i>	<i>Smittkoppor, Varicella</i>	<i>Varicella</i>	
16	Fälttelegrafkåren	2	—	—	—	3	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Svea trängkår	—	—	—	—	6	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Intend.-komp. i Stockholm	—	—	—	1	3	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Krigsskolan	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Arméns underofficersskola	—	—	—	—	9	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra arméfördelningen		—	—	6	6	57	163	—	1	—	—	—	—	1	48	10	5	992	—	187	—	143	—
1	Dalregementet	—	—	4	—	2	59	—	—	—	—	—	—	—	24	3	—	175	—	87	—	—	—
2	Hälsinge regemente	—	—	—	—	13	12	—	—	—	—	—	—	—	7	1	—	91	—	9	—	107	—
3	Jämtlands fältjägarreg. . .	—	—	—	5	9	49	—	—	—	—	—	—	—	5	—	4	376	—	16	—	—	—
4	Västernorrlands regemente	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	4	6	—	89	—	2	—	1	—
5	Norrlands dragonregemente	—	—	1	—	25	11	—	—	—	—	1	—	—	6	—	—	106	—	—	—	35	—
6	Norrlands art.-reg.	—	—	1	—	8	18	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1	74	—	72	—	—	—
7	Norrlands trängkår	—	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	—	1	—	—	—
Övre Norrlands trupper		—	—	5	21	23	50	—	—	—	—	1	—	—	27	1	3	595	1	135	—	1064	1
1	Västerbottens regemente . .	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	82	—	20	—	—	1
2	Norrlands dragonreg. det.	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	15	—	13	—	26	—
3	Norrbottnens artillerikår . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	48	—	35	—	70	—
4	Intendenturkompaniet . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	37	—	25	—	35	—
5	Norrbottnens regemente . .	—	—	—	17	9	25	—	—	—	—	1	—	—	4	—	1	272	1	15	—	488	—
6	Bodens artilleriregemente . .	—	—	3	2	4	8	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	119	—	20	—	222	—
7	Bodens ingenjörkår	—	—	1	—	7	15	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	22	—	7	—	223	—
Gotlands trupper		3	—	—	—	14	18	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	108	—	32	—	82	—
1	Gotlands infanterikår	3	—	—	—	11	12	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	46	—	32	—	78	—
2	Gotlands artillerikår	—	—	—	—	3	6	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	62	—	—	—	4	—
Sammandrag		12	—	32	44	324	1791	—	67	—	—	3	—	10	241	15	55	4786	8	1556	—	1440	25
1	Södra arméfördelningen . .	—	—	1	10	7	480	—	—	—	—	1	—	2	38	—	8	578	—	218	—	16	—
2	Västra	—	—	14	3	63	273	—	—	—	—	2	—	19	2	8	688	—	1	310	—	66	6
3	Östra	9	—	6	4	160	807	—	66	—	—	1	—	5	101	2	31	1825	6	674	—	69	18
4	Norra	—	—	6	6	57	163	—	1	—	—	1	—	1	48	10	5	992	—	187	—	143	—
5	Övre Norrlands trupper . . .	—	—	5	21	23	50	—	—	—	—	1	—	—	27	1	3	595	1	135	—	1064	1
6	Gotlands trupper	3	—	—	—	14	18	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	108	—	32	—	82	—

28	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36 a	36 b-i	37 a	37 b	38	39	40	41	42	43	44	45	46
s j u k d o m a r									III. Zooparasitiska sjukdomar				IV. Kroniska infektionssjukdomar				V. Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar								
									Andra akuta infektionssjukdomar.				Andra kroniska infektionssjukdomar.				Andra ämnesomsättnings- och blodsjukdomar.								
									Fieber av obekänd art. <i>Febricitas</i> , <i>Febris ephemerica</i> .				Residuerande syfilis. <i>Syphilis recidivans</i> .				Bilekrot. Blodbrist. <i>Chlorosis</i> , <i>Anæmia</i> .								
									Vaccinationsbesvär.				Nyförvärd syfilis. <i>Syphilis recentis</i> .				Anæmia.								
									Enkelt venereiskt af. <i>Urtus mole</i> , <i>Chancere</i> .				Tuberkulos i andra organ. <i>Tuberculosis organorum aliorum</i> .				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Lungtuberkulos. <i>Tuberculosis pulmonum</i> .				Blekesot. Blodbrist. <i>Chlorosis</i> , <i>Anæmia</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Skabb. <i>Scabies</i> .				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar).				Andra zooparasitiska sjukdomar.				Biotricksjuka. <i>Morbus maculatus verligo</i> , <i>Purpura</i> .								
									Droppel. <i>Gonorrhoe</i>																

	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59a	59b	59c	60	61	62	63	64	
Truppförband	VI. Kron. förgiftn.- sjukd.	VIII. Nervsystemets sjukdomar											IX. Ögonsjukdomar								
	Andra kroniska förgiftnings- sjukdomar. Kronisk alkoholförgiftning. <i>Alcoholismus chron.</i>	VII. Sinnessjukdomar.											IX. Ögonsjukdomar								
		Nervinfektion. <i>Polioenitis</i>	Nervsmärta. <i>Neuralgia</i>	Perifer förlämnig. <i>Paralys</i>	Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	Nervsvaghet. <i>Neurasthenia</i>	Ryggmärgsinflammation. <i>Myelitis</i>	Hjärnhinneinflammation. <i>Meningitis cerebri</i>	Hjärnbildning. <i>Hemorrhagia cerebri</i>	Andra sjukdomar i nerv- systemet.	<i>Conjunctivitis catarrhalis</i>	<i>Conjunctivitis phlyctenulosa</i>	<i>Conjunctivitis trachomatosa</i>	<i>Keratitis</i>	<i>Iritis</i>	Refraktionsanomalier	Andra ögonsjukdomar.				
16 Fälttelegrafkåren	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4	11	—	—	—	—	—	—	2	
17 Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	
18 Intend.-komp. i Stockholm	—	—	—	4	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	
19 Krigsskolan	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	
20 Arméns underofficersskola .	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
21 Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Norra arméfördelningen	—	—	5	3	10	—	4	25	—	1	—	12	57	—	—	2	1	—	—	8	
1 Dalregementet	—	—	—	5	—	1	3	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	
2 Hälsinge regemente	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	6	—	—	—	1	—	—	—	
3 Jämtlands fältjägarreg. . . .	—	—	1	2	—	1	6	—	—	—	—	1	37	—	—	—	—	—	—	—	
4 Västernorrlands regemente . .	—	—	3	1	—	—	2	—	—	1	—	2	5	—	—	1	—	—	—	2	
5 Norrlands dragonregemente . .	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	5	—	—	—	—	—	—	—	
6 Norrlands art.-reg.	—	—	1	—	—	1	11	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	
7 Norrlands trängkår	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	5	
Övre Norrlands trupper	—	—	4	8	10	—	2	2	—	—	—	3	7	1	—	—	—	—	—	1	
1 Västerbottens regemente . . .	—	—	1	8	6	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	
2 Norrlands dragonreg:s det. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
3 Norrbottens artillerikår	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	
4 Intendenturkompaniet	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
5 Norrbottens regemente	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6 Bodens artilleriregemente . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
7 Bodens ingenjörkår	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	
Gotlands trupper	—	—	1	—	3	—	1	3	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	
1 Gotlands infanterikår	—	—	1	—	3	—	1	3	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	
2 Gotlands artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Sammandrag	—	1	18	22	109	4	14	81	1	2	—	54	209	3	—	4	3	—	—	23	
1 Södra arméfördelningen	—	—	2	4	9	—	2	7	—	—	—	11	18	—	—	—	1	—	—	1	
2 Västra	—	1	2	1	—	—	11	—	—	—	—	3	7	—	—	—	—	—	—	—	
3 Östra	—	—	4	7	76	4	5	33	1	—	—	20	120	2	—	2	—	—	—	12	
4 Norra	—	—	5	3	10	—	4	25	—	1	—	12	57	—	—	2	1	—	—	8	
5 Övre Norrlands trupper	—	—	4	8	10	—	2	2	—	—	—	3	7	1	—	—	—	—	—	1	
6 Gotlands trupper	—	—	1	—	3	—	1	3	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	

65	66 a	66 b	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88
X. Öronsjukdomar				XI. Cirkulationsorganens sjukdomar										XII. Andningsorganens sjukdomar										
Andra öronsjukdomar.				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
Varig inf. i mellanörat, kompl. Mastoiditis etc.				Bioprop. Thrombosi. Embolia										Akut o. kron. luftvägsskador. Bronchitis ac. et chr.										
Varig inf. i mellanörat. Böld i hörselgång. Ört. med. purul. Indamm. böld i hörselg. Ört. etc. diff. Pyrene. med. and.				Bioprop. Thrombosi. Embolia										Akut o. kron. luftvägsskador. Bronchitis ac. et chr.										
—	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	33	—	—	—	—	—	—	—
—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	54	1	—	—	—	—	—	—
—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	4	—	27	—	—	—	—	—	—	—
—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	—	11	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	14	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
29	22	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	252	—	1017	—	—	—	—	—	—	—
2	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	106	—	—	—	—	—	—	—
6	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—	53	—	—	—	—	—	—	—
4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	237	—	55	—	—	—	—	—	—	—
5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	274	—	—	—	—	—	—	—
—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	78	—	—	—	—	—	—	—
11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	—	267	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—	184	—	—	—	—	—	—	—
18	27	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	10	1	460	5	—	—	—	—	—	—
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	63	2	—	—	—	—	—	—
—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
1	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	13	1	—	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	246	1	—	—	—	—	—	—
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	108	1	—	—	—	—	—	—
1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	6	—	20	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	18	—	49	—	—	—	—	—	—	—
—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	18	—	28	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—
175	278	23	4	2	16	25	—	36	10	85	3	6	18	265	520	13325	14	—	—	—	—	—	—	—
27	42	1	—	—	—	—	—	3	2	8	—	2	2	20	71	—	207	3	—	—	—	—	—	—
12	36	7	—	—	—	—	—	3	1	5	—	2	2	15	49	—	464	—	—	—	—	—	—	—
89	135	12	4	1	13	15	—	21	5	52	3	3	11	187	120	—	128	6	—	—	—	—	—	—
29	22	2	—	—	—	—	—	4	1	8	—	1	1	18	252	—	1017	—	—	—	—	—	—	—
18	27	1	—	—	—	—	—	4	1	9	—	—	2	21	10	1	460	5	—	—	—	—	—	—
—	16	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	4	18	—	49	—	—	—	—	—	—	—

¹ Därav i »Övre luftvägarna» 233 fall. — ² D:o 150 fall. — ³ Därav »Akut luftvägsinfektion» 195 fall. — ⁴ Därav »Luftvägsinfektion» 9.

[illegible]

	Truppförband	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149
		XIV. Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven														
		<i>Erythema multiforme et nodosum</i>	<i>Urticaria</i>	<i>Herpes zoster</i>	<i>Psoriasis</i>	<i>Eczema</i>	<i>Impetigo, Ecthyma</i>	<i>Furunculi</i>	<i>Herpes tonsurarius, Sycozis</i>	<i>Neigelrång, Unguis tinctorius, Favonchelia</i>	<i>Bindvävsinflammation, Blandad, Flegmon, Abscessus</i>	<i>Bindvävsinflammation, Carbunculus</i>	<i>Rödsår, Ulcus</i>	<i>Brand, Gangrena</i>	<i>Andra sjukdomar i huden eller bindväven.</i>	XVII. Svulst. <i>Tumör</i>
16	Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	2	—	—	1	1	1	25	6	—	2	—
17	Svea trängkår	—	1	—	—	3	3	—	—	6	11	62	—	—	5	2
18	Intend.-komp. i Stockholm	—	—	—	—	4	2	—	—	—	8	11	—	—	1	—
19	Krigsskolan	—	—	—	—	9	—	—	—	1	—	14	—	—	4	—
20	Arméns underofficersskola	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	11	—	—	—	—
21	Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	2	—	—	—	—
	Norra arméfördelningen	2	4	7	—	35	6	—	1	8	26	214	—	—	12	4
1	Dalregementet	—	—	3	—	1	—	—	—	—	4	10	—	—	—	1
2	Hälsinge regemente	—	—	—	—	1	—	—	—	1	7	16	—	—	1	1
3	Jämtlands fältjägarreg.	1	1	2	—	12	1	—	—	1	1	103	—	—	—	—
4	Västernorrlands regemente	—	—	1	—	5	—	—	—	5	—	31	—	—	4	1
5	Norrlands dragonregemente	—	2	—	—	1	1	—	1	—	2	12	—	—	1	1
6	Norrlands artilleriregemente	—	1	—	—	5	4	—	—	1	5	14	—	—	2	—
7	Norrlands trängkår	1	—	1	—	10	—	—	—	—	7	28	—	—	4	—
	Övre Norrlands trupper	1	3	2	1	18	—	—	—	14	17	131	—	—	6	3
1	Västerbottens regemente	—	—	—	1	3	—	—	—	5	3	12	—	—	2	2
2	Norrlands dragonreg. det.	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—
3	Norrbottens artillerikår	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	10	—	—	—	—
4	Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
5	Norrbottens regemente	—	2	—	—	4	—	—	—	6	—	20	—	—	2	—
6	Bodens artilleriregemente	1	—	2	—	7	—	—	—	3	2	31	—	—	—	—
7	Bodens ingenjörkår	—	1	—	—	1	—	—	—	—	9	49	—	—	—	1
	Gotlands trupper	1	7	—	—	7	9	—	7	2	5	27	3	—	10	—
1	Gotlands infanterikår	1	6	—	—	7	6	—	—	2	3	20	—	—	6	—
2	Gotlands artillerikår	—	1	—	—	—	3	—	7	—	2	7	3	—	4	—
	Sammandrag	13	51	38	18	290	181	1	15	92	304	1291	25	—	75	19
1	Södra arméfördelningen	3	11	10	4	49	16	1	4	8	25	189	—	—	6	2
2	Västra „	2	6	4	4	35	5	—	—	5	23	106	—	—	6	1
3	Östra „	4	20	15	9	146	95	—	3	55	208	624	22	—	35	9
4	Norra „	2	4	7	—	35	6	—	1	8	26	214	—	—	12	4
5	Övre Norrlands trupper	1	3	2	1	18	—	—	—	14	17	131	—	—	6	3
6	Gotlands trupper	1	7	—	—	7	9	—	7	2	5	27	3	—	10	—

A n m. Tabellen avser *under året* nyttillkomna (ej från föregående år kvarliggande) sjukdomsfall.

150	151	152	153	154	155	156a	156b	156c	157	158	159a	159bc	160	161	162	163	164	165	166	167
XVIII Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftn.																			Summa	Observationspatienter.
Muskelbristning. Senbristning. Sensträckning	Ledvrickning	Luxation	Benbrott	Stöt och krossning. Krossår	Sår av skarpt eller spetsigt vapen	Skottsår			Skosår. Skavsår efter skadning e. d.	Ridsår	Skada av förbränning eller explosion		Solskyg. Värmslag	Akut förgiftning	Andra skador	Självmord. Självmordsförsök	Sjukdom av obeständ art.			
						enkelt	kompleterat	inringande			1. graden	2. och 3. graden								
7	26	1	6	44	1	—	—	—	5	1	1	—	—	—	—	1	—	—	14	426
15	46	1	2	89	9	—	—	—	19	4	1	—	—	—	2	4	—	—	20	718
13	14	—	3	17	9	1	—	—	24	—	—	—	—	—	—	1	—	—	19	335
9	27	4	4	22	9	2	—	—	2	8	—	—	—	—	—	2	—	—	18	329
2	18	—	1	9	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	291
1	6	—	1	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	124
85	286	17	45	326	133	6	1	—	159	3	8	4	8	—	1	4	—	—	311	6 054
4	30	2	6	18	2	1	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	61	748
2	41	1	5	32	7	1	—	—	18	—	—	—	—	—	1	—	—	—	40	774
29	73	2	8	51	61	2	1	—	56	—	4	—	4	—	—	—	—	—	19	1 534
26	70	2	8	95	19	1	—	—	32	1	—	—	—	1	1	—	—	—	83	1 048
5	14	2	3	25	6	—	—	—	6	—	3	—	—	—	—	—	—	—	36	489
3	22	2	8	62	9	—	—	—	10	—	—	—	—	—	2	—	—	—	31	786
16	36	6	7	43	29	1	—	—	36	2	—	3	4	—	—	—	—	—	41	680
52	261	13	28	199	59	2	—	—	57	1	7	2	6	2	—	11	—	—	219	4 360
11	62	4	6	60	9	1	—	—	33	—	2	—	—	—	—	—	—	—	44	663
1	6	—	1	14	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	6	124
10	22	—	1	26	7	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	11	305
1	7	—	1	8	1	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	9	179
12	78	—	4	23	2	1	—	—	12	—	1	2	—	—	5	—	—	—	101	1 628
9	50	6	9	45	15	—	—	—	2	—	—	—	1	—	5	—	—	—	36	839
8	36	3	6	23	24	—	—	—	7	—	2	—	3	—	1	—	—	—	12	622
21	35	4	7	45	12	1	—	—	10	—	—	—	—	—	—	1	—	—	87	858
7	25	1	1	33	9	1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	1	—	—	76	642
14	10	3	6	12	3	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	216
582	1 911	75	303	2 287	547	36	2	—	875	27	39	14	23	6	6	63	—	16	1 945	35 791
32	219	4	27	288	52	4	—	—	51	2	6	1	—	4	1	—	—	—	212	4 429
54	291	—	47	197	31	6	1	—	74	5	—	—	1	—	17	—	—	—	242	3 997
338	819	37	149	1 232	260	17	—	—	524	16	18	7	8	—	4	30	—	16	874	16 093
85	286	17	45	326	133	6	1	—	159	3	8	4	8	—	1	4	—	—	311	6 054
52	261	13	28	199	59	2	—	—	57	1	7	2	6	2	—	11	—	—	219	4 360
21	35	4	7	45	12	1	—	—	10	—	—	—	—	—	—	1	—	—	87	858

	Jan.	Febr.	Mars.	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Sum- ma
<i>Västra arméfördelningen</i>	5	6	5	1	9	8	14	5	3	4	3	—	63
Skaraborgs regemente . . .	—	—	—	—	—	4	10	—	—	—	—	—	14
Älvsborgs regemente . . .	—	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	9
Bohusläns regemente . . .	5	5	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	15
Värmlands regemente . . .	—	1	1	—	1	3	3	5	3	4	3	—	24
Livregementets husarer . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
<i>Östra arméfördelningen</i>	8	11	14	17	39	14	35	12	—	4	5	1	160
Svea livgarde	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Göta	—	—	1	4	2	1	—	—	—	—	—	—	8
Livregementets grenadj. . .	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Upplands regemente . . .	—	1	4	1	—	4	17	1	—	—	5	—	33
Södermanlands regemente .	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2
Livgrenadjärregementet . .	1	1	4	2	1	2	—	—	—	—	—	1	12
Jönköpings—Kalmar reg. .	—	1	—	—	—	1	8	4	—	—	—	—	14
Livregementet t. häst . . .	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	5
Svea artilleriregemente . .	—	1	—	—	6	3	1	—	—	—	—	—	11
Smålands artillerireg. . . .	3	—	—	1	24	2	1	—	—	—	—	—	31
Göta ingenjörkår	1	—	1	—	—	1	4	3	—	—	—	—	10
Fälttelegrafkåren	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3
Svea trängkår	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Intend.-komp. i Stockholm .	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	3
Krigsskolan	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Arméns underofficersskola .	—	1	2	2	—	—	—	—	—	4	—	—	9
Infanteriskjutskolan	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	5
<i>Norra arméfördelningen</i>	3	6	5	3	16	22	1	—	1	—	—	—	57
Dalregementet	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2
Hälsinge regemente	2	6	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Jämtlands fältjägarreg. . .	1	—	—	1	1	5	—	—	1	—	—	—	9
Norrlands dragonreg. . . .	—	—	—	1	9	15	—	—	—	—	—	—	25
Norrlands art.-reg.	—	—	—	—	6	2	—	—	—	—	—	—	8
<i>Övre Norrlands trupper</i>	3	14	4	—	—	1	1	—	—	—	—	—	23
Västerbottens regemente . .	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Norrl. dragonr. Bodenskv. .	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Norrbottnens regemente . . .	3	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Bodens art.-reg.	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Bodens ing.-kår	—	4	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7
<i>Gotlands trupper</i>	—	—	3	1	2	5	2	—	1	—	—	—	14
Gotlands infanterikår	—	—	1	1	2	5	1	—	1	—	—	—	11
Gotlands artillerikår	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3
Påssjuka.													
<i>Södra arméfördelningen</i>	21	18	9	19	25	29	24	31	20	4	6	12	218
Norra skånska inf.-reg. . . .	—	—	4	3	6	—	6	—	1	—	—	—	20
Södra skånska inf.-reg. . . .	2	8	2	6	11	4	—	—	1	—	—	—	34
Kronobergs regemente	14	10	3	2	—	—	—	—	3	1	—	—	33
„ „ „ „ det.	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	4
Hallands regemente	4	—	—	2	—	7	4	4	2	—	—	—	23
Skånska kavallerireg.	—	—	—	2	2	2	1	—	—	—	—	—	7
Vendes art.-reg.	1	—	—	1	6	14	13	27	12	3	6	12	95
Skånska trängkåren	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
<i>Västra arméfördelningen</i>	58	1	2	3	1	—	—	—	—	—	1	—	66
Älvsborgs regemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Värmlands regemente . . .	58	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	61
Göta artilleriregemente . . .	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Göta trängkår	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>Östra arméfördelningen</i>	58	5	4	—	1	—	—	—	1	—	—	—	69
Göta livgarde fästningsbat.	3	3	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	11
Livregementets grenadjärer	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Jönköpings—Kalmar reg.	50	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51
Kustingenjörkomp. Vaxh.	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Infanteriskjutskolan . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Norra arméfördelningen</i>	107	—	—	—	35	—	—	—	1	—	—	—	143
Hälsinge regemente . . .	107	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107
Västernorrlands reg. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Norrlands dragonreg. . . .	—	—	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	35
<i>Övre Norrlands trupper</i>	315	328	66	16	187	57	12	13	33	16	13	8	1 064
Norrl. dragonr. Bodenskv.	7	7	—	—	10	—	1	—	—	—	1	—	26
Norrbottnens art.-kår . . .	11	16	1	—	25	—	—	3	4	2	6	2	70
Intendenturkomp.	7	7	2	1	6	—	4	1	—	—	4	3	35
Norrbottnens regemente . .	237	138	24	—	27	47	4	9	—	2	—	—	488
Bodens artillerireg.	30	140	13	4	35	—	—	—	—	—	—	—	222
ingenjörkår	23	20	26	11	84	10	3	—	29	12	2	3	223
<i>Gotlands trupper</i>	27	12	6	6	1	3	4	—	8	3	6	6	82
Gotlands infanterikår . . .	26	11	6	5	1	3	4	—	8	3	6	5	78
artillerikår	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	4
Slutsummor.	666	471	216	190	534	331	304	238	241	109	93	75	3 468
Smittkoppor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scharlakansfeber	2	7	6	1	—	1	1	1	2	4	8	11	44
Mässling	21	37	34	22	67	51	53	17	5	8	8	1	324
Tarmtyfus (m. paratyfus) .	—	—	—	—	—	—	—	—	138	229	—	—	67
Rödsot	—	—	—	—	—	—	3 1	4 1	—	5 1	—	—	3
Difteri	—	1	—	—	—	—	6	—	1	—	—	—	8
Pässjuka	76	79	96	138	239	217	226	201	139	40	57	48	1 556
Kikhosta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Influensa	566	347	80	29	227	62	16	14	44	20	20	15	1 440
Akut barnförslamning . . .	—	—	—	—	6 1	—	7 1	8 4	9 12	10 7	—	—	25
Epidemisk hjärnfeber . . .	4 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Sömnjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Undulantfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Denguefeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹ Göta livg. fästn.-bat. 37 och Norrl. art.-reg. 1. — ² Göta livg. fästn.-bat. — ³ Svea livg. — ⁴ Norrb. reg. — ⁵ Hallands reg. — ⁶ Värml. reg. — ⁷ Livreg. grenadj. — ⁸ Bohusl. reg. 1, Södermanl. reg. 1, Livreg. t. häst 1 och Västerb. reg. 1. — ⁹ Bohusl. reg. 3, Livr. grenadj. 7, Livreg. t. häst 1 och Smålands art.-reg. 1. — ¹⁰ Värml. reg. 1, Livreg. grenadj. 4, Smålands art.-reg. 1 och Krigsskolan 1.

Anm. Tabellen upptager de under varje månad nyinsjuknade fallen.

Tab. 10. Smittsamma könssjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom armén år 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	Dröppel (<i>Gonorrhoea</i>) med följsjukdomar				Enkelt ven. sår (<i>Ulcus molle</i>) med följsjukd.				Nyförfärad syfilis (<i>Syphilis recens</i>)				Recidiverande syfilis (<i>Syphilis recidivans</i>)			
	Behäktade till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Summa insjuknade		Behäktade till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Summa insjuknade		Behäktade till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Summa insjuknade		Behäktade till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Summa insjuknade	
	Smittade med sjuk- domen vid installationen till tjänstgöring	Smittade inom fortlägnings- orten	Smittade utom fortlägnings- orten		Smittade med sjuk- domen vid installationen till tjänstgöring	Smittade inom fortlägnings- orten	Smittade utom fortlägnings- orten		Smittade med sjuk- domen vid installationen till tjänstgöring	Smittade inom fortlägnings- orten	Smittade utom fortlägnings- orten		Smittade med sjuk- domen vid installationen till tjänstgöring	Smittade inom fortlägnings- orten	Smittade utom fortlägnings- orten	
Fast anställda och värnpliktiga.																
Södra arméfördelningen	4	10	2	16	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Västra ,	5	17	8	30	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Östra ,	30	60	19	109	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra ,	10	17	9	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper	3	5	8	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	52	109	46	207	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—
Därav																
Värnpliktiga.																
Södra arméfördelningen	4	3	—	7	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Västra ,	5	9	6	20	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Östra ,	30	12	12	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra ,	8	5	4	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper	3	2	3	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	50	31	25	106	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—

Anm. Här angivna siffror avvika en smula från de i Tab. 8 meddelade, enär denna tabell i olikhet med Tab. 8 upptager även polikliniska fall.

Tab. 11. Avlidna efter dödsorsak bland arméns manskap inom olika områden och efter ålder år 1936.

		Dödsorsaker	
		Dödsorsaker	
Dödligheten i % av medel- presensstyrkan.			
S u m m a d ö d a .	11 7 21 10 18 1	7 55 6	32 21 26 32 77 17
Självmord. <i>Suicidium</i> ?	— 1 2 — — —	1 1 2 — —	— — — — —
Olyckshändelse. <i>Casus mortifera</i> !	1 1 4 — —	1 4 1 1 1	— — — — —
Scvulster. <i>Tumores</i>	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Akut ledgångsreumatism. <i>Polyarthritis reum. ac.</i>	1 — — — —	1 — — — —	— — — — —
Njursjukdom. <i>Nephritis</i>	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Matsmältningssjuka. <i>Matmältningssjuka.</i>	3 1 2 3 1	2 1 1 1 1	— — — — —
Öfr. andningsorganens sjukd.	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Ak. lunginflamm. <i>Pneumonia ac.</i>	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Andra cirkulationsorgs sjukd.	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Hjärtacksinflamm. <i>Pericarditis</i>	— 1 — — —	1 1 1 1 1	— — — — —
Andra nervsysts o. sinnessjuka.	— 1 1 — —	1 1 1 — —	— — — — —
Mellanörefn. <i>Otitis</i>	— 1 1 — —	2 — — — —	— — — — —
Hjärnhinneinflamm. <i>Mening. pur.</i>	— 1 — — —	1 — — — —	— — — — —
Leukemi	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Annat tuberkulos. <i>Tbc. organorum aliorum</i>	— 2 1 — 1	1 3 — — —	— — — — —
Lungst. <i>Tbc. pulm.</i>	1 3 1 — —	5 — — — —	— — — — —
Epidemisk hjärnfeber. <i>Meningitis cerebrospinalis epidemica</i>	— — — — —	1 — — — —	— — — — —
Sömnsluka. <i>Encephalitis letargica</i>	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Akut barnförslämning. <i>Poliomyelitis anterior ac.</i>	— 1 — — —	1 1 — — —	— — — — —
Ros. <i>Erysipelas</i>	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Varfeber. <i>Septicæmia. Pyosepticæmia</i>	1 1 1 — —	3 — — — —	— — — — —
Influensa. <i>Influenza epid.</i>	— — — — —	10 — — — —	— — — — —
Difteri. <i>Diphtheria</i>	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Scharlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Mässling. <i>Morbilli</i>	— — — — —	1 — — — —	— — — — —
Nervefeber. <i>Febris typhoides</i>	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Områden.			
Södra arméfördeln.	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Västra ,	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Östra ,	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Norra ,	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Övre Norrlands trupper	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Gotlands trupper	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Ålder.			
Under 20 år	— — — — —	— — — — —	— — — — —
20—25 år	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Över 25 år	— — — — —	— — — — —	— — — — —
Summa	— — — — —	— — — — —	— — — — —

Anm. Tabellen upptager dödsfall bland arméns manskap samt befäl av manskaps grad. — Här angivna antal dödsfall avviker från det i Tab. 7 anförda på grund av olika bokföringsprinciper (särskilt beträffande våldsamma dödsorsaker).

¹ Därav 2 *furirer*, 1 *korpral*, 2 *volontärer* och 1 *värnpliktig*, varav 2 drucknade (1 under badning, trol. hjärtsjukdom), 1 vid åkning med automobil och 1 med motorecykel, 1 vid kullridning slungad utför brant och 1 av skottskada (vid demonstration av karbin). — ² Själv-mördare: 1 *korpral* och 2 *volontärer*, därav 1 med pistol (höggradrig psykoneuros), 1 med karbin och 1 med dynamittändhatt (okänd orsak).

88 Tab. 12 a. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade sjuka år 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Sjukhus	Kvarl. fr. föreg. år	Intagna				Summa vårdade	Utskrivna							Kvarl. d. 31 dec.	Antal underhållsdagar
		Under 20 år	20—25 år	Över 25 år	Civila		Summa	Till fortsatt krigstjänst	Till annan ej-vårdanst.	Avlidna	Civila (inkl. avlidna)	Summa			
													dagliga		
Stockholm. I allt	90	397	2 089	462	752	3 700	3 790	2 802	112	22	24	752	3 712	78	53 997
1. Armén . . .	24	183	1 399	219	—	1 801	1 825	1 703	79	7	15	—	1 804	21	18 741
Marinen . . .	30	208	659	239	—	1 106	1 136	1 060	32	14	9	—	1 115	21	16 505
Flygvapnet . .	—	6	31	4	—	41	41	39	1	1	—	—	41	—	403
Civila . . .	36	—	—	—	752	752	788	—	—	—	—	752	752	36	18 348
2. Officerare o. d.	1	—	7	95	—	102	103	99	—	2	—	—	101	2	1 078
Underoff. o. d.	3	—	—	85	—	85	88	79	—	4	5	—	88	—	1 312
Manskap . . .	42	395	2 068	106	—	2 569	2 611	2 429	112	18	15	—	2 574	37	30 427
Anställda arb. ¹	8	2	14	176	—	192	200	195	—	2	—	—	197	3	2 832
Karlsborg. I allt ²	33	10	37	18	716	781	814	63	—	1	714	779	35	20 381	
Därav manskap	—	8	34	2	—	44	44	42	—	1	1	—	44	—	519
Boden. I allt ³	212	56	547	79	4 908	5 590	5 802	621	12	23	19	4 871	5 546	256	101 771
Därav manskap	6	44	506	14	—	564	570	505	12	23	15	—	555	15	7 012
Skövde. I allt ⁴	50	13	84	18	1 085	1 200	1 250	112	—	—	1 089	1 201	49	22 943	
Därav manskap	2	13	82	6	—	101	103	98	—	—	—	98	6	2 066	
Visborg. I allt .	3	39	542	8	—	589	592	577	7	7	1	—	592	—	4 715
Därav manskap	3	39	542	4	—	585	588	574	7	6	1	—	588	—	4 698
Linköping. I allt ³	23	97	608	33	453	1 191	1 214	719	—	21	—	452	1 192	22	17 542
Därav manskap	6	90	602	19	—	711	717	694	—	20	—	—	714	3	6 520
Eksjö. I allt ³ .	42	93	1 157	54	705	2 009	2 051	1 269	36	1	—	709	2 015	36	28 636
Därav manskap	4	93	1 154	38	—	1 285	1 289	1 249	36	1	—	—	1 286	3	10 714
Sollefteå. I allt ³	59	54	575	26	1 097	1 752	1 811	641	10	—	2	1 112	1 765	46	34 423
Därav manskap	1	54	572	14	—	640	641	626	10	—	2	—	638	3	4 159
Summa	512	759	5 639	698	9 716	16 812	17 324	6 804	177	75	47	9 699	16 802	522	284 408
Därav															
1. Armén . . .	54	545	4 933	451	—	5 929	5 983	5 688	144	56	38	—	5 926	57	57 086
Marinen . . .	30	208	659	240	—	1 107	1 137	1 061	32	14	9	—	1 116	21	16 515
Flygvapnet . .	1	6	47	7	—	60	61	55	1	5	—	—	61	—	614
Civila . . .	427	—	—	—	9 716	9 716	10 143	—	—	—	9 699	9 699	444	210 193	—
2. Offic. o. d.	2	—	13	128	—	141	143	136	—	2	3	—	141	2	1 592
Underoff. o. d.	5	—	—	116	—	116	121	108	—	4	8	—	120	1	1 718
Manskap . . .	64	736	5 560	203	—	6 499	6 563	6 217	177	69	34	—	6 497	66	66 115
Anställda arb. ¹	14	23	66	251	—	340	354	343	—	—	2	—	345	9	4 790

¹ Vid armén, marinen och flygvapnet. — ² Från marinen inga. — ³ Från marinen och flygvapnet inga. — ⁴ Epidemivård ej medräknad. Se även not 3.

Tab. 12 b. Å garnisonssjukhusen vårdade sjuka från armén och flottan år 1936.

S j u k h u s	Antalet ¹ sjuk- sångar d. 31/19	Under året		Under- hålls- dagar	Vårdade			Vård- dagar pr pa- tient
		in- tagna	av- lidna		pr dag	på en gång		
						högst	lägst	
Stockholm	230	2 948	24	35 649	98	147	42	12
Karlsborg	61	65	1	865	2	5	—	13
Boden (inkl. epidemivärd.)	³ 278	682	19	8 376	23	55	2	12
Skövde (epidemivärd. ej använd)	52	115	—	2 349	6	16	—	20
Visborg	73	589	1	4 715	13	48	1	8
Linköping	² 79	738	—	6 899	19	36	4	9
Eksjö	90	1 304	—	10 972	30	114	1	8
Sollefteå	90	655	2	4 390	12	47	—	7
Summa	953	7 096	47	74 215	203	.	.	10

Anm. I Tab. 12 a och 12 b medräknade officerare, underofficerare samt vid försvaret anställda arbetare. — Rörande uppgifter för civila se texten.

¹ Sjuksångar även för civila inbegripna, då deras antal i allmänhet ej är särskilt fastställt. — ² Under de ombyggnadsarbeten, som under året pågått, något färre. — ³ Ökat från 230 under året.

Tab. 13. Å garnisonssjukhusen intagna militära sjukdomsfall år 1936.

1 Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								10 Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Eksjö	Sollefteå	
I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar	14	—	—	—	—	—	—	2	16
II. Infektions- o. a. parasitära sjukdomar.									
Septicæmia. Pyosepticæmia. Abscessus. Phlegmone	67	2	29	4	10	20	23	—	155
Erysipelas	1	—	4	1	—	1	—	—	7
Scarlatina	1	—	2	—	—	—	—	1	4
Diphtheria	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbilli	10	—	9	—	14	7	16	—	56
Rubeola	48	—	1	—	15	15	55	6	140
Parotitis epidemica	30	1	9	—	32	2	158	—	232
Influenza epidemica	5	—	87	—	68	—	51	—	211
Varicellæ	1	—	—	—	—	—	1	—	2
Typhus abdominalis. Paratyphus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dysenteria	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Poliomyelitis anterior ac. Polioencephalitis ac.	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Meningitis cerebrospinalis epidemica	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Encephalitis lethargica	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Lymphangitis et lymphadenitis sept.	—	—	—	—	—	—	4	—	4
Tuberculosis pulmonum, laryngis	52	—	38	—	3	3	6	11	113
» ossium et articularum	5	—	—	—	—	—	—	—	5
» lymphoglandularum	26	—	1	—	1	—	1	—	29
» organorum aliorum	11	—	1	—	3	—	—	—	15
Syphilis acquisita	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Ulcus molle	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gonorrhœa (och följsjukdomar)	110	—	1	—	2	5	6	2	126
Vaccinationsbesvär	—	—	—	—	21	13	37	—	71
Febris. Febricula	33	—	6	—	11	3	11	—	64
Övriga hithörande sjukdomar	1	—	4	—	—	1	5	—	11
III. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.									
Anæmia	1	—	2	—	—	—	—	—	3
Anæmia perniciosa	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leuchæmia	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Lymphadenitis, lymphoma	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Övriga hithörande sjukdomar	1	—	—	—	—	—	1	—	2
IV. Ämnesomsättningssjukdomar.									
Diabetes mellitus	10	1	2	—	—	—	—	—	13
Adipositas	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Övriga hithörande sjukdomar	1	—	—	—	—	—	—	—	1
V. Kroniska förgiftningssjukdomar.									
Alcoholismus chronicus	2	—	—	—	—	1	—	—	3
Övriga hithörande sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI. Nervsystemets sjukdomar.									
Hæmorrhagia meningum cerebri	—	—	1	—	—	—	—	1	2
Meningitis cerebri. Meningitis cerebrospinalis	1	—	3	1	—	1	—	—	6
Hæmorrhagia, thrombosis cerebri	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Hemiplegia	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lues cerebrospinalis. Tabes dorsalis	3	—	—	—	—	—	—	—	3

¹ Samtliga fall av tbc.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Eksjö	Sollefteå	
Neuritis. Neuralgia	11	1	1	1	9	5	5	12	45
Paresis	8	—	—	—	—	—	—	—	8
Epilepsia	4	—	6	—	1	—	—	—	11
Hysteria	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Neurasthenia	40	2	—	—	3	2	—	—	47
Övriga hithörande sjukdomar	20	—	9	—	—	1	1	23	54
VII. Sinnessjukdomar	1	—	10	1	1	—	1	—	14
VIII. Cirkulationsorganens sjukdomar.									
Pericarditis	3	—	1	—	—	—	—	—	4
Endocarditis, Myocarditis ac.	24	—	1	1	—	—	—	—	26
Endocarditis chr. Vitium org. cordis. Myocarditis chr.									
Cardiosclerosis. Cor adiposum	38	—	5	1	3	2	4	6	59
Neurosis cordis	5	—	2	—	1	1	1	—	10
Arteriosclerosis. Endarteritis	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Aortitis luetica	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aneurysma	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varix	45	—	17	5	—	—	2	3	72
Thrombosis. Embolia	7	—	—	—	—	—	1	—	8
Övriga hithörande sjukdomar	19	1	3	1	—	4	1	—	29
IX. Andningsorganens sjukdomar.									
Morbi cav. nas. et cav. acces. nas.	123	—	32	8	3	3	4	1	174
Morbi laryngis	3	—	1	—	13	—	31	125	73
Tracheitis acuta. Bronchitis acuta	79	1	13	2	28	23	247	2	395
Tracheitis chronica. Bronchitis chronica	3	—	1	—	—	—	—	—	4
Bronchiectasia	3	—	—	—	—	1	—	—	4
Asthma bronchiale	2	—	2	—	—	—	3	—	7
Pneumonia crouposa acuta	28	1	55	5	—	6	—	—	95
Bronchopneumonia acuta	40	1	35	—	2	2	14	5	99
Hæmorrhagia pulmonum	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Pleuritis. Empyema pleuræ	52	—	38	1	3	2	4	5	105
Övriga hithörande sjukdomar	4	—	1	—	—	—	—	—	5
X. Matsmältningsorganens sjukdomar.									
Stomatitis. Noma	7	—	—	—	—	—	2	—	9
Tonsillitis. Angina tonsillaris. Pharyngitis	92	8	55	4	78	246	198	54	785
Tonsillitis chronica	28	—	3	—	—	—	—	—	31
Peritonsillitis acuta	38	—	1	—	—	11	—	4	54
Hypertrophia tonsillarum. Pharyngitis hyperplastica	25	—	3	—	—	—	—	—	28
Gastritis acuta. Enterocolitis acuta. Proctitis acuta	64	9	6	3	25	34	24	4	169
Gastritis chronica	34	—	4	—	4	2	1	1	46
Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	45	1	7	6	—	3	4	2	68
Neurosis ventriculi	35	—	—	—	—	—	—	7	42
Enterocolitis chronica	28	—	8	1	—	—	8	2	47
Appendicitis	108	11	46	14	4	5	17	—	205
Hepatitis. Cirrhosis	4	—	1	1	—	1	—	—	7
Ileus. Volvulus	1	1	1	1	—	—	2	—	6
Hernia	29	3	8	2	—	1	—	2	45
Cholelithiasis	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Icterus. Icterus catarrhalis	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Cholecystitis	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Övriga hithörande sjukdomar	24	—	31	3	1	7	1	2	69

1 Övre luftvägarnas infektioner. — 2 Se not 1.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Samma sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Eksjö	Solleredå	
XI. Njurarnas o. urinvägarnas sjukdomar.									
Nephritis degenerativa et inflammatoria acuta	13	—	9	—	1	4	—	1	28
Nephritis degen. et inflammatoria chr. Morbus Brighti	15	1	2	—	1	—	—	—	19
Pyelitis. Cystopyelonephritis	3	—	3	—	—	—	—	—	6
Nephrolithiasis	17	—	2	1	1	2	—	—	23
Cystitis	2	—	2	—	—	—	—	—	4
Lithiasis vesicæ urinariæ	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Urethritis	14	—	—	—	1	—	—	—	15
Cystopyelonephritis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithörande sjukdomar	15	1	4	—	3	11	10	—	44
XII. Könsorganens sjukdomar.									
Hypertrophia prostatae	1	1	2	—	—	—	—	—	4
Prostatitis. Abscessus prostatae	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Orchitis. Epididymitis	6	—	10	4	2	—	3	—	25
Phimosis. Paraphimosis	5	—	4	—	—	—	2	—	12
Övriga hithörande sjukdomar	17	1	4	1	—	—	2	—	25
XIII. Muskelnas, ledgångarnas samt ben- systemets sjukdomar.									
Myitis. Rheumatismus musculorum	42	2	3	1	13	3	24	6	94
Tendovaginitis	1	—	—	—	3	2	21	1	28
Bursitis. Hygroma	19	—	3	1	—	3	5	—	31
Synovitis. Arthritis	21	—	2	4	4	4	14	—	49
Polyarthritis rheumatica acuta	37	—	6	1	—	2	—	3	49
Polyarthritis rheumatica chronica	2	—	—	—	—	—	3	—	5
Pseudoarthrosis	7	—	—	1	—	—	—	—	8
Arthritis deformans	16	—	—	—	—	—	—	3	19
Osteochondritis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Corpus liberum in articulo	1	—	5	1	—	—	4	—	11
Genu recurvatum	15	—	—	—	—	—	—	—	15
Scoliosis. Pes varus, planus, valgus	15	—	3	—	3	1	1	—	23
Osteomyelitis. Osteitis. Periostitis	7	—	4	4	4	6	18	1	44
Chondromalacia patellæ	55	—	—	—	—	—	—	—	55
Övriga hithörande sjukdomar	23	—	6	1	1	5	9	1	46
XIV. Hudens sjukdomar.									
Erythema multiforme et nodosum	15	—	7	—	1	2	—	5	30
Urticaria	4	—	1	—	5	1	3	—	14
Herpes zoster	5	—	—	—	—	3	1	1	10
Eczema	63	—	5	—	4	11	12	—	95
Psoriasis	10	—	—	—	—	—	3	—	13
Impetigo	48	—	3	—	6	1	8	—	66
Acne	17	—	—	—	—	—	—	—	17
Ulcus varicosum cruris	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Furunculosis, Furunculus	55	—	1	—	13	3	83	1	156
Carbunculus	4	—	1	—	1	—	—	—	6
Trichophytia	6	—	—	—	1	—	—	—	7
Scabies	65	—	2	—	4	4	3	—	78
Atheroma	12	—	—	1	—	—	—	—	13
Clavus. Verruca	5	—	—	—	1	—	—	1	7
Unguis incarnatus	11	—	2	2	—	5	11	2	33
Övriga hithörande sjukdomar	65	—	5	—	6	2	5	4	87

Tab. 14. Å garnisonssjukhuset i Stockholm operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1936.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättrad	död
II. Ögonen.					
Chalazion	4	Exstirpation	4	—	—
Ruptura conjunct. bulbi	1	Conjunktivalplastik	1	—	—
Vulnus palpebrae	1	Sutur	1	—	—
III. Öronen.					
Otitis med ac.	16	Paracentes.	16	—	—
» » c. mast.	13	Uppmejsling	13	—	—
» » » » et pares. facial.	1	»	1	—	—
» » » » op. et absc. p. op.	1	Revision	1	—	—
» » » » tromb. sinus duræ mat. et meningit.	1	Uppmejsling	—	—	1
Mastoiditis op.	1	Sekundärsutur	1	—	—
Otitis med. chron. c. polypo	2	Evulsion	2	—	—
» » » » cholesteat.	3	Konservativ rad. op. med plastik	3	—	—
Deviatio septi nasi	32	Submukös resektion	32	—	—
Rhinitis hypertroph.	8	Chonchotomi	6	—	—
» atrophicans.	2	Käkhålepunktion	1	—	—
Sinusitis max.	74	»	46	—	—
»	1	Endonasaltrepanation	1	—	—
»	5	Op. enl. Luc-Cadwell	5	—	—
» front.	2	Uppmejsling	2	—	—
Polyp. cav. nasi. c. ethmoidit.	8	Evuls. med part. ethmoidekt.	8	—	—
Fractura ossis nasi	4	Reposition	4	—	—
Deformitas nasi	2 1	Plastik med benspång	—	—	—
Osteitis p. deform. nasi op.	3 1	Incision	—	—	—
V. Ansikte, munhåla, svalg.					
Fract. oss. zygomat. c. impress.	2	Op. enl. Aleman	2	—	—
Progenia	1	Op. enl. Aleman	1	—	—
Fract. mand.	1	Fixation med bronsalumintråd	1	—	—
Neurit. infraorb. p. fract. oss. zygomat.	1	Alkoholinjektion	1	—	—
Hypertrof. mucos. lab. sup.	4 2	Plastik	1	—	—
Periost. supp. alveol.	2	Incision	2	—	—
Peritonsillitis ac.	34	»	34	—	—
Tonsillitis chron.	56	Tonsillektomi (dubbelsidig)	28	—	—
Vegetat. adenoid.	7	Abrasion	7	—	—
VI. Hals.					
Cysta colli mediana.	1	Exstirpation	1	—	—
» » branchiogen.	1	»	1	—	—
» » » infect.	1	Incision	1	—	—
Lymphom. thc. colli.	6	Extirpation	6	—	—
» » »	3	Incision + utskrapning	3	—	—
VII. Thorax.					
Struma Basedowi	1	Subtotal strumektomi	1	—	—

¹ Nr 347, 27 år, Angina tons. + Otit. med. ac. + Absc. perisin. + Sinustrombos + Mening. ac.

— ² Kvarligger. — ³ Samma som föreg. — ⁴ En patient.

1	2	3	4		
			Pat. utskriven		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	frisk el. förbättr.	oförbättr. död	död
VIII.					
Empyema pleurae	2	Drän. enl. Bülow	2	—	—
„ „	13	Thorakotomi + revbensresektion	13	—	—
„ „	1	Thorakotomi enl. Potain	1	—	—
Abscessus pulm.	21	Incis. + debridering + drän.	11	—	—
IX.					
Gynäkomastia.	2	Exstirpation av bröstkörtel	1	—	—
X.					
Fract. compress. verth.	1	Reposition + gipskorsett.	1	—	—
XI. Lever o. gallblåsa.					
Cholelithiasis + cholecystit.	3	Cholecystektomi	3	—	—
Cholecystitis ac.	1	Cholecystotomi	1	—	—
XIV. Magsäck o. tolvfinger- tarm.					
Ulcus ventr. s. duodeni	1	Resektion enl. Billroth II	1	—	—
„ „ op. c. abscessu	1	Incision + drän.	—	—	41
„ „ perf.	1	Översyning + G. E. R. P. + gas- trostomi enl. Kader	1	—	—
„ „ „ susp.	1	Explorativ laparatomi	1	—	—
„ „ „ + peritonit.	51	Laparotomi + drän.	—	—	—
Carcinomatosis peritonei c. stenosis coli	1	„ + coecalfistel	1	—	—
XV. Jejunum, ileum och colon.					
Ileus paralyt. post op.	1	Coecostomi	1	—	—
Ileitis ac. circumscripta	1	Appendektomi	1	—	—
XVI. Appendix.					
Append. ac.	29	Appendektomi	28	—	61
„ „ gangraen.	23	„ „ „ „	23	—	—
„ „ perf. c. absce.	6	„ „ + drän.	6	—	—
„ „ „ periton. lib.	3	„ „ + „	3	—	—
Appendicitis recidivans.	32	„ „	32	—	—
„ „ chron.	2	„ „	2	—	—
„ „ per acta	2	„ „	2	—	—
Lymphadenitis mesenterii	3	„ „	3	—	—
Ileus strang. post appendect.	1	Tunntarmsfistel	1	—	—
Abscess. pelv. p. op.	1	Proctotomi	1	—	—
„ retroperiton. p. op.	1	Incision + drän.	1	—	—
XVII. Bråck.					
Hernia inguin. dir.	1	Rad. op. enl. Bassini	1	—	—
„ „ indir.	15	„ „ „ „ -Schultén	14	—	71
„ „ „ acreta	1	„ „ „ „ „	1	—	—
„ „ congenita	1	„ „ „ „ „	1	—	—
„ „ recidiv	2	„ „ „ „ „ -Schultén	2	—	—

¹ Därav 2 samma som föreg. — ² Samma som föreg. — ³ En patient. — ⁴ Nr 215, 37 år, Absc. intraperit. + Cholecyst. ac. + Perit. ac. + Ulcus pept. jejuni. c. hæmorrh. + Phlegmone retrocol., et mesent. — ⁵ Kvarl. — ⁶ Nr 610, 20 år, Append. ac. + Pneumonia bi/et. — ⁷ Nr 1089, 53 år Hernia inguin. lat. mob. dx. + Ileus paralyt. postop.

1		2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven			
			frisk el. förbättr.	oförbättr.	död	
XVIII. Rectum o. anus.						
Abscessus ad anum.	2	Incision	2	—	—	
Fistula ani	2	Klyvning	2	—	—	
Fissura et contractura ani	4	Tänjning	4	—	—	
Tumores haemorrh. ext.	1	Exstirpation	1	—	—	
, interni.	2	Injektionsbehandling	2	—	—	
, trombotisat	2	Incision	2	—	—	
Ulcus reg. analis.	1	Bränning med termokauter	1	—	—	
XX. Njurar o. ureterer.						
Nephrolithiasis	1	Nephrolithotomi	1	—	—	
, + pyelonephr. chr.	1	Nephrektomi + drän.	1	—	—	
Ureterolithiasis	3	Ureterolithotomi ev. med epicystotomi.	3	—	—	
Hydronephrosis intermittens	1	Resekt. vas. aberrans.	1	—	—	
Abscess. paranephrit.	1	Laparotomi + incision.	1	—	—	
XXII. Prostata.						
Cancer vesicae urinar.	1	a) Endovesikal diatermi b) Epicystostomi + koagulation	1	—	—	
XXIII. Urinblåsa, urinröret o. penis.						
Phimosis	3	Circumcision med plastik	3	—	—	
Strictura urethrae	1	Sondering	1	—	—	
XXIV. Testiklar, bitestiklar, sädessträng o. scrotum.						
Ectopia testis	2	Enl. Åkerblom-Bassini-Schultén	2	—	—	
Hydrocele testis	2	, Winkelmann	2	—	—	
Varicocele	3	Venresektion + suspensoriebildn.	3	—	—	
Epididymitis tbc.	1	Incision	1	—	—	
XXVI.						
Cysta dermoid. sacral.	1	Exstirpation	1	—	—	
, , ,	3	Incision	1	—	—	
XXVII. Övre extremiteter.						
Fract. claviculae	1	Reposition + fixation	1	—	—	
, male sanata	1	Osteotomi	1	—	—	
, humeri	1	Reposition + sträck	1	—	—	
, commin. radii et ulnae	1	, + gips	1	—	—	
, radii typica	3	,	3	—	—	
, ossis nav.	2	Arthrotomi + exstirp. av fragm.	2	—	—	
, metacarp.	2	Reposition + fixation	2	—	—	
, compl.	3	Rev. + repos. + fix. + ev. sensut.	3	—	—	
, Bennet.	1	Osteosyntes	1	—	—	
, phal. dig. man.	3	Repos. + fix.	3	—	—	
, comminut. phal.	1	,	1	—	—	
Lux. extern. lat. clav.	2	, (Aleman-bandage)	2	—	—	
, humeri	3	,	3	—	—	
, habitualis humeri	1	Op. enl. Eden.	1	—	—	
, antibrachii post.	1	Reposition + fixation	1	—	—	

Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättrad	död
Corp. mob. art. cubiti	2	Arthrotomi + extraktion	2	—	—
Tendovag. chron.	1	Exstirpation	1	—	—
Bursitis chron. subachrom.	1	»	1	—	—
» olecrani	1	»	1	—	—
»	1	Incision	1	—	—
Osteit. chron. phal.	1	Sekvestrotomi	1	—	—
»	1	Incision + drän.	1	—	—
Laceratio dig. man.	3	Amputatio dig. man.	3	—	—
»	4	Revision + sutur.	4	—	—
Contract. Dupuytreni.	1	Plastik	1	—	—
Abscisio tend. inveter.	1	Avmejsling av exostos.	1	—	—
» c. cicatr.	1	Oblodig tänjning	—	1	—
<i>Undre extremiteter.</i>					
Fract. patellae	1	Osteosyntes	1	—	—
» tib. et fib.	1	Reposition + gips	1	—	—
»	1	Osteosyntes + gips	1	—	—
»	1	Reposition + gips	1	—	—
» mall. med.	1	»	1	—	—
»	2	Osteosyntes med stift	2	—	—
» proc. ant. tib.	1	»	1	—	—
» bimall.	1	»	1	—	—
» mall. lat.	1	Reposition + gips	1	—	—
» compl. commin. dig.	1	Sutur	1	—	—
» anticur. non consol.	1	Borrning enl. Beck	1	—	—
Pseudarthrosis tibiae	1	Revision + bentransplantation	1	—	—
Lux. iliaca femoris	1	Reposition	1	—	—
Osteochondrit. diss. gen.	2	Arthrotomi + extraktion	2	—	—
Rupt. menisci med.	15	» + meniskresektion	15	—	—
» c. rupt. lig. crucial. ant.	1	»	1	—	—
» lat.	5	»	5	—	—
» suspecta	1	Explorativ arthrotomi	1	—	—
» lig. cruciat. ant.	2	»	2	—	—
» menisci med. c. rupt. lig. cruciat. ant. + chondromalacia patell.	1	» + meniskresektion + broskexcision	1	—	—
Chondromalacia patellae	2	Arthrocentes	2	—	—
»	8	Arthrotomia + broskresektion	8	—	—
Contusio genus c. haemarth.	9	Arthrocentes	9	—	—
Distorsio	1	»	1	—	—
Synovit. chron. posttraum.	1	»	1	—	—
» ac.	1	»	1	—	—
Osteit. ped. chron.	1	Sekvestrotomi	1	—	—
Tbc. coxae dx.	1	Höftledsres. + utrymn. av absce.	—	—	—
Rupt. tend. achillea.	2	Revision + sensatur.	2	—	—
Bursitis chron. praepatell.	1	Exstirpation	1	—	—
» ac.	2	Incision	2	—	—
Haemobursa praepatell.	1	» + tömning	1	—	—
» reg. poplit. susp.	1	Provincision	1	—	—
» chron. reg. mall.	1	Exstirpation	1	—	—
» calcanei	2	»	1	—	—
» dors. ped.	1	Incision	1	—	—
Pes plan. valg. contract.	3	Radressement + gips	3	—	—
Digitus malleus.	3	Tenotomi	3	—	—
»	1	Exartikulation	1	—	—

¹ Kvarligger. — ² En patient, — ³ Därav bilateralt å en pat.

1	2	3	4		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbät- rad	död
Unguis incarnatus	4	Nagelresektion	4	—	—
Varices anticurris	12	Hög underbindning	12	—	—
„ „	17	Varisoninjektion	17	—	—
XXVIII. Åkommor utan lokalt intresse.					
Abscessus, Phlegmone, Furunculus	56	Incision ev. med drän.	55	—	2 1
Pyarth. haematogen. (pyämi) . . .	3	„ + drän.	2	—	3 1
Carbunculus	3	Excision	3	—	—
Vulnus	41	Revision + sutur.	41	—	—
„	3	„ + „ + gips	3	—	—
„	2	Hudtransplanatation enl. Tiersch . .	2	—	—
„ sclopetar	6	Excision + extraktion + sut. . . .	6	—	—
„	2	Reamputation	1	—	—
Atheroma	11	Exstirpation	11	—	—
„ infect.	6	Incision	6	—	—
Neurioma	2	Exstirpation	2	—	—
Fibroma	1	„	1	—	—
Exostosis	2	Avmejsling	2	—	—
Verruca	6	Excochleation	6	—	—
„	1	Bränning med diatermi.	1	—	—
Ganglion	5	Exstirpation	5	—	—
Haematoma	7	Incision + tömning	7	—	—
Corp. alien.	12	„ + extraktion	12	—	—
Lymphadenit. supp.	18	„ + drän.	18	—	—
Hidroadenit. supp.	7	„	7	—	—
Defectus cutis	2	Hudtransplanatation enl. Tiersch . .	2	—	—
Cicatrix	1	Excision	1	—	—
„	1	Plastik	1	—	—
„	1	Neurolys	1	—	—
Sepsis.	4	Blodtransfusion	3	—	5 1
„	1	Intravenöst dropp	1	—	—
Haemtoma sub unguine	1	Evulsion	1	—	—
Summa	850	Summa	772	1	7

¹ En del samma pat. som föreg. — ² Nr 1508, 27 år, Furunculus reg. fem. + Phlegmone fem. sin. — ³ Nr 1374/35, 20 år, Angina tons. + Otit. med. ac. + Absc. perisin. + Septichæmia + Coxitis supp. — ⁴ En patient (båda händerna). — ⁵ Nr 1359, 17 år, Septichæmia.

1		2	3		4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven				
			frisk el. förbätt.	oförbättad	död		
XXV.							
Abortus	13	Instrumentellt evidement	13	—	—		
Metropathia	7	Abrasio uteri	7	—	—		
Bartholinitis chron.	1	Exstirpation	1	—	—		
Cancer uteri	1	Abrasio uteri	1	—	—		
XXVI.							
Cysta dermoid. sacral.	2	Incision	2	—	—		
XXVII.							
Luxatio humeri	1	Reposition	1	—	—		
Lucatio carpi	1	i narkos	1	—	—		
Fract. complic. dig. man.	1	Blodig reposition	1	—	—		
Laceratio dig. man.	1	Exarticulatio	1	—	—		
Corpora aliena man.	3	Alienatio	3	—	—		
Fractura pelvis	1	Spiksträck enl. Schmerz	1	—	—		
colli femor.	1	Böhler	1	—	—		
femoris	1	Schmerz	1	—	—		
femoris	1	Redression + sträck	1	—	—		
patellae	1	Gipsförband	1	—	—		
anticrur.	1	Reposition i narkos + gips	1	—	—		
fibulae	1	Reposition + gips	1	—	—		
Hydrops traumat. genus	3	Arthrocentes	3	—	—		
Haemarthrosis genus	1	"	1	—	—		
Bursitis praepatell.	1	Punktion	1	—	—		
Hygroma praepat.	1	Exstirpation	1	—	—		
Digitus malleus	1	Exarticulation	1	—	—		
Ostitis oss. metatars.	1	Sequestrotomi	1	—	—		
Tendovaginitis tbc.	1	Partiell exstirpation	1	—	—		
Tendovaginitis purul. dig.	3	Incision	3	—	—		
Abscis. tend. dig. ped.	1	Sensuturer	1	—	—		
Panaritium dig. man.	1	Incision	1	—	—		
Naevus pigm. malign. crur.	2	Exstirpation	2	—	—		
Fibroma ped.	1	"	1	—	—		
Varices	7	Injektionsterapi	7	—	—		
XXVIII.							
Vulnus	16	Suturer	16	—	—		
Lipoma	1	Exstirpation	1	—	—		
Atheroma	4	"	4	—	—		
Atheroma infect.	1	Incision	1	—	—		
Cancer cutis	2	Excision	2	—	—		
Haematoma permagn.	2	Incision + sutur.	2	—	—		
Verrucae	1	Exstirpation	1	—	—		
Corpus alien.	2	Alienatio	2	—	—		
Lymfadenitis tbc.	1	Proveexcision	1	—	—		
Lymfadenitis purul.	1	Incision	1	—	—		
Lymfadenitis	1	Exstirpation	1	—	—		
Phlegmone, abscessus	21	Incision	21	—	—		
Carbunculus	2	Incision	2	—	—		
XXIX.							
Anaemia sec.	1	Blodtransfusion	1	—	—		
Summa	215	Summa	209	—	2		

Tab. 16. Å garnisonssjukhuset i Boden operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1936.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk ej förbättr.	oförbättr. rad	död
II.					
Strabismus	1	Framläggning	1	—	—

¹ Därav 5 från med. avd., 2 från ep. avd. 2 dubbels. — ² Nr 46 (se not 5). — ³ Nr 31, dubbels. op., Influenza-bronchopneumoni. — ⁴ Därav 6 fall dubbels., 8 från med. avd. — ⁵ Nr 46, Influenza-bronchopneumoni. — ⁶ Därav 1 dubbels. — ⁷ Därav 2 från med. avd. — ⁸ Därav 4 från med. avd. — ⁹ Nr 64 och 108, Sepsis, nr 234, Pneumonia. — ¹⁰ Nr 199, Ileus.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättrad	död
XVII.					
Hernia inguinal. incip.	1	Bräckportsplastik	1	—	—
» » mob.	5	Radikaloperation	5	—	—
» lineae albae	1	»	1	—	—
XVIII.					
Abscessus ad anum	¹ 3	Incision	2	—	—
Fistula ani	1	Excision	1	—	—
Tumores haemorrhoidales	6	Dil. forcée + exstirp.	6	—	—
XIX.					
Peritonit. tbc.	1	Laparotomia	1	—	—
XXIII.					
Phimosis	4	Plastik enl. Schloffer	4	—	—
Condylomata accuminata	1	Diatermiexstirpation	1	—	—
XXIV.					
Varicocele	1	Op. enl. Narath	1	—	—
Hydrocele funiculi	1	Exstirpation	1	—	—
Epididymit. sept.	1	Epididymectomy	1	—	—
XXV.					
Salpingo-oophorit. chr.	2	Salpingo-oophorectomia	2	—	—
Metrorrhagiae	1	Abrasio	1	—	—
Retent. part. ovi abort.	1	Exaeresis instrumental.	1	—	—
XXVI.					
Cysta dermoides sacral.	1	Exstirpation	1	—	—
XXVII.					
Hallux valgus	1	Avmejsl. av exostos	1	—	—
Digitus malleus	1	Ledresektion, senplastik	1	—	—
Luxatio habitual. humeri	1	Fri bentranspl. enl. Eden-Hybbi- nette	1	—	—
Osteochondr. dissec. condyli fem.	3	Arthrotomi, extraktion	3	—	—
Hygroma praepatellar.	1	Exstirpation	1	—	—
Hygroma bursae gastroen.-membr.	1	»	1	—	—
Tendovagin. purul. dig. man.	1	Incision	1	—	—
Unguis incarnatus	1	Op. enl. König	1	—	—
Varices	² 12	Hög underbindn. + inj. av 50 % glykos	9	—	—
Lacerat. dig. man.	³ 1	Exarticulat. dig. man.	—	—	—
Fractura humeri diafys.	1	Blodig repos. metallcerclage	1	—	—
» femoris	2	»	1	—	⁴ 1
» anticeruris	1	Reposition	1	—	—
Laesio menisci genus	1	Meniskexstirpation	1	—	—
» » susp.	1	Arthrotomia explorativa	1	—	—
Haemarthrosis genus	1	Punktion	1	—	—
Clavus ped. c. bursitide	1	Exstirpation	1	—	—
Ganglion carpi	1	»	1	—	—

¹ Därav 1 fr. med. avd. — ² Därav 3 dubbels. — ³ Fr. ög.-avd. — ⁴ Nr 85, Pyonephrosis m. urämi.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättrad	död
XXVIII.					
Vulnus	1	Satur	1	—	—
Abscessus, phlegmone, furunculus, carbunculus.	¹ 16	Incision	14	—	—
Lipoma	1	Exstirpation	1	—	—
För diagnos	¹ 3	Provexcision	1	—	—
XXIX.					
Anaemia	² 4	Blitrsf. enl. Jeanbreaun	1	³ 1	—
Sepsis	1	’ ’ ’	—	⁴ 1	—
Status p. op.	⁵ 1	Fril. f. i. v. dropp	—	—	—
Summa	230	Summa	177	2	7

¹ Därav 2 från med. avd. — ² Därav 1 från med. avd. och 1 op. 2 ggr. — ³ Nr 108, op. 2 ggr (se gr. VIII). — ⁴ Nr 234 (se gr. VIII). — ⁵ Redovisad ovan.

Tab. 17. Å garnisonssjukhuset i Skövde operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1936.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättrad	död
I.					
Meningitis ac.	1	Lumbalpunktion	1	—	—
III.					
Otitis media ac. supp.	2	Paracentes	2	—	—
Mastoidit. ac. supp.	¹ 6	Uppmejsling + anthrotomi	5	—	—
, , ,	1	1) Uppmejsling + anthrotomi 2) Revision	1	—	—
Mastoidit. ac. supp. op.	1	Revisioner	1	—	—
Osteit. oss. zygomatic.	1	Uppmejsling	1	—	—
IV.					
Sinusit. ac. maxill.	2	Punktion + utspolning	2	—	—
Empyema sin. maxill.	1	, , ,	1	—	—
, , ,	¹ 2	Trepanatio endonasal	1	—	—
, , ,	1	Luc Caldwell	1	—	—

¹ Därav 1 kvarl.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			förbättr. frisk el.	oförbättr. rad	död
V.					
Tonsillit. chron.	1	Tonsillectomia bil.	1	—	—
Vuln. cont. faciei	1	Sårexcision + sutur	1	—	—
' ' auriculæ	1	' '			

¹ Kvarligger

Tab. 18 a. Å garnisonssjukhusets i Linköping allmänna avdelning operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1936.

1	2	3	4		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbät- rad	död
VIII.					
Pleuritis exudat.	1	Thoracocentes	1	—	—
XVIII.					
Fissura ani	1	Dilatation	1	—	—
XXVII.					
Luxatio	1	Reposition	1	—	—
Haemarthrosis	1	Punktion	1	—	—
Ung. incarnat.	1	Königs operation	1	—	—
XXVIII.					
Phlegmone	2	Incision	2	—	—
Abscessus	4	»	4	—	—
Carbunculus	1	»	1	—	—
Haematoma	2	»	2	—	—
Hidroadenitis	2	»	2	—	—
Atheroma	2	Exstirpatio	2	—	—
Cysta septi	1	»	1	—	—
Summa	19	Summa	19	—	—

Anm. Se även Tab. 18 b.

Tab. 18 b. Å garnisonssjukhusets i Linköping öron-, näs- och halsavdelning operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1936.

1 Sjukdom	2 Antal fall	3 Operation	4 Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättr. rad	död
Öronsjukdomar. S:a	11		11	—	—
Otit. med. ac. supp.	4	Paracentes	4	—	—
„ „ c. transud.	1	„ „	1	—	—
Otit. externa c. abscessu	1	Incision	1	—	—
Otit. med. ac. c. mastoid.	1	Uppmejsling	1	—	—
Otit. med. chron. c. fist. ad attic.	1	Paracentes	1	—	—
Otit. med. chron. exacerb. c. fist. ad attic. et tromb. sin. sigmoid.	1	Uppmejsling	1	—	—
Tromb. sin. sigmoid.	1	Punktion + incision	1	—	—
Suspicio meningit.	1	Lumbalpunktion	1	—	—
Nässjukdomar. S:a	43		43	—	—
Deviatio septi	9	Resektion	9	—	—
Rhin. chron. hyperplast.	3	Conchotomia	3	—	—
Fraktur av os nasale	2	Reposition	2	—	—
Vegetat. adenoid. phar.	13	Abrasio	13	—	—
Sinusit. frontal.	1	Spolning av pannhålan	1	—	—
Suspicio sin. frontal.	2	„ „ „	2	—	—
Sinusit. maxill.	7	Punktion	7	—	—
„ „	1	„ „ + debridering	1	—	—
„ „	2	Trepanatio endonasalis	2	—	—
„ „	2	Utskrapning av fistel	2	—	—
Suspicio sin. maxill.	1	Punktion	1	—	—
Halssjukdomar. S:a	14		14	—	—
Tonsill. chron.	12	Tonsillectomia	12	—	—
Peritons. ac. c. abscessu profundo .	1	„ „	1	—	—
Hämorrhagia post inc. peritons. .	1	„ „	1	—	—
Andra sjukdomar. S:a	2		2	—	—
Caries dentes	2	Extraktion	2	—	—
Summa	70	Summa	70	—	—

Anm. Se även Tab. 18 a.

Tab. 19. Utgifter för truppveterinärvården 1 juli 1935—30 juni 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
				Kostnad pr häst och dag i öre								
	Häst-tjänst-görings-dagar	Utgifter, kronor	Nyanskaffning av materiel	Materiel för skoning	Underhåll av materiel	Förluknings-materiel	Medikamenter	Transport-kostnader	Utgifter för epizootier	Diverse	Summa kostnad	
Södra arméfördelningen.												
Norra skånska infanteriregementet	10 180	640.64	0.42	2.95	—	1.65	0.93	0.17	0.17	—	6.29	
Södra skånska infanteriregementet	8 989	478.45	1.23	2.19	0.33	0.56	0.69	0.32	—	—	5.32	
Kronobergs regemente	9 287	475.99	0.33	3.15	—	0.81	0.81	0.02	—	—	5.12	
Kronobergs reg:tes det. i Karlskrona	7 242	230.08	0.01	2.73	—	—	0.43	—	—	—	3.17	
Hallands regemente	10 455	283.36	0.45	0.64	—	0.15	1.47	—	—	—	2.71	
Skånska kavalleriregementet	181 963	9 011.29	2.10	0.64	0.25	1.20	0.59	0.05	—	0.12	4.95	
Vendes artilleriregemente	130 741	6 188.52	0.32	2.44	0.20	1.24	0.46	0.01	—	0.06	4.73	
Skånska trängkåren	20 259	1 399.89	0.29	4.25	0.13	0.87	1.26	0.01	—	0.10	6.91	
Västra arméfördelningen.												
Skaraborgs regemente	10 194	585.75	0.39	2.84	0.09	0.69	1.71	0.01	—	0.01	5.74	
Älvsborgs regemente	10 290	325.49	—	2.49	—	0.06	0.61	—	—	—	3.16	
Bohusläns regemente	10 521	328.05	—	2.30	—	0.08	0.73	—	—	—	4.11	
Värmlands regemente	8 871	615.91	0.14	5.24	—	0.62	0.79	0.15	—	—	6.94	
Livregementets husarer	179 441	8 820.50	0.39	2.24	0.20	0.97	0.93	0.10	—	0.09	4.92	
Göta artilleriregemente	124 301	4 886.46	0.69	0.64	0.32	1.57	0.69	0.01	—	0.01	3.93	
Karlsborgs artilleriregemente	10 287	425.76	0.97	1.67	0.40	0.21	0.89	—	—	—	4.14	
Göta trängkår	21 030	808.94	0.31	1.99	0.04	0.71	0.79	0.01	—	—	3.85	
Andra intendenturkompaniet	888	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Östra arméfördelningen.												
Svea livgarde	8 517	357.02	0.20	1.80	—	1.30	0.71	0.18	—	—	4.19	
Göta livgarde	9 497	509.27	0.40	2.69	—	1.70	0.57	—	—	—	5.36	
Livregementets grenadjärer	9 757	537.34	—	4.48	0.05	0.77	0.20	—	—	—	5.50	
Upplands regemente	21 004	632.42	—	2.23	—	0.08	0.70	—	—	—	3.01	
Södermanlands regemente	10 722	528.56	—	1.86	0.08	2.53	0.38	—	—	0.07	4.92	
Livgrenadjärregementet) Östra bri-	11 882	615.72	0.03	3.64	0.05	0.64	0.73	0.09	—	—	5.18	
Jönköp.-Kalmar reg:te } gaden	9 274	233.05	0.01	0.74	—	0.55	1.00	0.01	—	0.20	2.51	
Livregementet till häst	175 823	9 955.26	0.51	2.38	0.17	1.28	0.94	0.01	—	0.14	5.43	
Svea artilleriregemente	141 636	10 296.39	1.11	2.80	0.20	1.74	1.16	0.01	0.08	0.17	7.27	
Smålands arméartilleriregemente	25 803	1 041.57	0.06	0.68	0.32	0.65	0.78	0.01	—	1.03	4.03	
Svea ingenjörkår	29 063	1 074.49	0.18	1.24	0.16	0.78	1.11	0.22	—	—	3.69	
Göta ingenjörkår	26 176	1 411.19	0.19	1.75	0.35	1.01	1.52	0.04	—	0.03	5.39	
Fälttelegrafkåren	19 997	1 284.74	0.63	2.94	0.15	0.95	1.35	—	0.26	0.14	6.42	
Svea trängkår	27 857	950.18	0.01	1.64	0.26	0.89	0.60	0.01	—	—	3.41	
Generalstaben	26 140	257.34	—	0.03	—	0.09	0.81	0.05	—	0.01	0.99	
Kavalleriinspektionen	200 126	2 339.53	0.37	0.04	—	0.22	0.49	0.03	—	0.02	1.17	
Krigsskolan	8 231	552.20	0.49	3.64	—	0.88	1.70	—	—	—	6.71	
Infanteriskjutskolan	5 755	347.64	—	2.85	—	—	0.71	2.48	—	—	6.04	

TAB. 19 (forts.). UTGIFTER FÖR TRUPPVETERINÄRVÅRDEN 1 JULI 1935—30 JUNI 1936. 107

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Häst- tjänst- görings- dagar	Utgifter, kronor	Kostnad pr häst och dag i öre								
			Nyanskaffning av materiel	Materiel för skoning	Underhåll av materiel	Förbruknings- materiel	Medikamenter	Transport- kostnader	Utgifter för epizootier	Diverse	Summa kostnad
Ridskolan	52 247	4 180·79	0·08	6·51	0·03	0·42	0·77	0·18	—	0·01	8·00
Arméns underofficersskola	15 537	475·90	1·27	1·12	0·55	0·09	0·02	—	—	0·01	3·06
Norra arméfördelningen.											
Dalregementet	9 465	539·01	1·44	3·80	—	0·07	0·32	0·06	—	—	5·69
Hälsinge regemente	8 678	379·01	0·03	3·56	—	0·55	0·21	0·02	—	—	4·37
Jämtlands fältjägarregemente	18 934	574·35	0·82	0·72	0·44	0·92	0·12	0·01	—	—	3·03
Västernorrlands regemente	9 974	506·16	0·21	2·57	0·24	0·88	1·17	—	—	—	5·07
Norrlands dragonregemente	172 310	10 530·69	1·30	2·46	0·16	0·42	1·75	—	—	0·02	6·11
Norrlands artilleriregemente	130 907	6 945·39	0·59	2·01	0·28	1·78	0·39	0·04	—	0·21	5·30
Norrlands trängkår	20 476	651·19	0·31	1·78	0·09	0·11	0·89	—	—	—	3·18
Övre Norrlands trupper.											
Västerbottens regemente	8 319	452·31	0·26	2·06	0·04	0·97	2·08	0·02	—	—	5·43
Norrbottnens artillerikår	81 715	6 171·27	3·12	1·58	0·75	1·48	0·50	0·08	—	0·04	7·55
Tredje intendenturkomp.	553	43·94	—	7·95	—	—	—	—	—	—	7·95
Bodens fästning.											
Norrbottnens regemente	13 414	622·24	—	4·64	—	—	—	—	—	—	4·64
Bodens artilleriregemente	21 799	1 183·98	—	1·22	—	1·62	2·55	0·04	—	—	5·43
Bodens ingenjörkår	20 231	970·63	0·31	1·08	0·05	1·30	1·59	0·23	—	0·23	4·79
Gotlands trupper.											
Gotlands infanterikår	5 151	72·94	—	0·82	—	0·49	0·11	—	—	—	1·42
Gotlands artillerikår	9 319	157·98	0·39	—	0·26	0·51	0·54	—	—	—	1·70

Tab. 20. Översikt över sjukligheten bland arméns hästar år 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Truppförband.	Under året insjuknade	A v f ö r d a				Antal sjukdagar	Antal häst-tjänstgöringsdagar	Sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar
		Tjänst-dugliga	Ej tjänst-dugliga	Självdöda	Avlivade			
Livregementet till häst .	999	981	13	1	8	12 664	175 291	7.2
Skånska kavallerireg. . .	687	592	32	4	12	9 628	175 752	5.4
Livregementets husarer .	450	419	20	5	3	9 075	178 220	5.1
Norrlands dragonreg. U.	866	836	17	2	9	11 591	170 613	6.8
„ „ B.	159	155	7	—	—	2 767	42 947	6.5
Svea artillerireg. . . .	675	647	18	3	1	13 057	140 682	9.3
Göta artillerireg. . . .	938	925	19	—	3	11 217	120 628	9.3
Vendes artillerireg. . .	463	426	28	3	2	7 529	129 960	5.8
Norrlands artillerireg. .	584	559	5	—	1	10 618	129 294	8.2
Norrbottens artillerikår .	217	204	7	—	1	3 071	38 539	8.0
Smålands arméartillerireg. .	49	48	6	—	—	1 615	25 475	7.3
Gotlands artillerikår . .	48	47	2	—	—	1 274	8 977	14.2
Bodens artillerireg. . . .	114	106	6	4	—	2 066	21 539	9.6
Karlsborgs artillerireg. .	37	32	3	—	—	1 055	10 300	10.2
Svea ingenjörkår	157	152	11	1	—	3 081	29 502	10.4
Göta ingenjörkår	114	104	7	1	—	1 773	25 526	6.9
Fälttelegrafkåren	79	81	—	—	—	904	19 765	4.6
Bodens ingenjörkår . . .	91	82	8	2	—	1 642	18 661	8.8
Svea trängkår	83	81	1	—	—	1 243	30 598	4.1
Göta trängkår	100	94	5	—	—	2 310	21 338	10.8
Norrlands trängkår . . .	126	123	5	—	—	1 896	20 476	9.3
Skånska trängkåren . . .	110	99	10	2	1	1 277	20 830	6.1
Inf. södra arméförd. . .	74	69	8	—	—	2 313	41 900	5.5
„ västra „	98	82	8	—	2	2 641	39 316	6.7
„ östra „	176	146	20	—	4	4 959	80 805	6.1
„ norra „	137	128	10	1	2	2 782	34 886	8.0
„ övre Norrlands tr. . .	99	97	4	—	—	1 830	21 416	8.5
„ Gotlands trupper . .	15	15	—	—	—	317	4 758	6.7
Skolor m. fl. ¹	405	394	6	—	3	6 051	92 469	6.5
Remontdepåer ²	725	717	3	4	4	11 681	197 803	5.9
Sammandrag.								
<i>a. Vapenslag.</i>								
Kavalleri	3 161	2 983	89	12	32	45 725	742 823	6.2
Artilleri	3 125	2 994	94	10	8	51 502	625 394	8.2
Ingenjörtrupper	441	419	26	4	—	7 400	93 454	8.0
Träng	419	397	21	2	1	6 726	93 242	7.2
Infanteri	599	536	51	1	8	14 842	223 081	6.7
Skolor m. fl.	405	394	6	—	3	6 051	92 469	6.5
Remontdepåer	725	717	3	4	4	11 681	197 803	5.9
<i>b. Arméfördelningar.</i>								
Södra arméfördelningen .	1 334	1 186	78	9	15	20 747	368 442	5.6
Västra „	1 623	1 552	55	5	8	26 298	369 802	7.1
Östra „	2 332	2 240	76	6	13	39 296	527 644	7.4
Norra „	1 713	1 645	38	3	12	26 887	355 269	7.6
Övre Norrlands trupper .	680	644	32	6	1	11 376	143 102	7.9
Gotlands trupper	63	62	2	—	—	1 591	13 735	11.6
Skolor m. fl.	405	394	6	—	3	6 051	92 469	6.5
Remontdepåer	725	717	3	4	4	11 681	197 803	5.9
I allt	8 875	8 440	290	33	56	143 927	2 068 266	7.0

Anm. Här avses egna tjänste-, stam- och ackordhästar. — Summan avförda (kol. 3—6) stämmer i allmänhet ej med antalet insjuknade, beroende på skillnaden mellan de vid årets början och slut kvarvarande (jfr följ. tabell).

¹ Ridskolan, krigsskolan, arméns underofficersskola, generalstaben och 1. intendenturkompaniet.
² Jämta dressyranstalten.

Tab. 21. Sammandrag av hästsjukbesked för år 1936.

a) Arméns truppförband.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Egna tjänstehästar, stamhästar, ackordhästar										Lejda hästar	
	Vårdade			Avförda				Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal	Summa insjuknade	
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgörande	Ej tjänstgör.	Sjukvårda	Avlivade	Summa				
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>												
Blecksot	—	1	1	—	—	1	—	1	8	8.0	—	—
Blodförgiftning	1	2	3	3	—	—	—	3	27	13.5	—	—
Feber av obestämd art	—	2	2	2	—	—	—	2	12	6.0	—	—
Fläckfeber	—	2	2	2	—	—	—	2	4	2.0	—	—
Influensa, rosartad	7	279	286	285	—	1	—	286	2 273	8.0	—	—
Kvarka	—	45	45	45	—	—	—	45	748	16.6	—	—
Lungröta	—	5	5	3	—	2	—	5	72	14.4	—	—
Stelkramp	—	2	2	—	—	1	1	2	5	2.5	—	—
Tuberkulos	—	1	1	—	1	—	—	1	26	26.0	—	—
Andra infektionssjukdomar	—	62	62	62	—	—	—	62	618	10.0	—	—
<i>II. Invasionssjukdomar</i>												
Masksjuka	—	25	25	25	—	—	—	25	53	2.1	—	—
Andra invasionssjukdomar	—	7	7	5	1	—	1	7	414	20.7	—	—
<i>III. Konstitutionella sjukdomar</i>	—	1	1	—	—	—	—	—	92	92.0	—	—
<i>V. Nervsystemets sjukdomar</i>	1	9	10	4	3	—	—	7	488	54.1	—	—
<i>VI. Ögats sjukdomar.</i>												
Allmän ögoninflammation	—	3	3	3	—	—	—	3	157	52.3	—	—
Inflamm. i bindehinnan	—	47	47	47	—	—	—	47	379	8.0	—	—
" " hornhinnan	1	58	59	57	—	—	—	57	695	12.0	—	—
Andra sjukdomar i ögat	—	3	3	3	—	—	—	3	10	3.3	—	—
<i>VII. Örats sjukdomar.</i>												
Öronfistel	—	1	1	1	—	—	—	1	10	10.0	—	—
<i>VIII. Andningsorganens sjukdomar.</i>												
Lufttröskatarr	3	18	21	20	—	—	—	20	159	8.8	—	—
Luftstrupshuvudinflammation	—	36	36	35	—	—	—	35	323	9.0	—	—
Lungbrand	—	2	2	—	—	2	—	2	4	2.0	—	—
Lungemfysem, kvickdrag	—	13	13	—	12	—	1	13	273	21.0	—	—
Näsblödning	—	1	1	1	—	—	—	1	7	7.0	—	—
Näskatarr	—	37	37	36	—	—	—	36	542	14.7	—	—
Pipande kvickdrag	—	4	4	2	—	—	—	2	28	7.0	—	—
Sjukd. i näsans bihålor	1	5	6	4	—	—	—	4	302	60.4	—	—
<i>IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>												
Blodpropp	—	2	2	—	—	—	2	2	63	31.5	—	—
Hjärtförämning	—	1	1	—	—	1	—	1	1	1.0	—	—
Infl. i hjärtsäck o. hjärtat	1	—	1	—	1	—	—	1	28	—	—	—

¹ Räknat på de under året insjuknade (kol. 3).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Egna tjänstehästar, stamhästar, ackordhästar											Lejda hästar
	Vårdade			Avförda				Kvarstående till nästa år	Antal sjuklagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal ¹	Summa insjuknade	
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgörande	Ej tjänstgör.	Självdöda	Avlivade	Summa				
Lymfkärl- o. körtelinflamm.	5	325	330	309	11	—	—	320	10	3 691	11·4	—
Organiskt hjärtfel	—	9	9	6	2	—	1	9	—	231	25·7	—
Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	—	5	5	1	—	2	2	5	—	62	12·4	—
<i>X. Digestionsorganens sjukdomar.</i>												
Bukhinneinflammation . .	—	2	2	—	—	2	—	2	—	18	9·0	—
Förstopning	—	69	69	68	—	1	—	69	—	142	2·1	—
Gasansamling i tarmarna .	—	15	15	14	—	1	—	15	—	19	1·3	—
Inflammation i svalget . .	—	12	12	12	—	—	—	12	—	133	11·1	—
Kolik av obestämd art . .	1	99	100	100	—	—	—	100	—	222	2·2	—
Krubbitning	1	5	6	6	—	—	—	6	—	103	20·4	—
Mag-, tarmbristning	—	2	2	—	—	2	—	2	—	1	0·5	—
Mag-, tarmkatarr	1	31	32	23	2	4	2	31	1	369	14·8	—
Magutvidgning, akut	—	4	4	4	—	—	—	4	—	5	1·3	—
Sår i munnen	—	1	1	1	—	—	—	1	—	23	23·0	—
Tandfel	1	456	457	457	—	—	—	457	—	19	0·04	—
Tarmvred	—	7	7	1	—	6	—	7	—	8	1·3	—
Andra sjukdomar i digestionsorganen	—	11	11	9	—	1	1	11	—	112	10·2	—
<i>XI. Urin- o. könsorganens sjukdomar.</i>												
Sjuklig könsdrift	—	3	3	3	—	—	—	3	—	28	9·3	—
Stenbildning i njurar, urinblåsa, urinrör . . .	—	1	1	—	—	—	1	1	—	60	60·0	—
<i>XII. Rörelseorganens sjukdomar.</i>												
Allmän stelhet, svaghet . .	1	31	32	3	28	—	1	32	—	305	9·9	—
Benbrott	1	20	21	—	3	3	15	21	—	504	25·2	—
Benspricka	4	12	16	11	—	—	4	15	1	642	53·5	—
Bristning av muskler . . .	—	11	11	11	—	—	—	11	—	197	17·9	—
Fotrullinflammation	1	41	42	20	19	—	2	41	1	1 148	28·0	—
Inflamm. i ben o. -hinnor .	10	72	82	71	3	—	—	74	8	2 544	35·4	—
Inflammation i muskler . .	—	1	1	1	—	—	—	1	—	9	9·0	—
Inflamm. i. bristn. av senor .	56	657	713	592	63	—	1	656	57	22 258	33·9	—
Inflammation i senskidor . .	8	139	147	131	9	—	1	141	6	3 309	23·8	—
Korsförlämnung	—	7	7	7	—	—	—	7	—	53	7·6	—
Ledgalla	1	34	35	29	2	—	—	31	4	707	20·8	—
Ledinflammation	41	406	447	356	52	—	5	413	34	13 104	32·6	—
Ledstyvhet	—	5	5	2	3	—	—	5	—	39	7·8	—
Ledvrickning, ofullständig .	18	405	423	401	3	—	—	404	19	7 211	17·1	—
Piphas	—	6	6	5	—	—	—	5	1	88	14·7	—
Reumatism	—	22	22	20	2	—	—	22	—	215	9·8	—
Ringkota	7	51	58	33	20	—	—	53	5	2 112	41·4	—
Spatt	7	91	98	69	23	—	—	92	6	3 935	43·0	—
Stollsvamp	—	3	3	3	—	—	—	3	—	54	18·0	—
Upphakning av knäskålen . .	—	3	3	3	—	—	—	3	—	51	17·0	—

¹ Räknat på de under året insjuknade (kol. 3).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Egna tjänstehästar, stamhästar, ackordshästar											Lejda hästar
	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal ¹	Summa insjuknade
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstdagl.	Ej tjänstdagl.	Självdöda	Avlivade	Summa				
Överben	2	40	42	41	—	—	—	41	1	1 649	41·2	—
Andra sjukdomar i rörelseorganen	2	43	45	34	9	—	—	43	2	874	20·3	—
<i>XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.</i>												
Blodutgjutning i bindväv	—	27	27	27	—	—	—	27	—	385	14·3	—
Böld	4	83	87	81	—	—	—	81	6	1 061	12·8	—
Eksem	3	27	30	28	—	—	—	28	2	667	24·7	—
Fistel	2	8	10	8	—	—	—	8	2	199	24·9	—
Hudinflammation	—	3	3	3	—	—	—	3	—	15	5·0	—
Krosskada	8	416	424	410	—	—	—	410	14	5 185	12·5	—
Lymfutigjutn. i bindväven	—	19	19	18	—	—	—	18	1	350	18·4	—
Löss	—	27	27	27	—	—	—	27	—	91	3·4	—
Mankfistel	—	11	11	9	1	—	—	10	1	655	59·0	—
Mugg	—	78	78	78	—	—	—	78	—	566	7·3	—
Nässelutslag	—	11	11	11	—	—	—	11	—	50	4·6	—
Ringorm	2	123	125	74	—	—	—	74	51	1 803	14·7	—
Skabb (Dermatophagus)	—	27	27	27	—	—	—	27	—	91	3·4	—
Sår	28	1 528	1 556	1 524	1	—	5	1 530	26	19 723	12·8	—
Tryxskada	7	392	399	394	—	—	—	394	5	5 014	12·8	—
Ödem	—	8	8	8	—	—	—	8	—	71	8·9	—
Andra sjukdomar i huden och bindväven	—	52	52	52	—	—	—	52	—	768	14·8	—
<i>XIV. Sjukdomar i hovar.</i>												
Böld i hovar	—	84	84	82	—	—	—	82	2	1 014	12·1	—
Felaktig hovform	—	7	7	3	4	—	—	7	—	40	5·7	—
Fång	—	24	24	23	1	—	—	24	—	281	11·7	—
Förbening av hovbrosk	—	17	17	16	1	—	—	17	—	920	54·1	—
Hornpelare	—	2	2	1	—	—	—	1	1	128	64·0	—
Hovkräfta	2	8	10	6	2	—	—	8	2	661	82·6	—
Hovspricka, dubbelhovvägg	7	278	285	269	2	—	—	271	14	6 950	25·0	—
Inflammation i hovarnas läderhud	4	465	469	457	—	—	—	457	12	4 983	10·7	—
Krontramp	7	376	383	376	—	—	1	377	6	3 494	9·3	—
Spiktramp	—	70	70	67	1	—	—	68	2	819	11·7	—
Stengalla	—	28	28	27	—	—	—	27	1	422	15·1	—
Strålröta	3	22	25	24	—	—	—	24	1	427	19·4	—
Sömstick och sömtryck	—	4	4	4	—	—	—	4	—	24	6·0	—
Andra sjukdomar i hovar	1	36	37	34	1	—	2	37	—	424	11·8	—
<i>XV. Svalster.</i>												
Bindvävssvalst	—	5	5	4	—	—	—	4	1	52	13·0	—
Inkar (vårtor)	—	14	14	14	—	—	—	14	—	145	10·4	—
Kräfta, sarcom	—	2	2	2	—	—	—	2	—	33	16·5	—
Andra svalster	—	37	37	33	1	—	2	36	1	669	17·6	—
Summa	261	8 150	8 411	7 723	287	29	52	8 091	320	132 244	16·2	—

¹ Räknat på de under året insjuknade (kol. 3).

b) Remontdepåerna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänstgöriga	Självdöda	Avlivade	Summa avförda		
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>										
Fläckfeber	—	7	7	6	—	1	—	7	—	155
Kvarka	—	459	459	457	—	1	—	458	1	7 384
Stelkramp	—	1	1	—	—	—	1	1	—	2
Smittsam katarr i de övre luftvägarna	—	163	163	163	—	—	—	163	—	—
<i>II. Invasionsjukdomar.</i>										
Masksjuka	—	1	1	—	—	1	—	1	—	55
<i>V. Nervsystemets sjukdomar.</i>										
Förlamning, perifer	1	1	2	1	—	—	—	1	1	361
<i>VI. Ögats sjukdomar.</i>										
Inflammation i hornhinnan	—	3	3	3	—	—	—	3	—	94
Andra sjukdomar i ögat	1	—	1	—	1	—	—	1	—	109
<i>IX. Cirkulationsorganens sjukd.</i>										
Lymfkärl- och körtelinflammation	—	3	3	2	—	—	1	3	—	33
<i>X. Digestionsorganens sjukd.</i>										
Kolik av obestämd art	—	2	2	2	—	—	—	2	—	8
Mag- o. tarmkatarr	—	1	1	1	—	—	—	1	—	21
Andra sjukd. i digestionsorganen	—	2	2	1	—	1	—	2	—	43
<i>XII. Rörelseorganens sjukd.</i>										
Benbrott	—	1	1	—	—	—	1	1	—	1
Benspricka	—	4	4	3	—	—	—	3	1	106
Bristning av muskler	—	1	1	1	—	—	—	1	—	55
Inflammation i, bristning av senor	1	3	4	2	1	—	—	3	1	437
Inflammation i senskidor	—	1	1	1	—	—	—	1	—	40
Ledinflammation	—	8	8	7	—	—	1	8	—	626
Ledvrickning, fullständig	—	2	2	2	—	—	—	2	—	175
Ringkota	—	2	2	2	—	—	—	2	—	63
Spatt	1	—	1	1	—	—	—	1	—	243
Överben	—	4	4	4	—	—	—	4	—	49
<i>XIII. Hudens o. bindvävens sjukd.</i>										
Blodutgjutning i bindväven	—	1	1	1	—	—	—	1	—	25
Böld	2	3	5	4	1	—	—	5	—	294
Eksem	—	1	1	1	—	—	—	1	—	26
Krosskada	2	24	26	25	—	—	—	25	1	608
Lymfutigjutning i bindväven	—	1	1	1	—	—	—	1	—	27
Mankfistel, nackfistel	—	1	1	1	—	—	—	1	—	26
Sår	—	19	19	19	—	—	—	19	—	554
<i>XIV. Sjukdomar i hovar.</i>										
Böld i hovar	—	3	3	3	—	—	—	3	—	51
Inflammation i hovarnas läderhud	—	3	3	3	—	—	—	3	—	12
Summa ¹	8	725	733	717	3	4	4	728	5	11 088
Därv & Herrevadskloster ²	4	303	307	300	1	3	—	304	3	3 750
Dressyranst. v. d:o ³	1	44	45	43	—	—	—	43	2	670
Gudhem ⁴	3	378	381	374	2	1	4	381	—	7 263

¹ Antal hästtjänstgöringsdagar 197 803. — ² D:o 92 033. — ³ D:o 13 627. — ⁴ D:o 92 143.

Tab. 22. Självdöda hästar år 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Truppförband	Dödsorsaker										Summa	Självdöda hästar i % av medelhästabeståndet	Medelålder	
	Infektionssjukd.	Sjukd. i nervsyst. o. sinnessorg.	Sjukdom i andningsorganen	Sjukdom i cirkulationsorg.	Sjukdom i digestionsorganen	Sjukdom i urinorganen	Sjukdom i urinerkanen	Allmän svaghet, kakexi	Bensystemets sjukd.	Olycksfall				Övriga orsaker
Livregementet till häst	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	0.2	6.0	
Skånska kavalleriregementet	—	—	1	—	2	—	—	—	2	—	5	1.0	14.2	
Livregementets husarer	—	1	2	1	2	—	—	—	—	—	6	1.2	5.8	
Norrlands dragonregemente i U.	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	0.4	10.0	
i B.	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	1.7	12.0	
Svea artilleriregemente	—	—	—	1	7	—	—	—	—	—	8	2.1	10.0	
Göta artilleriregemente	—	—	—	2	2	—	—	—	1	—	5	1.8	12.8	
Vendes artilleriregemente	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	3	0.8	10.0	
Norrlands artilleriregemente	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0.3	10.0	
Norrbottnens artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Smålands arméartilleriregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	4.3	17.0	
Gotlands artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bodens artilleriregemente	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5.2	17.7	
Karlsborgs artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Göta ingenjörkår	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2.9	6.0	
Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bodens ingenjörkår	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	3.7	17.5	
Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Göta trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Norrlands trängkår	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1.8	9.0	
Skånska trängkåren	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2	3.5	11.5	
Södra arméförs infanteri	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	0.9	19.0	
Västra , 	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	1.9	10.5	
Östra , 	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	0.5	19.0	
Norra , 	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	2.1	13.0	
Övre Norrlands tr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gotlands , 	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Skolor m. fl. (se Tab. 20, not 3)	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	0.4	19.0	
Summa eller medeltal	5	1	5	8	25	—	—	—	4	—	4	52	0.9	12.0
I varje grupp självdöda hästar på 100 av samtl. självdöda hästar på 1 000 av hela medelhästabeståndet	9.6	1.9	9.6	15.4	48.1	—	—	—	7.7	—	7.7	100.0	—	
	0.9	0.2	0.9	1.4	4.4	—	—	—	0.7	—	0.7	9.2	—	

Anm. Häri inbegripas även de hästar, som dött utom förläggningssorten, varför här angivna siffror ej överensstämmer med de i Tab. 20 anförda. — Remontdepåernas hästar äro här icke medräknade (se härom textavdelningen).

Tab. 23. Avlivade hästar år 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Truppförband	Orsak till avlivandet													Medeltal Avlivade hästar i % av medelhästbeståndet	Medeltal
	Infektionsjukd.	Sjukd. i nerv- syst. o. sinnesorg.	Sjukdom i and- ningorg.	Sjukdom i cirkulations- organen	Sjukdom i digestionsorganen	Allmän stelhet, alder	Senkomma	Ledkomma	Hovkomma	Andra åkommor i benstycket	Olycksfall	Övriga orsaker	Summa		
Livregementet till häst	—	—	—	—	—	—	—	1	1	5	—	1	8	1.7	8.7
Skånska kavallerireg. .	—	—	1	1	—	1	1	3	2	3	—	—	12	2.5	11.6
Livregementets husarer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	5	1.0	8.8
Norrlands dragonreg. U	1	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	2	9	1.9	11.7
„ „ B	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea artilleriregemente	—	1	—	1	1	1	—	2	1	—	—	—	7	1.8	13.1
Göta artilleriregemente	1	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	5	1.5	12.6
Vendes artillerireg. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	0.6	17.0
Norrlands artillerireg. .	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	1.1	11.3
Norrbottnens artillerikår	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	3	2.8	12.7
Smålands arméart.-reg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands artillerikår .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bodens artillerireg. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1.7	8.0
Karlsborgs artillerireg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea ingenjörkår . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta ingenjörkår . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fälttelegrafkåren . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1.9	11.0
Bodens ingenjörkår . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea trängkår	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.2	19.0
Göta trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrlands trängkår . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skånska trängkåren .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1.8	15.0
Södra arméförd.sinfanteri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	2.6	12.0
Västra „ „	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	1.9	14.5
Östra „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1.0	17.0
Övre Norrlands tr. „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skolor m. fl. ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	0.8	10.0
Summa eller medeltal	4	4	2	5	3	2	3	8	5	27	—	4	67	1.2	11.7
<i>I varje grupp avlivade hästar</i>															
på 100 av samtliga avlivade hästar .	6.0	6.0	3.0	7.4	4.5	3.0	4.5	12.0	7.4	40.2	—	6.0	100.0		
på 1000 av hela medelhästbeståndet	0.7	0.7	0.4	0.9	0.5	0.4	0.5	1.4	0.9	4.8	—	0.7	11.8		

Anm. Håri inbegripas även de hästar, som avlivats utom förläggningssorten, varför här angivna siffror ej överensstämmer med de i Tab. 20 anförda. Remontdepåernas hästar äro här icke medräknade (se härom textavdelningen).

¹ Se Tab. 20, not 1.

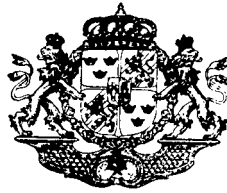
Tab. 24. Kasserade hästar år 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Truppförband	Kassationsorsaker																Kasserade hästar i % av medelhästbeståndet	Medeltal
	Sjukdom i andningsorganen	Sjukdom i nerv- och svagt o. sinnesorg.	Sjukdom i cirkulationsorganen	Sjukdom i digestionsorganen	Sjukdom i Allmän stelhet, slapphet, ålder	Spätt	Ringkota	Annan ledakomma	Sen- o. sensk.-infl.	Senakomma	Hovakomma	Annan åkoma i fötelseorganen	Sjukdom i hand och bindväv	Olycksfall	Olämplighet eller andra orsaker	Summa		
Livregt till häst . .	—	—	2	—	25	—	1	3	7	—	—	—	—	—	2	40	8.3	16.5
Skånska kavallerireg.	—	—	1	—	5	—	1	3	3	2	10	3	—	—	3	35	7.3	17.4
Livregts husarer . .	—	—	2	—	13	—	3	2	13	—	1	2	—	—	1	40	8.2	14.8
Norrlands dragonreg. U	—	—	1	—	19	—	1	1	11	4	—	—	—	—	—	36	7.7	15.0
„ „ B	—	—	—	—	7	—	1	—	—	5	1	—	—	—	—	14	11.9	17.4
Svea artillerireg. . .	—	—	2	—	17	—	1	—	6	5	—	9	3	—	4	47	12.2	13.5
Göta artillerireg. . .	—	—	1	—	11	—	2	—	16	—	14	4	3	—	—	51	15.4	15.2
Vendes artillerireg. .	2	6	4	1	10	—	6	1	3	—	2	3	1	—	—	39	11.0	14.6
Norrlands art.-reg. . .	—	—	2	—	14	—	—	—	18	—	4	4	—	—	—	42	11.9	14.2
Norrbottnens art.-kår	1	—	—	—	4	—	1	—	—	3	2	—	—	—	—	11	10.5	16.7
Smålands arméart.-reg.	—	—	1	—	18	—	—	—	1	2	—	1	—	—	1	24	34.8	17.7
Gotlands artillerikår .	—	1	—	—	10	—	1	—	—	2	3	—	—	—	—	17	68.0	16.7
Bodens art.-reg. . . .	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	1	—	—	1	—	7	12.1	14.7
Karlsborgs artillerireg.	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	3	10.7	16.0
Svea ingenjörkår . .	—	2	—	—	1	—	1	6	—	—	—	1	—	—	1	12	14.8	14.4
Göta ingenjörkår . .	—	—	—	—	4	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	8	11.4	16.0
Fälttelegrafkåren . .	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	6	11.1	15.0
Bodens ingenjörkår . .	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	1	2	1	1	—	9	16.7	16.3
Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	2.4	18.0
Göta trängkår	—	—	—	1	1	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	7	12.1	13.9
Norrlands trängkår . .	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	9.0	14.0
Skånska trängkåren . .	—	—	—	—	5	—	1	2	—	1	1	—	—	—	—	10	17.6	16.3
Södra arméförs. inf.	—	—	—	—	11	—	—	—	1	—	3	1	—	—	—	16	13.9	18.6
Västra „ „	—	2	—	—	9	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	14	13.0	19.9
Östra „ „	—	4	1	1	9	—	1	1	5	—	4	1	3	—	1	31	15.9	15.2
Norra „ „	—	—	—	1	12	—	—	1	—	—	2	2	—	—	—	18	18.8	16.6
Övre Norrlands tr. . .	—	—	—	1	6	—	—	1	2	1	—	2	—	—	—	13	22.2	17.4
Gotlands tr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skolor m. fl. ¹	—	—	—	—	1	1	1	1	—	4	—	—	—	—	—	8	3.2	12.4
Summa eller medeltal	3	18	16	6	219	24	18	95	27	52	47	19	5	—	16	565	10.0	15.8
<i>I varje grupp kasserade hästar</i>																		
på 100 av samtliga kasserade hästar . .	0.6	3.2	2.8	1.2	38.7	4.2	3.2	16.7	4.8	9.2	8.3	3.4	0.9	—	2.8	100.0		
på 1000 av medelhästbeståndet . . .	0.5	3.2	2.8	1.1	38.7	4.2	3.2	16.8	4.8	9.2	8.3	3.4	0.9	—	2.8	100.0		

Anm. Den stora skillnaden mellan här angivet antal kasserade hästar och det i Tab. 20 (kol. 4) angivna beror därpå, att här medtagits även sådana hästar, som på grund av allmän stelhet, ålder o. d. kasserats utan att hava varit sjukskrivna. — Remontdepåernas hästar äro här icke medräknade (se härom textavdelningen).

¹ Se Tab. 20, not 1.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID FLYGVAPNET ÅR 1936

AV

KUNGL. FLYGFÖRVALTNINGEN

STOCKHOLM 1937

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

372292

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL

AUX FORCES AERIENNES EN 1936

PUBLIÉ PAR

L'ADMINISTRATION DE L'AVIATION
MILITAIRE

INNEHÅLL.

TEXTAVDELNING.

	Sid.
1. Läkarpersonalen	1
2. Sjukvårdspersonalen	2
3. Sjukvårdsmaterielen m. m.	2
4. De sanitära förhållandena vid flygtruppförbanden m. m.	2
5. Läkarundersökningar av flygande personal	3
6. Olycksfall i samband med flygning	3
7. Sjuklighet och sjukvård	5
8. Tandvård	6
9. Sjuktransportflygningar	6

TABELLBILAGOR.

Tab. 1. Resultatet av läkarundersökningarna av till första flygutbildning inryckande personal åren 1933—1936	9
› 2. Kassationsorsaker vid läkarundersökningarna av till första flygutbildning inryckande personal åren 1933—1936	9
› 3. Resultatet av läkarundersökningarna av i flygtjänstgöring varande personal åren 1923—1936	10
› 4. Kassationsorsaker vid läkarundersökningarna av i flygtjänstgöring varande personal åren 1923—1936	10
› 5. Olycksfall i samband med flygning åren 1927—1936	11
› 6. Sjukdomar bland manskapet vid flygvapnets truppförband år 1936	12
› 7. Dödligheten bland flygvapnets manskap inom olika truppförband och efter ålder åren 1934—1936	15
› 8. Sjukligheten bland manskapet vid flygvapnets truppförband år 1936	16
› 9. Vissa epidemiska sjukdomar månadsvis år 1936	16
› 10. Smittsamma könssjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom flygvapnet år 1936	16
› 11 a. Skyddskoppypning av manskap vid flygvapnet år 1936	17
› 11 b. Sjuklighet på grund av skyddskoppypning vid flygvapnet år 1936	17
› 12. Utgifter för truppsjukvården 1 juli 1935—30 juni 1936	17

TABLES DES MATIÈRES.

TEXTE.

	Page
1. Personnel des médecins	1
2. Personnel du service médical	1
3. Matériaux pour le service médical etc.	2
4. Etat sanitaire aux régiments d'aviation	2
5. Examens médicaux des pilotes	3
6. Accidents d'aviation	3
7. Morbidité et soins aux malades	5
8. Soins aux dents	6
9. Transferts des malades par aviation	6

TABLEAUX.

Tabl. 1.	Résultat des examens médicaux du personnel entrant pour sa première information d'aviation en 1933—1936	9
	Nombre des examinés, Approuvés, Non approuvés, Approuvés %.	
• 2.	Causes de réformation parmi ledit personnel, constatées aux examens médicaux en 1933—1936	9
	Maladies des yeux etc., Maladies des oreilles etc., Autres maladies ou vices, Combinaisons, Totaux.	
• 3.	Résultat des examens médicaux du personnel, entré au service d'aviation, en 1928—1936	10
	Vr Tabl. 1.	
• 4.	Causes de réformation parmi ledit personnel, constatées aux examens médicaux en 1928—1936	10
	Vr Tabl. 2.	
• 5.	Accidents d'aviation au cours des années 1927—1936	11
	Nombre des accidents d'aviation avec une issue mortelle, Personnel. Groupe A: Mort dans 90 jours; Gr. B: Lésion grave; Gr. C: Lésion de peu d'importance.	
• 6.	Maladies parmi les hommes des régiments d'aviation en 1936	12
• 7.	Mortalité et causes de décès parmi les conscrits en 1934—1936	15
• 8.	Morbidité parmi les hommes des régiments d'aviation en 1936	16
	Col. 1: Régiments. Col. 2: Total des jours d'exercice. Col. 3: Restés de l'année précédente. Col. 4—6: Malades entrés par âge. Col. 7—18: Malades entrés par mois. Col. 19: Malades (restés et entrés) à la chambre et à l'infirmerie. Col. 20: Malades (restés et entrés) à l'hôpital militaire. Col. 21: Malades (restés et entrés) à l'hôpital civil. Col. 22: Total des malades (restés et entrés). Col. 23: Sortis capables de reprendre leur service militaire. Col. 24: Sortis incapables de reprendre leur service militaire. Col. 25: Décédés. Col. 26: Nombre des malades restant à l'année suivante. Col. 27: Nombre des journées de traitement. Col. 28: Journées de malades pour 100 jours d'exercice.	
• 9.	Certaines maladies épidémiques par mois en 1936	16
	Scharlakansfeber; Scarlatina; Mässling; Morbilli; Nervfeber; Typhus; Röd-sot; Dysenteria; Difteri; Diphtheria; Pässjuka; Parotitis; Kikhosta; Pertussis; Influenta; Influenza; Akut barnförlamning; Poliomyelitis anterior acuta; Sömnjsjuka; Encephalitis lethargica; Epidemisk hjärnhinneinflammation; Meningitis cerebrospinalis epidemica.	
• 10.	Maladies vénériennes parmi les hommes des régiments d'aviation en 1936	16
• 11 a.	Vaccination et revaccination des forces aériennes en 1936	17
	Nombre d'incisions. Nombre des (re)vaccinés. Nombre des inspectés. Nombre des hommes réagant contre la vaccine. Nombre de ceux-ci % des inspectés.	
• 11 b.	Morbidité par suite de la (re)vaccination aux forces aériennes en 1936	17
	Nombre des (re)vaccinés qui ont été inspectés. Gènes de revaccination: nombre des malades, nombre des malades par 100 inspectés, nombre des jours aux hôpitaux en tout et par chaque malade, nombre des jours des malades restant à la troupe en tout et par chaque malade, nombre de jours des malades délivrés de certains exercices en tout et par chaque malade, totaux.	
• 12.	Dépenses pour le service sanitaire des régiments, faites au cours de 1/7 1935—30/6 1936	17
	Col. 1: Régiments. Col. 2: Nombre de jours de service. Col. 3: Dépenses (cour.) Col. 4—12: Dépenses par jour et par soldat en öre. Col. 4: Renouvellements des matériaux. Col. 5: Entretien. Col. 6: Fournitures. Col. 7: Médicaments. Col. 8: Séjour à l'hôpital. Col. 9: Transferts. Col. 10: Pour épidémies. Col. 11: Dépenses diverses. Col. 12: Totaux.	

TILL KONUNGEN.

I enlighet med föreskrift i provisorisk instruktion för flygförvaltningen får flygförvaltningen härmed i underdånighet avgiva berättelse rörande hälso- och sjukvården vid flygvapnet under år 1936.

I ärendets handläggning hava deltagit undertecknad, chef, Fogman, Lychnell, Björnberg, Nilson samt Westerberg, föredragande.

Stockholm i april 1937.

Underdånigst

T. Friis.

E. Westerberg.

1. Läkarpersonalen.

Flygförvaltningen och Flygstaben.

I överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut har från och med den 1 juli 1936 genomförts, att förste flygläkaren utöver sin tjänstgöring i flygförvaltningen jämväl tjänstgör vid flygstaben såsom föredragande hos chefen för flygvapnet i sjukvårdsärenden.

Flygtruppförbanden.

Fältläkaren i fältläkarkåren, regementsläkaren på övergångsstat, G. A. W. P. Wingren, vilken alltsedan 1 oktober 1929 vari inbeordrad till tjänstgöring såsom läkare vid Västmanlands flygflottilj och centrala flygverkstaden i Västerås, har under året beviljats avsked från övergångsstaten. I anledning härav har med stöd av nådiga kungörelsen den 29 september 1933 kontrakt tecknats med fältläkare Wingren angående bestridandet av ifrågavarande läkarvård fr. o. m. den 23 mars 1936.

Läkartjänsten vid Roslagens flygflottilj har under vakans bestridits av medicine doktor S. Insulander t. o. m. den 30 juni 1936. Fr. o. m. den 1 juli 1936 har kontrakt rörande tjänsten ifråga tecknats med marinläkaren av 2. graden i marinläkarkårens reserv N. E. G. Sundgren.

Arvode till kasernläkaren vid Karlskrona örlogsstation för handhavande av läkarvården vid till Karlskrona förlagd del av Roslagens flygflottilj har utgått till och med den 30 september 1937, varefter detsamma upphört.

Förutom under ordinarie läkares semester eller sjukdom har extra läkare tjänstgjort vid flygkrigsskolan under 1 månad.

Flygskjutskolor m. m.

Under år 1936 har extra läkare tjänstgjort vid Färösund under en sammanlagd tid av 2 månader samt vid Rinkaby under 1 vecka.

Läkarvården för den personal från flygvapnet, som under en tid av c:a 2 månader varit förlagd till Karlsborg, har med stöd av nådigt brev den 4 juli 1936 mot ersättning omhänderhaft av på platsen tjänstgörande, armén tillhörande läkare.

Värnpliktiga läkare.

Med stöd av nådiga brevet den 13 juli 1928 hava efter framställning från flygförvaltningen under året tre värnpliktiga läkare beordrats fullgöra dem åliggande facktjänstgöring vid flygvapnet.

De värnpliktiga läkarna hava tjänstgjort vid Västmanlands respektive Roslagens flygflottilj samt vid Flygkrigsskolan och hava härvid deltagit i flygningar.

2. Sjukvårdspersonalen.

Tilldelningen av sjukvårdspersonal till truppförbanden har under året icke undergått någon förändring.

3. Sjukvårdsmaterielen m. m.

Genom flygförvaltningen försorg har under året upphandlats tandvårdsutrustning för Västmanlands flygflottilj. Denna har installerats samt tagits i bruk under den tid värnpliktig tandläkare varit beordrad till tjänstgöring vid flottiljen.

Genom nyanskaffning har mobiliseringsbehovet av sjukbårar tillgodosetts.

4. De sanitära förhållandena vid flygtruppförbanden m. m.

De sedan många år anmälda önskemålen rörande förbättringar av de hygieniska förhållanden vid truppförbanden hava beaktats i 1936 års försvarsbeslut och komma under de närmaste åren att successivt tillgodoses i form av nybyggnader m. m.

Under år 1936 hava följande förbättringar verkställts.

Vid *Västmanlands flygflottilj* har matsalen jämte vissa tillhörande ekonomikutrymmen omändrats och moderniserats.

Vid *Flygkrigsskolan* har en av förlägningsbarackerna ombyggt och moderniserats. Likaså har en paviljong inom f. d. dragonlägret ombyggt och moderniserats och t. v. tagits i anspråk för förläggning av flygelever. Officersmässen har likaledes undergått fullständig modernisering.

Av större arbeten, som påbörjats under året må nämnas kansli- och skolbyggnad samt förlägningsbyggnader för aspiranter och kadetter vid *Flygkrigsskolan*.

Beträffande flygvapnets övningsplats i *Fårösund* är känt, att de hygieniska förhållandena å orten äro mindre tillfredsställande. Då övningsplatsen ifråga skall bibehållas och då dessutom en kustartillerikår skall förläggas till denna plats, hava flygförvaltningen och marinförvaltningen gemensamt hemställt hos länsstyrelsen, att vad som i hälsovårdsstadgan den 19 juni 1919 är föreskrivet om stad skall i tillämpliga delar gälla även för Fårösunds samhälle.

5. Läkarundersökningar av flygande personal.

Sedan under året genomförts, att förste flygläkaren utöver sin tjänstgöring i flygförvaltningen jämväl tjänstgör vid flygstaben, handläggas ärenden rörande läkarundersökningar av flygande personal inom flygstaben.

Även under år 1936 har flygutbildning för vissa studerande vid Kungl. Tekniska högskolan varit anordnad vid flygvapnet. Genom kungl. brev den 20 juni 1935 har därvid föreskrivits, att beträffande läkarundersökningar av dessa skall gälla, vad som är stadgat rörande privatflygare. I anslutning härtill hava 17 teknologer undersökts för påbörjande av flygutbildning. Härvid hava samtliga godkänts. I samband med genomgående av repetitionskurs i praktisk flygning hava 5 teknologer undergått allmän kroppsundersökning, varvid likaså samtliga godkänts. I bifogade statistiska tabeller äro teknologerna icke medräknade.

Resultaten av övriga läkarundersökningar i samband med inryckning till första flygutbildning av för flygtjänstgöring avsedd personal samt av de årliga undersökningarna av i flygtjänst varande personal finnas för åren 1933—1936 statistiskt sammanställda i tabellerna 1—4.

Tab. 1 utvisar resultatet av läkarundersökningarna av till första flygutbildning inryckande personal. För året utgör antalet godkända 77 % av samtliga undersökta.

Tab. 2. anger de orsaker, som föranlett kassation av de inryckande.

Tab. 3 utvisar resultatet av de årliga undersökningarna av i flygtjänstgöring varande personal. I tabellen äro icke medräknade de fall, där flygare genom sjukdom eller olycksfall för längre eller kortare tid försatts ut flygtjänstgöring utan att föranstaltande om särskild läkarundersökning för ändamålet enligt gällande bestämmelser behövt äga rum.

Under år 1936 har en av de undersökta underkänts för fortsatt flygtjänstgöring. Orsaken har varit kvarstående olikheter i de vestibulära reaktionerna å höger och vänster sida efter genomgången skallskada i samband med under året inträffat flyghaveri.

I ett fall har flygtjänstgöring medgivits endast såsom flygspanare. Orsaken var även härvidlag kvarstående men efter ett under året inträffat olycksfall i samband med flyghaveri.

Däremot har en flygare, som vid utgången av år 1935 på grund av viss syninskränkning efter genomgången olycksfall endast fick tjänstgöra såsom flygspanare under året medgivits flygtjänstgöring i full utsträckning.

Tab. 4 anger de orsaker, som beträffande i flygtjänstgöring varande personal givit anledning till flygtjänstgöringens avbrytande.

6. Olycksfall i samband med flygning.

De olycksfall i samband med flygning, som ägt rum under tiden 1927—1936 finnas sammanställda i **Tab. 5**. Denna upptager för de olika kalender-

åren dels antalet flyghaverier med dödlig utgång, dels antalet olycksfall, fördelade på olika personalkategorier. Olycksfallen äro indelade i tre grupper, nämligen olycksfall med dödlig utgång inom 90 dagar efter haveriet, svåra skador och lätta skador.

Under år 1936 har förekommit en *flyggolycka med dödlig utgång*. Olyckan inträffade under övning i avancerad flygning, varvid flygplanet råkade i spinrörelse, vilken föraren icke lyckades häva. Fallskärms hopp utfördes på så låg höjd över marken, att fallskärmen icke kunde bringas i funktion. Den gjorda undersökningen utvisade, att utlösningsanordningen till fallskärmen var orörd. Olycksfallet medförde multipla frakturer å kraniet, extremiteter och bröstorg, och döden torde hava varit ögonblicklig.

Tre *svåra skador* hava förekommit under året. Den ena av dessa utgjordes av en kompressionsfraktur å första ländkotan. Haveriet inträffade under en flygning i grupp, varvid på grund av motorstörning i gruppchefens flygplan ett av de övriga i gruppen ingående flygplanen tvingades ner på så låg höjd, att föraren icke lyckades taga planet över framförvarande högre terräng utan gick i marken. Skadan drabbade den medföljande flygeleven, under det föraren undkom oskadd. Olycksfallet medförde tjänsteoduglighet under 4 månader, efter vilken tid den skadade var fullt återställd och kunde återgå i tjänst såsom flygförare.

En annan svår skada uppstod vid störtning i havet. Skadan, som drabbade föraren, utgjordes av ett svårare brott å underkäken. Efter skadan medgavs under år 1936 flygtjänstgöring endast såsom flygspanare. Den vid olyckstillfället medföljande spanaren undkom oskadd.

Den tredje svåra skadan uppkom vid totalhaveri vid tvångslandning på grund av motorstopp, förorsakat av bränslebrist. Föraren ådrog sig härvid hjärnskakning jämte fraktur å näsbenet samt å båda överkåksbenen. Efterföljande undersökningar av öron m. m. utvisade efter hjärnskakningen kvarstående olikheter i de vestibulära reaktionerna å höger vänster sida. Den skadade har av denna anledning icke medgivits flygtjänstgöring under år 1936. Den vid olyckstillfället medföljande flygeleven ådrog sig endast lätta skador i form av kontusioner av nack- och ryggmuskulaturen.

Lättare skador, huvudsakligen i form av kontusioner och mindre sårskador, hava förekommit i sammanlagt fyra fall.

Tab. 5 liksom ovan anförda text hänför sig endast till flygvapnet tillhörande personal. Därutöver har ett olycksfall drabbat en teknolog under flygutbildning. Skadan, som av lättare art, bestod av lindrig hjärnskakning jämte en spricka å käkbenet.

Förutom ovannämnda skador i direkt samband med flyghaverier har under året även inträffat en svårare skada genom slag av propeller. Slaget träffade ena låret och åstadkom ett krossår jämte ett större hämatom med efterföljande infektion av svårare art. Denna skada är icke medtagen i tab. 5.

7. Sjuklighet och sjukvård m. m.

Sjukvården. Genom skilda cirkulärskrivelser hava föreskrifter lämnats dels rörande åtgärder vid olycksfall genom elektricitet och dels beträffande åtgärder med anledning av epidemiskt uppträdande barnförslamning.

Fråga rörande rätt till fri sjukvård i hemmet för vid armén och flygvapnet anställda arbetare har förevarit till behandling i förutvarande flygstyrelsen i samband med nådig remiss av försvarsverkens civila personals förbunds framställning i ärendet. Häröver har flygstyrelsen gemensamt med arméförvaltningen avgivit underdånigt utlåtande den 21 januari 1936.

Förmåner under sjukdom åt vid flygvapnet anställda arbetare hava dessutom blivit föremål för behandling i samband med förhandlingar rörande träffande av kollektivavtal mellan flygförvaltningen samt Försvarsverkens civila personals förbund, vilka förhandlingar dock under året icke slutförts.

Sjukligheten. De vanligast förekommande sjukdomarna hava varit akuta infektionssjukdomar, andningsorganens, hudens och matsmältningsorganens sjukdomar; största antalet vårdade faller dock inom gruppen skador genom yttre våld eller olyckshändelse. Av första gruppen må nämnas först och främst halsfluss (166 fall) samt vaccinationsbesvär (51), av de andra grupperna bronchiter (95), böldsjukdomar samt bland skador ledvrickning (78), krossår (48), skoskav, muskel- och senbristning samt benbrott. Se närmare **Tab. 6.**

Enligt **Tab. 8** var hela antalet under år 1936 vårdade 1 006, varav 995 nyinsjuknade. Då det dagliga medeltalet tjänstgörande uppgick till 841, blir alltså antalet nyinsjuknade på 100 av medelpresensstyrkan 118 mot 121 föregående år. Av tjänstgöringsdagarna åtgingo 3·01 % för sjukvård.

Dödligheten bland manskapet framgår av **Tab. 5** och **7.**

De epidemiska sjukdomarnas frekvens har under året varit mycket låg; deras utbredning under olika årstider anges i **Tab. 9.**

De smittsamma könssjukdomarna förekommo under året tämligen sparsamt, 7 fall av gonorrhé mot 15 föregående år (**Tab. 10**).

Revaccination. Enl. **Tab. 11 a** var antalet revaccinerade 1 110, varav med 2 snitt 1 101 och med 1 snitt 9; reaktion visade resp. 90 % och 67 % av de revaccinerade. **Tab. 11 b** visar av ympningen föranledd inskränkning i tjänstedugligheten. Nedsatt tjänstbarhet visade 36 % av de såsom primoympningar angivna fallen med blott 4·6 % av revaccinationsfallen med 6·0 dagar per man bland de förra och 1·9 dagar per man bland de senare. Olägenheterna av ympningen hava alltså i likhet med föregående år varit helt obetydliga.

Kostnaderna för de olika truppförbandens sjukvård angivas i **Tab. 12.** Västmanlands och Östgöta flygflottiljer förete tämligen lika dagskostnad, båda inom ramen av 3 öre per man och dag. Något högre kostnad uppvisar Jämtlands flygflottilj, under det att Roslagens flygflottilj och Flygkrigsskolan även i år förete betydligt högre siffror än övriga flottiljer. Vad dessa senare beträffar, hänföra sig de högre dagskostnaderna främst till utgifter för sjukhusvistelse, ävensom för medikamenter och förbrukningsmateriel.

8. Tandvård.

Genom kbr. den 16 januari 1935 har medgivits, att hären tilldelade värnpliktiga tandläkare må, efter av vederbörande myndighet vid flygvapnet gjord framställning, i mån av tillgång och i den utsträckning, generalfältläkaren bestämmer, beordras att vid flygvapnet fullgöra dem åliggande facktjänstgöring.

Med stöd härav hava under året värnpliktiga tandläkare tjänstgjort vid Västmanlands flygflottilj under 1 månad, vid Roslagens flygflottilj under 2 veckor samt vid Flygkrigsskolan under 1½ månad.

Kostnaderna för tandvård åt manskap hava såsom hittills bestridits från anslaget för specialvård m. m. Sammanlagda kostnaderna uppgingo under budgetåret 1935/1936 till 2 680 kr. Fördelas dessa på totalantalet tjänstgöringsdagar, erhålles en kostnad av 0.96 öre per man och dag.

9. Sjuktransportflygningar.

Beståndet av sjuktransportplan har under året icke undergått någon förändring. Till disposition hava sålunda funnits fyra ambulansplan, varav två plan varit uppställda i Boden (byggda år 1935, resp. 1928), ett plan vid Östersunds ambulansstation (byggt år 1933) samt ett plan vid Hägernäs (byggt år 1934).

Genom nådigt brev den 7 augusti 1936 hava bestämmelser utfärdats rörande användande av i Boden uppställt sjuktransportplan.

Fråga om utvidgning av flygambulansverksamheten har förevarit till behandling i samband med tvenne underdåniga framställningar i ärendet. Den ena av dessa ingavs den 24 januari 1936 av provinsialläkaren i Arjeplogs distrikt E. Wallquist och den andra den 14 februari 1936 av länsstyrelsen i Västerbottens län. Underdåniga utlåtanden hava avgivits över den förstnämnda den 21 augusti 1936 av flygförvaltningen och över den senare av chefen för flygvapnet den 14 augusti 1936.

Under året hava försök utförts att genom viss konstruktion å sjuktransportplanens flottörer möjliggöra landning såväl i öppen sjö som på is. Försöken hava dock icke utfallit tillfredsställande. Med flottörerna i deras ursprungliga skick kan visserligen i trängande fall landning företagas på is. Påfrestningarna på flottörerna äro emellertid härvid alltför stora för att detta tillvägagångssätt skall kunna komma till generell användning. Denna viktiga fråga, vilken har sin största betydelse för det i Hägernäs stationerade planet, är sålunda ännu icke löst på ett tillfredsställande sätt.

Fortsatta undersökningar rörande möjligheten att använda autogiro för ambulansändamål hava verkställts. Något resultat har dock tillsvidare icke kunnat ernås i denna fråga. Detta torde till stor del få sättas i samband därmed, att hela utvecklingen av autogiron befunnit sig i ett stationärt skede, beroende på viss nykonstruktion och därmed sammanhängande tekniska försök.

Beträffande verkställda sjuktransportflygningar under åren 1932—1936 hänvisas till efterföljande tabell.

Rörande årets sjuktransportflygningar må framhållas följande.

Utöver de verkställda 156 transporterna hava 5 sjuktransportflygningar påbörjats, utan att uppdraget kunnat fullgöras. Orsaken har i 3 fall varit dimma, i 1 fall skada å flottör vid starten samt i 1 fall omöjlighet att landa på den för avhämtningen avsedda sjön på grund av bristande utrymme.

I rapporterna omnämnas vidare 9 fall, där rekvisition inkommit men icke föranlett någon åtgärd. Orsaken har i 6 fall varit dimma, i 1 fall maskinskada, i 1 fall omöjlighet att starta på grund av markförhållandena (stöp) samt i 1 fall, att sjuktransportplanet varit upptaget av annan, tidigare rekvirerad sjuktransport.

Av samtliga 170 ingivna rekvisitioner hava sålunda 156 (92 %) till fullo effektuerats, 5 (3 %) icke kunnat genomföras och 9 (5 %) av skilda anledningar icke föranlett någon åtgärd.

Sjuktransportflygningar 1932—1936.

	Antal flyg- ningar	Antal trans- porter	Samman- lagd flygtid	Antal flygkilo- meter	Antal trans- porterade patienter	Antal transporterad sjukvårds- personal	Antal övriga med- följande
År 1932.							
Boden	166	67	156 ^t 40 ^m	19 010	77	44	79
Östersund	50	18	51 ^t 35 ^m	5 830	18	0	18
Hägernäs	8	4	3 ^t 40 ^m	493	4	0	4
Summa	224	89	211^t 55^m	25 333	99	44	101
År 1933.							
Boden	149	65	147 ^t 25 ^m	19 598	70	44	81
Östersund	52	19	43 ^t 25 ^m	5 500	19	1	20
Hägernäs	14	6	6 ^t — ^m	777	6	0	6
Summa	215	90	196^t 50^m	25 875	95	45	107
År 1934.							
Boden	188	77	203 ^t 30 ^m	25 805	84	41	102
Östersund	60	24	75 ^t 10 ^m	10 610	18	7	30
Hägernäs	38	13	10 ^t 35 ^m	1 228	13	1	14
Summa	286	114	289^t 15^m	37 643	115	49	146
År 1935.							
Boden	177	71	160 ^t 50 ^m	20 175	80	44	81
Östersund	63	25	64 ^t 50 ^m	9 843	23	18	32
Hägernäs	78	31	24 ^t 35 ^m	3 369	32	25	47
Summa	318	127	250^t 15^m	33 387	135	87	160
År 1936.							
Boden	228	86	257 ^t 20 ^m	36 110	102	52	113
Östersund	62	27	65 ^t 45 ^m	9 776	27	20	30
Hägersnäs	116	43	50 ^t 35 ^m	7 553	42	30	62
Summa	406	156	373^t 40^m	53 439	171	102	205

Tab. 1. Resultatet av läkarundersökningarna av till första flygutbildning inryckande personal åren 1933—1936.

Personal	1933				1934				1935				1936			
	Antal undersökta	Godkända	Underkända	Procent godkända	Antal undersökta	Godkända	Underkända	Procent godkända	Antal undersökta	Godkända	Underkända	Procent godkända	Antal undersökta	Godkända	Underkända	Procent godkända
Flygvapnet.																
Underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manskap	13	8	5	62	9	6	3	67	10	6	4	60	14	11	3	79
Reservofficersaspiranter . .	27	17	10	63	40	29	11	73	39	32	7	82	91	69	22	76
Armén.																
Officerare på stat	133	129	4	88	96	96	—	100	20	19	1	95	919	914	5	74
Officerare i reserven	—	—	—	—	—	—	—	—	13	8	5	62	—	—	—	—
Underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manskap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marinen.																
Officerare på stat	96	95	1	83	6	5	1	80	113	112	1	92	5	5	—	100
Officerare i reserven	1	1	—	100	—	—	—	—	96	94	2	67	—	—	—	—
Underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manskap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	80	60	20	75	61	46	15	75	101	81	20	80	129	99	30	77

¹ Härav 6 flygspanare. — ² Härav 2 flygspanare. — ³ Samtliga flygspanare. — ⁴ Härav 8 flygspanare. — ⁵ Härav 1 flygspanare. — ⁶ Härav 6 flygspanare.

Tab. 2. Kassationsorsaker vid läkarundersökningarna av till första flygutbildning inryckande personal åren 1933—1936.

Personal	1933				1934				1935				1936			
	Ögon m. m.	Öron m. m.	Övriga sjukdomar eller lyten	Kombination av samtliga eller vissa av dessa grupper	Ögon m. m.	Öron m. m.	Övriga sjukdomar eller lyten	Kombination av samtliga eller vissa av dessa grupper	Ögon m. m.	Öron m. m.	Övriga sjukdomar eller lyten	Kombination av samtliga eller vissa av dessa grupper	Ögon m. m.	Öron m. m.	Övriga sjukdomar eller lyten	Kombination av samtliga eller vissa av dessa grupper
Flygvapnet.																
Underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manskap	2	—	1	3	2	—	—	2	4	—	—	4	2	1	—	3
Reservoff.-aspiranter	3	5	1	10	4	2	1	4	11	7	—	7	10	1	1	22
Armén.																
Officerare på stat	1	2	—	4	—	—	—	—	1	—	—	1	3	—	—	5
Officerare i reserven	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	5	—	—	—	—
Underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manskap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marinen.																
Officerare på stat	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—
Officerare i reserven	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—
Underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manskap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	6	8	2	4	6	2	1	6	15	14	4	1	1	20	15	30

Tab. 3. Resultatet av läkarundersökningarna av i flygtjänstgöring varande personal åren 1928—1936.

Å r	Antal undersökta	Godkända	Icke godkända	Procent godkända
1928	107	105	2	98
1929	131	130	1	99
1930	115	114	1	99
1931	133	132	1	99
1932	139	139	—	100
1933	147	145	2	99
1934	167	167	—	100
1935	195	194	1	99,5
1936	232	231	1	99,5

Tab. 4. Kassationsorsaker vid läkarundersökningarna av i flygtjänstgöring varande personal åren 1928—1936.

Å r	Ögon-sjukdom	Öron-sjukdom	Övriga sjukdomar eller lyten	Kombination av samtliga eller vissa av dessa grupper	Summa
1928	2	—	—	—	2
1929	—	—	1	—	1
1930	—	—	—	1	1
1931	—	—	1	—	1
1932	—	—	—	—	—
1933	—	—	2	—	2
1934	—	—	—	—	—
1935	—	—	1	—	1
1936	—	—	1	—	1

Tab. 5. Olycksfall i samband med flygning åren 1927—1936.

Å r	Antal flyg- haverier med dödlig ut- gång	Personal	G r u p p		
			A	B	C
1927	3	Officerare	3	2	3
		Underofficerare	—	—	1
		Manskap	1	2	1
1928	2	Officerare	—	3	1
		Underofficerare	—	—	—
		Manskap	13	—	1
1929	4	Officerare	4	2	1
		Underofficerare	1	1	2
		Manskap	2	1	2
1930	2	Officerare	21	—	4
		Underofficerare	1	—	1
		Manskap	—	—	2
1931 ³	5	Officerare	13	—	3
		Underofficerare	1	—	—
		Manskap	3	—	2
1932	—	Officerare	—	—	—
		Underofficerare	—	—	—
		Manskap	—	—	1
1933 ⁴	3	Officerare	3	1	1
		Underofficerare	—	—	—
		Manskap	—	—	1
1934	1	Officerare	—	2	3
		Underofficerare	—	—	—
		Manskap	1	—	2
1935	1	Officerare	1	2	2
		Underofficerare	—	—	1
		Manskap	—	1	—
1936	1	Officerare	—	1	1
		Underofficerare	—	—	—
		Manskap	1	2	3

Grupp A: Dödlig utgång inom 90 dagar efter haveriet; gr. B: Svår skada; gr. C: Lätt skada.

¹ Därav en dödad genom fall ur flygplan under flygning. — ² Dödad vid uthopp ur flygplan (fallskärmen ej utlöst). — ³ Här icke medtagen en civil person (tillhörande frivilliga automobilkåren), som förolyckats vid flygning såsom passagerare med militärt flygplan. — ⁴ Här icke medtagen en officer (icke tjänstgörande vid flygvapnet), som förolyckats vid flygning som passagerare med militärt flygplan.

Tab. 6. Sjukdomar bland manskapet vid flygvapnets truppförband år 1936.

Sjukdomar	F. 1	F. 2	F. 3	F. 4	F. 5	S:a	Sjukdomar	F. 1	F. 2	F. 3	F. 4	F. 5	S:a
I. Bildn.fel, medfödda sjukd.	—	—	—	—	1	1	g. Hjärn- och hjärnhinnetub. T. cerebri. Meningitis tub.	—	—	—	—	—	—
II. Akuta infektionssjukd.	—	—	—	—	—	—	h. Allmän tbc. T. universalis. T. miliaris ac.	—	—	—	—	—	—
Smittkoppor. Variola	—	—	—	—	—	—	i. Andra former av tbc.	—	—	—	—	—	—
Vattenkoppor. Varicellæ	—	—	—	—	—	—	Trakom. Conjunctiv. trachom.	—	—	—	—	—	—
Scharlakansfeber. Scarlatina	—	—	—	5	—	5	Syfilis.	—	—	—	—	—	—
Mässling. Morbilli	1	3	—	—	—	4	a. Nyförvärad. Syphilis rec.	—	—	—	—	—	—
Rash. Rubella	1	17	1	1	1	21	b. Recid. Syphilis recid.	—	—	—	—	—	—
Fläcktyfus. Typhus exanthemat.	—	—	—	—	—	—	Andra kron. infektionssjukd.	—	—	—	1	1	1
Tarmtyfus. Febris typhoides	—	—	—	—	—	—	V. Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar.	—	—	—	—	—	—
Paratyfus. Paratyphus	—	—	—	—	—	—	Bleksot. Blodbrist. Anæmia.	—	—	—	—	—	—
Asiatisk kolera. Chol. asiatica	—	—	—	—	—	—	Blodfläcksjuka. Morbus macul.	—	—	—	—	—	—
Inhemsk kolera. Chol. nostras	—	—	—	—	—	—	Werlhoffi. Purpura	—	—	—	—	—	—
Rödsot. Dysenteria	—	—	—	—	—	—	Skörbjugg. Scorbutus	—	—	—	—	—	—
Stelkramp. Tetanus	—	—	—	—	—	—	Blödaresjuka. Hæmophilia	—	—	—	—	—	—
Ros. Erysipelas	—	—	—	—	—	—	Gikt. Arthritis vera s. urica	—	—	—	—	—	—
Sept. lymfåder- o. lymfkörtel- inflamm. Lymphangitis et lymphad. sept.	—	3	—	—	1	4	Sockersjuka. Diabetes mellitus	—	—	1	—	—	1
Blodförgiftning. Varfeber. Sep- tichæmia. Pyæmia	—	—	—	—	—	—	Basedows sjukd. Morb. Basedowi	—	—	—	1	1	2
Ak. ledg.reum. Rheum. artic. ac. Halsfluss. Angina tonsillaris	37	41	17	15	56	166	Andra ämnesomsätt.- o. blodsj.	—	—	—	—	—	—
Difteri. Strupsjuka. Diphteria	7	1	1	—	—	9	VI. Kroniska förgiftnings- sjukdomar.	—	—	—	—	—	—
Pässjuka. Parotitis epidemica	—	—	—	—	—	—	Kronisk alkoholförgiftning. Alcohol. chr. Delir. trem.	—	—	—	—	—	—
Kikhosta. Pertussis	—	5	—	—	6	11	Andra kron. förgiftningssjukd.	—	—	—	—	—	—
Influenta. Influenza epidemica	—	—	—	—	—	—	VII. Sinnessjukdomar.	—	—	—	—	—	—
Akut barnförlamn. Poliomyel. ant. ac.	—	1	—	—	—	1	Sinnessjukdom	—	—	—	—	—	—
Sömnsjuka. Encephal. letharg. Epidemisk hjärnhinneinflamm. Mening. cerebrosp. epid.	—	—	—	—	—	—	VIII. Nervsystemets sjukd.	—	—	—	—	—	—
Dröppel. Gonorrhoea	2	1	2	—	1	6	Nervinflammation. Neuritis. Polyneuritis	—	—	—	—	—	—
Enkelt veneriskt sår (med följd- sjukdomar). Ulcus molle	—	—	—	—	—	—	Nervsmärta. Neuralgia	—	1	—	—	—	1
Vaccinationsbesvär	9	9	10	13	10	51	Perifer förlamn. Paresis. Paral. Fallandesot. Epilepsia	—	—	—	—	—	—
Feber av obestämd art. Fe- bricula. Febris ephemera	—	—	2	1	—	3	Nervsvaghet. Neurasthenia	—	—	—	—	—	—
Andra akuta inf:sjukdomar	—	1	1	—	—	2	Ryggmärgsinflamm. Myelitis	—	—	—	—	—	—
III. Zooparasitära sjukd.	—	—	—	—	—	—	Hjärnhinneinflamm. Mening. cer. Hjärnblödning. Hæmorrh. cer. Andra sjukd. i nervsystemet	—	—	—	—	—	—
Trikinsjukdom. Trichinosis	—	—	—	—	—	—	IX. Ögonsjukdomar.	—	—	—	—	—	—
Masksjukdom. Helminthiasis	—	—	—	—	—	—	Conjunktivitis catarrhalis	2	—	6	—	3	11
Skabb. Scabies	4	2	—	2	1	9	phlyctænulosa	—	—	—	—	—	—
Andra zooparasitära sjukd	—	—	1	—	—	1	Keratitis	—	—	—	—	—	—
IV. Kroniska infektionssjukd.	—	—	—	—	—	—	Iritis	—	—	—	—	—	—
Tuberkelsjukdom. Tuberculosis.	—	—	—	—	—	—	Panophtalmitis	—	—	—	—	—	—
a. Lungtub. T. pulmonum	—	—	—	—	—	—	Refraktionsanomalier.	—	—	—	—	—	—
b. Körteltub. T. lymphogland.	—	—	—	—	—	—	a. Myopia	—	—	—	—	—	—
c. Ben- och ledgångstub. T.	—	—	—	—	—	—	b. Hyperopia	—	—	—	—	—	—
ossium et articularum	—	—	—	—	—	—	c. Astigmatismus	—	—	—	—	—	—
d. Hudtub. T. cutis	—	—	—	—	—	—	Andra ögonsjukdomar	—	—	—	2	—	2
e. Lupus vulgaris	—	—	—	—	—	—							
f. Urogenitaltub. T. urogen.	—	—	—	—	—	—							

Sjukdomar	F. 1	F. 2	F. 3	F. 4	F. 5	S:a
X. Öronsjukdomar.						
Inflamm. el. böld i hörselgången.						
Otitis ext. diffusa. Furunc. meatus auditorii	2	—	2	—	9	13
Katarr i mellanörat. Catarrhus cavi tympani.						
a. Varig infl. Ot. med. purul.	—	2	2	1	1	6
b. Varig infl. m. komplik. åt omg. delar. Mastoiditis etc.						
Andra öronsjukdomar	1					1
XI. Cirkulationsorganens sjukdomar.						
Infl. i hjärtsäcken. Pericard.						
Infl. i hjärtat. Myoc. Endocard.						
Org. hjärtfel. Vitium org. cord.						
Hjärtförstoring. Hypertrophia cordis						
Nervös hjärtsjukd. Near. cord.						
Ak. svaghetsstillstånd hos hjärtat. Insuficientia cordis ac.						
Blödåderbräck. Varix			1	—	2	3
Blödåderinfl. Phleb. Periphleb.						
Blodpropp. Thromb. Embolia						
Andra sjukd. i cirkulationsorg.						
XII. Andningsorganens sjukd.						
Sjukd. i näsan och dess bihålor	1	1	—	—	5	7
Strupkatarr. Laryng. Tracheit.	2	—	23	—	3	28
Ödem i struphuvudet. Oedema laryngis, Oedema glottidis .						
Luftrörskatarr. Bronchitis.						
a. Akut. Bronchitis acuta . . .	4	11	30	16	34	95
b. Kronisk. Bronchitis chr. . .						
Astma. Astma bronchiale . . .						
Lungemfysem. Emphys. pulm.						
Lungblödning. Hæmorrh. pulm.						
Katarrallunginflamm. Broncho-						
pneum. Pneum. lob.			1	—	3	4
Krupös lunginflamm. Pneumonia croup. s. lob. . .			1	—		1
Lungsäcksinflamm. Pleuritis.						
a. Torr. P. sicca s. fibr. . . .			1	—		1
b. Serös. P. serosa	1	—				1
c. Varig. Empyema pleuræ . .						
Andra sjukd. i andningsorg. . .	1	—	3	—		4
XIII. Matsmältningsorganens sjukd.						
Inflamm. i mun o. tunga. Stomatitis. Glossitis			1	—	1	2
Inflamm. i svalg o. matstrupe.						
Pharyngitis. Oesophagitis . .		33				33
Magkatarr. Gastritis.						
a. Akut. G. ac.	—	3	1	—	1	5
b. Kronisk. G. chr.	1	—				1
XIV. Urin- och könsorganens sjukdomar.						
Funktionell magsäckasjukdom.						
Neurosis ventriculi						
Magsår. Ulcus ventr. U. duod.					1	1
Utvigkning av magsäcken. Sänkning av magsäcken. Dilatat. ventriculi. Gastroptosis . . .						
Mag-tarmkatarr. Gastro-enterit.		2			7	9
Tarmkatarr. Enterit. Colit. etc.						
a. Akut. E. etc. ac.				1	11	12
b. Kronisk. E. etc. chr.						
Blindtarmsinflamm. Appendic.	1	1	2	3	1	8
Tarmhinder. Tarmvred. Ileus.						
Volvulus. Invaginatio						
Bräck. Hernia.						
a. Rörligt. Hernia mobilis . .			2			2
b. Inklämt. Hernia incarcerated.						
Förstopning. Obstipatio . . .		1				1
Inflamm. kring ändtarm. Ändtarmsfistel. Periproct. Fist. ani						
Ändtarmspricka, -kontraktur.						
Fissura, contractura ani . . .		1				1
Bukhinneinflamm. Peritonit. .						
Gulsot. Icterus catarrhalis . .	2					2
Gallsten. Cholelithiasis . . .						
Andra sjukdomar i matsmältningsorganen	1				1	2
XV. Rörelseorganens och bensystemets sjukdomar.						
Njurinflammation. Nephritis.						
a. Akut. Nephritis acuta . . .						
b. Kronisk. Nephritis chr. . .	1					1
Njursten. Lithiasis renalis . .						
Aggveurin. Albuminuria . . .						
Kat. inflamm. i urinblåsan. Cyst.			1			1
Funktionell blåssjukd. Neuros ves. urin. Enuresis noct. . .		1				1
Blåskörtelinflamm. Prostatitis.						
Absc. prost.						
Urinrörsförträngning. Strict. urethræ						
Förträngn. av förhud. Phimosis.						
Paraphim.					1	1
Testikelinflamm. Epidid. Orch.	1					

Sjukdomar	F. 1	F. 2	F. 3	F. 4	F. 5	S:a	Sjukdomar	F. 1	F. 2	F. 3	F. 4	F. 5	S:a
Inflammation i slemsäck. Bur-							XVIII. Genom våld o. olycks-						
stitis. Hygroma							händelse uppkomna skador						
Falsk ledställn. Scolios. Genu							samt ak. förgiftningar.¹						
valg. Pes var. Hallux valg. .							Muskel-, senbristn., Sensträckn.						
Ledstyvhet. Anchylosis . . .							Ledvrickning	15	22	16	8	17	78
Inflamm. i ledg. Synov. Arthr.		2	1		2	5	Luxation. a. Enkel	2	2	2			6
Kr. ledgångsreum. Rheum. art.							b. Komplic.					1	1
chr.							Benbrott. a. Enkelt	2	2	4		2	10
Ledmus. Mus artic. Corpus							b. Komplic.	1					1
mobile in artic.							Stöt o. krossning. Krossår . .	10	5	3	5	25	48
Ben- och benmärgsinflammation.							Sår av skarpt l. spetsigt vapen	10	4	5	1	3	23
Osteitis. Osteomyelitis. . . .							Skottsår.						
Benhinneinflamm. Periostitis .				2		2	a. Enkelt. Skottsår i mjukd.						
Fotödem. Oedema pedis							b. Komplicerat. Skottfraktur						
Marschsvulst. Syndesm. met. .							c. Inträngande						
Ansträngningsperiostit. Periosti-			2			2	Skoskav. Skavsår (skidbindning						
tis tibiae ab exercitio							e. d.)	6		9	3	13	31
Andra sjukd. i rörelseorg. o.							Ridsår						
bensyst.		4			4	8	Skada av förbränn. l. explosion.						
XVI. Hudsjukdomar och							1. gradens förbränning	1					1
sjukd. i bindväven.							2. gradens förbränning	1		2		1	4
Erythema multiforme et nod. .							3. gradens förbränning						
Urticaria	1	1	1			3	Kylskada						
Herpes zoster	1				1	2	1. gradens förfrysning	3				1	4
Psoriasis							2. gradens förfrysning	2					2
Eczema		1	4		5	10	3. gradens förfrysning						
Impetigo. Ecthyma			6	2	1	9	Solstyg. Värmeslag						
Favus							Akut förgiftning						
Herpes tonsurans, Sycosis . . .							a. Av alkohol						
Nageltrång. Unguis incarn. . .					2	2	b. Av narkotiska ämnen						
Bindvävsinflamm. Bulnad. . . .							c. Av kolos eller lysgas						
Phlegmone. Abscessus	6		2		3	11	d. Av metallsalter						
Böld. Furunculus. Carbunc. . .	9	12	12	1	19	53	e. Av syror eller alkalier . . .	1					1
Rötsår. Ulcus							f. Av födoämnen						
Brand. Gangræna							g. Av andra gifter						
Andra sjukd. i hud o. bindväv	2		1	1	3	7	Frakturer						
XVII. Svulster.							Kontusioner						
Svulst. Tumor							Andra skador					3	3
							Själv-mord. Själv-mordsförsök						
							Sjukdom av obestämd art .						
							Observationspatienter . . .	20	4	9	11	11	55
							Summa	177	203	214	95	306	995

Anm. Tabellen upptager endast de under året insjuknade.

¹ För svårare olycksfall eller för självmord (-sförsök) lämnas särskild specificerad uppgift.

Tab. 7. Dödligheten bland flygvapnets manskap inom olika truppförband och efter ålder åren 1934—1936.

Dödsorsaker																	
	Inflyuensa. <i>Influenza epid.</i>	<i>Pyosepticæmia.</i> Varfeber. <i>Septicæmia.</i>	Akut barnförslumning. <i>Poliomyel. anterior ac.</i>	Lungsot. <i>Tbc. pulm.</i>	Hjärnhinneinf. <i>Mening. purul.</i>	Mellanbreinf. <i>Otitis</i>	Andra nervsystems o. sinnessorgssjukd.	Cirkulorgs sjukd.	Ak. lunginf. <i>Pneum. ac.</i>	Övr. andningsorgs sjukd.	Matsmältorgs sjukd.	Njursjukdom. <i>Nephritis</i>	Akut ledgångsreumatism. <i>Polyarthritis rheum. ac.</i>	Kräfta. <i>Carcinoma</i>	Andra svulster	Olyckshändelse. <i>Causæ mortiferi</i>	Summa döda
År 1934.																	
1. flygkåren . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
2. flygkåren . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
3. flygkåren . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	
4. flygkåren . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Flygskolekåren .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ålder.																	
Under 20 år . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
20—25 år . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	
Över 25 år . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2
År 1935.																	
1. flygkåren . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
2. flygkåren . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
3. flygkåren . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	
4. flygkåren . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Flygskolekåren .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ålder.																	
Under 20 år . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
20—25 år . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	4
Över 25 år . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	—	—	—	1	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	1	—	6
År 1936.																	
Västmanl. flygfj.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roslagens . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2
Östgöta . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
Flygkrigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ålder.																	
Under 20 år . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
20—25 år . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2
Över 25 år . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	3

Anm. Tabellen upptager samtliga dödsfall bland flygvapnets manskap samt befäl av manskaps grad, även de som möjligen upptagas i Tab. 5. — Här angivna antal dödsfall avviker från det i Tab. 8 anförda på grund av olika bokföringsprinciper (särskilt beträffande våldsamma dödsorsaker).

¹ Genom störtning (värpliktig). ² — Genom störtning (res.off.asp.).

Tab. 8. Sjukligheten bland manskapet vid

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Flygflottiljer	Sammanlagta an- talet tjänstgörings- dagar	Kvarl. fr. föreg. år	Under året								
			Ålder			Mån.					
			Under 20 år	20—25 år	Över 25 år	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni
Västmanlands flygflottilj	71 444	2	34	131	12	18	9	21	18	16	5
Roslagens „	66 526	1	11	189	3	34	24	16	16	29	6
Östgöta „	64 998	3	8	198	8	11	31	49	14	9	10
Jämtlands „	31 827	1	1	92	2	9	12	16	11	3	3
Flygkrigsskolan	72 252	5	46	252	8	29	29	70	12	18	6
Summa	307 047	11	100	862	33	101	105	172	71	75	30

Anm. Antalet tjänstgöringsdagar (kol. 2) för de olika kårerna avviker från de i Tab. 12 an-

¹ Bland samtliga vårdade ingå även de från föreg. år kvarliggande; kol. 22 sålunda = kol. 3

Tab. 9. Vissa epidemiska sjukdomar månadsvis år 1936.

[illegible]

Tab. 10. Smittsamma könssjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom flygvapnet år 1936.

[illegible]

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
insjuknade						Samtliga vårdade ¹				Avförda				Sjukdagarnas antal	Sjukdagar i % av tjänstgöringsdagar
n a d						vid truppen	& militär-sjukhus	& civilt sjukhus	Summa	Dugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Dugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda	Kvarligg. t. följ. år		
Jul	Augusti	September	Oktober	November	December										
14	7	18	19	20	12	81	93	5	179	175	2	—	2	2 187	3.06
9	11	22	8	19	9	39	164	1	204	199	3	—	—	1 498	2.25
9	12	12	13	29	15	75	131	11	217	217	—	—	—	2 186	3.36
4	2	8	7	17	3	6	80	9	95	93	1	—	1	849	2.67
33	20	16	18	26	29	176	123	12	311	302	7	—	2	2 530	3.50
69	52	76	65	111	68	377	591	38	1 006	986	13	2	5	9 250	3.01

förda, då ju olika perioder avses. — Rörande döda se texten samt Tab. 7.

t. o. m. 6 = 3 + 7 t. o. m. 18 = kol. 19 t. o. m. 21 = kol. 23 t. o. m. 26.

Tab. 11 a. Skyddskoppypning av manskap vid flygvapnet år 1936.

	Ympade med	Antal ympade	Antal besiktigade	Antal reagerande	Reagerande % av besiktigade
Primovaccination . .	2 snitt	14	14	14	100.0
	1 snitt	—	—	—	—
Revaccination . . .	2 snitt	1 101	1 101	991	90.0
	1 snitt	9	9	6	66.7

Tab. 11 b. Sjuklighet på grund av skyddskoppypning vid flygvapnet år 1936.

	Antal besiktigade ympade	På grund av ympbesvär föranledd inskränkning i tjänstedugligheten									
		Antal man	% sjuk-skriv-na av besiktigade	vårdade å sjukhus		sjukskrivna vid trupp		befrielse från vissa övningar		i allt	
				antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man
Primovaccination . .	14	5	35.7	24	4.8	—	—	6	1.2	30	6.0
Revaccination . . .	1 110	51	4.6	82	1.6	10	0.2	7	0.1	99	1.9

Tab. 12. Utgifter för truppsjukvården 1 juli 1935—30 juni 1936.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Tjänstgöringsdagar	Utgifter kronor	Nyan-skaft-ni-ng av ma-teriel	Under-håll av ma-teriel	För-bruk-nings-ma-teriel	Me-dika-men-ter	Sjuk-hus-kost-nader	Trans-port-kost-nader	Utgif-ter för epi-de-mier	Di-verse	Sum-ma kost-nader
Västmanl. flygfj.	64 448	1 932.12	1.56	0.11	0.43	0.35	0.42	0.06	—	0.07	3.00
Roslagens ,	62 264	3 014.85	0.77	0.21	0.63	0.83	1.80	0.48	0.04	0.08	4.84
Östgöta ,	64 615	1 910.52	1.04	0.12	0.16	0.55	0.87	0.21	—	0.01	2.96
Jämtlands ,	29 135	1 093.83	0.25	0.15	0.85	0.60	1.86	0.01	—	0.03	3.75
Flygkrigsskolan	59 373	3 344.66	0.36	0.05	1.37	1.60	1.94	0.24	—	0.06	6.63

Anm. Tandvård, liksom specialvård och utgifter enligt OAR. § 23, bestrides vid flygvapnet av till flygförvaltningens disposition stående medel.